

Jabok~

Katedra teologie a filozofie

Čítanka biblických textů

2020

Vážené studentky a vážení studenti,

ve studijním programu Jaboku na vás čekají předměty, při kterých budete potřebovat základní orientaci v Písmu svatém, Bibli. Touto čítankou vám chceme tuto orientaci usnadnit. Čítanku si projděte již v prvním semestru studia, abyste získali obecný rozhled. Následně se k ní budete vracet, když v jednotlivých předmětech narazíte na příslušná biblická místa. Dobře vám může posloužit také při přípravě na absolutoria.

Podle jakých kritérií jsou texty vybrané? Především sledují příběh Božího jednání s lidmi v dějinách, tzv. biblickou dějepravu. Důležitým kritériem je dále studovaný obor, a tak čítanka obsahuje „sociálně orientované“ texty. Také chce přiblížit bohatství biblických žánrů. A konečně toto vše nabídnout v únosném rozsahu.

Pokud vás nějaký text v čítance víc zaujme, můžete si v Bibli dohledat, co předcházelo či následovalo, popřípadě jaké paralelní texty jsou k dispozici.

Čítanka se člení do osmi částí:

1. Stvoření a praotec Abrahám
2. Mojžíš a odchod Izraelitů z Egypta
3. Doba království
4. Období proroků a další spisy
5. Ježíšův původ
6. Ježíšovo veřejné působení
7. Ukřižování a zmrtvýchvstání
8. Prvotní křesťanská církev

Texty jsou vybrané z Českého ekumenického překladu.

1. Stvoření a praotec Abrahám

První Mojžíšova (Genesis) 1,1 – 4,16

1:1 Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. 2 Země byla pustá a prázdná a nad propastnou tůní byla tma. Ale nad vodami vznášel se duch Boží.

3 I řekl Bůh: „Buď světlo!“ A bylo světlo. 4 Viděl, že světlo je dobré, a oddělil světlo od tmy.

5 Světlo nazval Bůh dnem a tmou nazval nocí. Byl večer a bylo jitro, den první.

6 I řekl Bůh: „Buď klenba uprostřed vod a odděluj vody od vod!“ 7 Učinil klenbu a oddělil vody pod klenbou od vod nad klenbou. A stalo se tak. 8 Klenbu nazval Bůh nebem. Byl večer a bylo jitro, den druhý.

9 I řekl Bůh: „Nahromadte se vody pod nebem na jedno místo a ukaž se souši!“ A stalo se tak. 10 Souš nazval Bůh zemí a nahromaděné vody nazval moři. Viděl, že to je dobré. 11 Bůh také řekl: „Zazelenej se země zelení: bylinami, které se rozmnožují semeny, a ovocným stromovým rozmanitého druhu, které na zemi ponese plody se semeny!“ A stalo se tak. 12 Země vydala zeleň: rozmanité druhy bylin, které se rozmnožují semeny, a rozmanité druhy stromoví, které nese plody se semeny. Bůh viděl, že to je dobré. 13 Byl večer a bylo jitro, den třetí.

14 I řekl Bůh: „Budte světla na nebeské klenbě, aby oddělovala den od noci! Budou na znamení časů, dnů a let. 15 Ta světla ať jsou na nebeské klenbě, aby svítala nad zemí.“ A stalo se tak. 16 Učinil tedy Bůh dvě veliká světla: větší světlo, aby vládlo ve dne, a menší světlo, aby vládlo v noci; učinil i hvězdy. 17 Bůh je umístil na nebeskou klenbu, aby svítala nad zemí,

18 aby vládla ve dne a v noci a oddělovala světlo od tmy. Viděl, že to je dobré. 19 Byl večer a bylo jitro, den čtvrtý.

20 I řekl Bůh: „Hemžete se vody živočišnou havětí a létavci létejte nad zemí pod nebeskou klenbou!“ 21 I stvořil Bůh veliké netvory a rozmanité druhy všelijakých hbitých živočichů, jimiž se zahemžily vody, stvořil i rozmanité druhy všelijakých okřídlených létavců. Viděl, že to je dobré. 22 A Bůh jim požehnal: „Plodte a množte se a naplňte vody v mořích. Létavci nechť se rozmnoží na zemi.“ 23 Byl večer a bylo jitro, den pátý.

24 I řekl Bůh: „Vydej země rozmanité druhy živočichů, dobytek, plazy a rozmanité druhy zemské zvěře!“ A stalo se tak. 25 Bůh učinil rozmanité druhy zemské zvěře i rozmanité druhy dobytka a rozmanité druhy všelijakých zeměplazů. Viděl, že to je dobré.

26 I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi.“ 27 Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. 28 A Bůh jim požehnal a řekl jim: „Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“

29 Bůh také řekl: „Hle, dal jsem vám na celou zemi každou bylinu nesoucí semena i každý strom, na němž rostou plody se semeny. To budete mít za pokrm. 30 Veškeré zemské zvěři i všemu nebeskému ptactvu a všemu, co se plazí po zemi, v čem je živá duše, dal jsem za pokrm veškerou zelenou bylinu.“ A stalo se tak. 31 Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré. Byl večer a bylo jitro, den šestý.

2:1 Tak byla dokončena nebesa i země se všemi svými zástupy. 2 Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestal konat veškeré své dílo. 3 A Bůh požehnal a posvětil sedmý

den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo.

4 Toto je rodopis nebe a země, jak byly stvořeny. V den, kdy Hospodin Bůh učinil zemi a nebe, 5 nebylo na zemi ještě žádné polní křovisko ani nevzcházela žádná polní bylina, neboť Hospodin Bůh nezavlažoval zemi deštěm, a nebylo člověka, který by zemi obdělával. 6 Jen záplava vystupovala ze země a napájela celý zemský povrch. 7 I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem. 8 A Hospodin Bůh vysadil zahradu v Edenu na východě a postavil tam člověka, kterého vytvořil. 9 Hospodin Bůh dal vyrůst ze země všemu stromovi žádoucímu na pohled, s plody dobrými k jídlu, uprostřed zahrady pak stromu života a stromu poznání dobrého a zlého.

10 Z Edenu vychází řeka, aby napájela zahradu. Odtud dál se rozděluje ve čtyři hlavní toky. 11 Jméno prvního je Píšon; ten obtéká celou zemi Chavílu, v níž je zlato, 12 a zlato té země je skvělé; je tam také vonná pryskyřice a kámen karneol. 13 Jméno druhé řeky je Gíchón; ta obtéká celou zemi Kúš. 14 Jméno třetí řeky je Chidekel; ta teče východně od Asýrie. Čtvrtá řeka je Eufrat.

15 Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil. 16 A Hospodin Bůh člověku přikázal: „Z každého stromu zahrady smíš jíst. 17 Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti.“

18 I řekl Hospodin Bůh: „Není dobré, aby člověk byl sám. Učiním mu pomoc jemu rovnou.“ 19 Když vytvořil Hospodin Bůh ze země všechnu polní zvěř a všechno nebeské ptactvo, přivedl je k člověku, aby viděl, jak je nazve. Každý živý tvor se měl jmenovat podle toho, jak jej nazve. 20 Člověk tedy pojmenoval všechna zvířata a nebeské ptactvo i všechnu polní zvěř. Ale pro člověka se nenašla pomoc jemu rovná.

21 I uvedl Hospodin Bůh na člověka mrákotu, až usnul. Vzal jedno z jeho žeber a uzavřel to místo masem. 22 A Hospodin Bůh utvořil z žebra, které vzal z člověka, ženu a přivedl ji k němu. 23 Člověk zvolal: „Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla! Ať muženou se nazývá, vždyť z muže vzata jest.“ 24 Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem. 25 Oba dva byli nazí, člověk i jeho žena, ale nestyděli se.

3:1 Nejzchytralejší ze vší polní zvěře, kterou Hospodin Bůh učinil, byl had. Řekl ženě: „Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“ 2 Žena hadovi odvětila: „Plody ze stromů v zahradě jíst smíme. 3 Jen o plodech ze stromu, který je uprostřed zahrady, Bůh řekl: ‚Nejezte z něho, ani se ho nedotkněte, abyste nezemřeli.‘“ 4 Had ženu ujišťoval: „Nikoli, nepropadnete smrti. 5 Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojíte, otevrou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.“ 6 Žena viděla, že je to strom s plody dobrými k jídlu, lákavý pro oči, strom slibující vševědoucnost. Vzala tedy z jeho plodů a jedla, dala také svému muži, který byl s ní, a on též jedl. 7 Oběma se otevřely oči: poznali, že jsou nazí. Spletli tedy fíkové listy a přepásali se jimi.

8 Tu uslyšeli hlas Hospodina Boha procházejícího se po zahradě za denního vánku. I ukryli se člověk a jeho žena před Hospodinem Bohem uprostřed stromů v zahradě. 9 Hospodin Bůh zavolal na člověka: „Kde jsi?“ 10 On odpověděl: „Uslyšel jsem v zahradě tvůj hlas a bál jsem se. A protože jsem nahý, ukryl jsem se.“ 11 Bůh mu řekl: „Kdo ti pověděl, že jsi nahý? Nejedl jsi z toho stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst?“ 12 Člověk odpověděl: „Žena, kterou jsi mi dal, aby při mně stála, ta mi dala z toho stromu a já jsem jedl.“ 13 Proto řekl Hospodin Bůh ženě: „Cos to učinila?“ Žena odpověděla: „Had mě podvedl a já jsem jedla.“

14 I řekl Hospodin Bůh hadovi: „Protože to učinil, budeš proklet, odvržen ode všech zvířat a ode vší polní zvěře. Polezeš po břiše, po všechny dny svého života žrát budeš prach. 15 Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtiš patu.“ 16 Ženě řekl: „Velice rozmnožím tvé trápení i bolesti těhotenství, syny budeš rodit v utrpení, budeš dychtit po svém muži, ale on nad tebou bude vládnout.“ 17 Adamovi řekl: „Uposlechl jsi hlasu své ženy a jedl jsi ze stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst. Kvůli tobě nechť je země prokleta; po celý svůj život z ní budeš jíst v trápení. 18 Vydá ti jenom trní a hloží a budeš jíst polní byliny. 19 V potu své tváře budeš jíst chléb, dokud se nenavrátiš do země, z níž jsi byl vzat. Prach jsi a v prach se navrátiš.“ 20 Člověk svou ženu pojmenoval Eva (to je Živa), protože se stala matkou všech živých. 21 Hospodin Bůh udělal Adamovi a jeho ženě kožené suknice a přiřadil je. 22 I řekl Hospodin Bůh: „Teď je člověk jako jeden z nás, zná dobré i zlé. Nepřipustím, aby vztáhl ruku po stromu života, jedl a byl živ navěky.“ 23 Proto jej Hospodin Bůh vyhnal ze zahrady v Edenu, aby obdělával zemi, z níž byl vzat. 24 Tak člověka zapudil. Východně od zahrady v Edenu usadil cheruby s míhajícími se plamenným mečem, aby střežili cestu ke stromu života.

4:1 I poznal člověk svou ženu Evu a ta otěhotněla a porodila Kaina. Tu řekla: „Získala jsem muže, a tím Hospodina.“ 2 Dále porodila jeho bratra Ábela. Ábel se stal pastýřem ovcí, ale Kain se stal zemědělcem. 3 Po jisté době přinesl Kain Hospodinu obětní dar z plodin země. 4 Také Ábel přinesl oběť ze svých prvorozených ovcí a z jejich tuku. I shlédl Hospodin na Ábela a na jeho obětní dar, 5 na Kaina však a na jeho obětní dar neshlédl. Proto Kain vzplanul velikým hněvem a zesinal v tváři. 6 I řekl Hospodin

Kainovi: „Proč jsi tak vzplanul? A proč máš tak sinalou tvář? 7 Což nepřijmu i tebe, budeš-li konat dobro? Nebudeš-li konat dobro, hřích se uvelebí ve dveřích a bude po tobě dychtit; ty však máš nad ním vládnout.“ 8 I promluvil Kain ke svému bratru Ábelovi... Když byli na poli, povstal Kain proti svému bratru Ábelovi a zabil jej. 9 Hospodin řekl Kainovi: „Kde je tvůj bratr Ábel?“ Odvětil: „Nevím. Cožpak jsem strážcem svého bratra?“ 10 Hospodin pravil: „Cos to učinil! Slyš, prolitá krev tvého bratra křičí ke mně ze země. 11 Nyní budeš proklet a odvržen od země, která rozevřela svá ústa, aby z tvé ruky přijala krev tvého bratra. 12 Budeš-li obdělávat půdu, už ti nedá svou sílu. Budeš na zemi psancem a štvancem.“ 13 Kain Hospodinu odvětil: „Můj zločin je větší, než je možno odčinit. 14 Hle, vypudil jsi mě dnes ze země. Budu se muset skrývat před tvou tváří. Stal jsem se na zemi psancem a štvancem. Každý, kdo mě najde, bude mě moci zabít.“ 15 Ale Hospodin řekl: „Nikoli, kdo by Kaina zabil, bude postižen sedmeronásobnou pomstou.“ A Hospodin poznamenal Kaina znamením, aby jej nikdo, kdo ho najde, nezabil. 16 Kain odešel od tváře Hospodinovy a usadil se v zemi Nódu, východně od Edenu.

První Mojžíšova (Genesis) 11,26 – 13,18; 15,1 – 18,33; 21,1 – 21; 22,1 – 19; 32,23 – 32

11:26 Ve věku sedmdesáti let zplodil Terach Abrama, Náchora a Hárana. 27 Toto je rodopis Terachův: Terach zplodil Abrama, Náchora a Hárana. Háran zplodil Lota. 28 Háran umřel před svým otcem Terachem v rodné zemi, v Kaldejském Uru. 29 Abram a Náchor si vzali ženy: žena Abramova se jmenovala Sáráj a žena Náchorova Milka, dcera Hárana, otce Milky a Jisky. 30 Sáráj však byla neplodná, neměla dítě. 31 I vzal Terach svého syna Abrama a vnuka Lota, syna Hárana, a snachu Sáráj, ženu svého syna Abrama, a

vyšli spolu z Kaldejského Uru. Cestou do země kenaanské přišli do Cháranu a usadili se tam. 32 Dnů Terachových bylo dvě stě pět let, když v Cháranu umřel.

12:1 I řekl Hospodin Abramovi: „Odejdi ze své země, ze svého rodiště a z domu svého otce do země, kterou ti ukážu. 2 Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnáním! 3 Požehnám těm, kdo žehnají tobě, prokleji ty, kdo ti zlořečí. V tobě dojdou požehnání veškeré čeledi země.“

4 A Abram se vydal na cestu, jak mu Hospodin přikázal. Šel s ním také Lot. Abramovi bylo sedmdesát pět let, když odešel z Cháranu. 5 Vzal svou ženu Sáráj a Lota, syna svého bratra, se vším jměním, jehož nabyli, i duše, které získali v Cháranu. Vyšli a ubírali se do země kenaanské a přišli tam. 6 Abram prošel zemí až k místu Šekemu, až k božišti Móre; tehdy v té zemi byli Kenaanci.

7 I ukázal se Abramovi Hospodin a řekl: „Tuto zemi dám tvému potomstvu.“ Proto tam Abram vybudoval oltář Hospodinu, který se mu ukázal. 8 Odtud táhl dál na horu, která je východně od Bét-elu, a postavil svůj stan mezi Bét-elem na západě a Ajem na východě. Také tam vybudoval Hospodinu oltář a vzýval Hospodinovo jméno. 9 Pak se vydal na další cestu směrem k Negebu.

10 I nastal v zemi hlad. Tu Abram sestoupil do Egypta, aby tam pobyl jako host, neboť na zemi těžce doléhal hlad. 11 Když už se chystal vejít do Egypta, řekl své ženě Sáráji: „Vím dobře, že jsi žena krásného vzhledu. 12 Až tě spatří Egypťané, řeknou si: ‚To je jeho žena.‘ Mne zabijí a tebe si ponechají živou. 13 Říkej tedy, žes mou sestrou, aby se mi kvůli tobě dobře dařilo a abych tvou zásluhou zůstal naživu.“ 14 Když pak Abram vešel do Egypta, spatřili Egypťané tu ženu, jak velice je krásná. 15 Spatřila ji také faraónova knížata a vychválila ji faraónovi. Byla proto vzata do

domu faraóna 16 a ten kvůli ní prokázal Abramovi mnoho dobrého, takže měl brav a skot a osly i otroky a otrokyně i oslice a velbloudy. 17 Ale faraóna a jeho dům ranil Hospodin velikými ranami kvůli Abramově ženě Sáráji. 18 Faraó tedy Abrama předvolal a řekl: „Jak ses to ke mně zachoval? Proč jsi mi nepověděl, že to je tvá žena? 19 Proč jsi říkal: ‚To je má sestra?‘ Vždyť já jsem si ji vzal za ženu. Tady ji máš, vezmi si ji a jdi!“ 20 A faraó o něm vydal svým lidem příkaz. Vyhostili jej i jeho ženu se vším, co měl.

13:1 I vystoupil Abram z Egypta se svou ženou a se vším, co měl, do Negebu; byl s ním i Lot. 2 Abram byl velice zámožný, měl stáda, stříbro i zlato. 3 Postupoval po stanovištích od Negebu až k Bét-elu, na místo mezi Bét-elem a Ajem, kde byl zprvu jeho stan, 4 k místu, kde předtím postavil oltář; tam vzýval Abram Hospodinovo jméno. 5 Také Lot, který putoval s Abramem, měl brav a skot i stany. 6 Země jim však nevynášela tolik, aby mohli sídlit pospolu, a jejich jmění bylo tak značné, že nemohli sídlit pohromadě. 7 Proto došlo k rozepři mezi pastýři stáda Abramova a pastýři stáda Lotova. Tehdy v zemi sídlili Kenaanci a Perizejci. 8 Tu řekl Abram Lotovi: „Ať nejsou rozepře mezi mnou a tebou a mezi pastýři mými a tvými, vždyť jsme muži bratři. 9 Zdalipak není před tebou celá země? Odděl se prosím ode mne. Dáš-li se nalevo, já se dám napravo. Dáš-li se ty napravo, já se dám nalevo.“ 10 Lot se rozhlédl a spatřil celý okrsek Jordánu směrem k Sóaru, že je celý zavlažován, že je jako zahrada Hospodinova, jako země egyptská. To bylo předtím, než Hospodin zničil Sodomu a Gomoru. 11 Proto si Lot vybral celý okrsek Jordánu a odtáhl na východ. Tak se od sebe oddělili. 12 Abram se usadil v zemi kenaanské a Lot se usadil v městech toho okrsku a stanoval až u Sodomy. 13

Sodomští muži však byli před Hospodinem velice zlí a hříšní.

14 Poté, co se Lot od něho oddělil, řekl Hospodin Abramovi: „Rozhlédni se z místa, na němž jsi, pohlédni na sever i na jih, na východ i na západ, 15 neboť celou tu zemi, kterou vidíš, dám tobě a tvému potomstvu až navěky. 16 A učiním, že tvého potomstva bude jako prachu země. Bude-li kdo moci sečíst prach země, pak bude i tvé potomstvo sečteno. 17 Teď projdi křížem krážem tuto zemi, neboť ti ji dávám.“ 18 Hnul se tedy Abram se stany, přišel a usadil se při božišti Mamre, které je u Chebrónu. I tam vybudoval Hospodinu oltář.

15:1 Po těchto událostech se stalo k Abramovi ve vidění slovo Hospodinovo: „Nic se neboj, Abrame, já jsem tvůj štít, tvá přehojná odměna.“ 2 Abram však řekl: „Panovníku Hospodine, co mi chceš dát? Jsem stále bezdětný. Nárok na můj dům bude mít damašský Elíezer.“ 3 Abram dále řekl: „Ach, nedopřáls mi potomka. To má být mým dědicem správce mého domu?“ 4 Hospodin však prohlásil: „Ten tvým dědicem nebude. Tvým dědicem bude ten, který vzejde z tvého lůna.“ 5 Vyvedl ho ven a pravil: „Pohleď na nebe a sečti hvězdy, dokážeš-li je spočítat.“ A dodal: „Tak tomu bude s tvým potomstvem.“ 6 Abram Hospodinovi uvěřil a on mu to připočetl jako spravedlnost. 7 A řekl mu: „Já jsem Hospodin, já jsem tě vyvedl z Kaldejského Uru, abych ti dal do vlastnictví tuto zemi.“ 8 Abram odpověděl: „Panovníku Hospodine, podle čeho poznám, že ji obdržím?“ 9 I řekl mu: „Vezmi pro mne tříletou krávu a tříletou kozu a tříletého berana, hrdličku a holoubě.“ 10 Vzal tedy pro něho to všechno, rozpůlil a dal vždy jednu půlku proti druhé; ptáky však nepůlil. 11 Tu se na ta mrtvá těla slétli dravci a Abram je odháněl. 12 Když se slunce chýlilo k západu, padly na Abrama mrákoty. A hle, padl na něho přístrach a veliká temnota.

13 Tu Hospodin Abramovi řekl: „Věz naprosto jistě, že tvoji potomci budou žít jako hosté v zemi, která nebude jejich; budou tam otročit a budou tam pokořováni po čtyři sta let. 14 Avšak proti pronárodu, jemuž budou otročit, povedu při. Potom odejdou s velkým jméním. 15 Ty vejdeš ke svým otcům v pokoji, budeš pohřben v utěšeném stáří. 16 Sem se vrátí teprve čtvrté pokolení, neboť dosud není dovršena míra Emorejcovy nepravosti.“ 17 Když pak slunce zapadlo a nastala tma tmoucí, hle, objevila se dýmající pec a mezi těmi rozpůlenými kusy prošla ohnivá pochodeň. 18 V ten den uzavřel Hospodin s Abramem smlouvu: „Tvému potomstvu dávám tuto zemi od řeky Egyptské až k řece veliké, řece Eufratu, 19 zemi Kénijců, Kenazejců a Kadmónců, 20 Chetejců, Perizejců a Refájců, 21 Emorejců, Kenaanců, Girgašejců a Jebúsejců.“

16:1 Sáráj, žena Abramova, mu nerodila. Měla egyptskou otrokyni, která se jmenovala Hagar. 2 Jednou řekla Sáráj Abramovi: „Hle, Hospodin mi nedopřál, abych rodila, vejdi tedy k mé otrokyni, snad budu mít syna z ní.“ Abram Sárájiny rady uposlechl. 3 Vzala tedy Abramova žena Sáráj svou otrokyni, Hagaru egyptskou, deset let po tom, co se Abram usadil v kenaanské zemi, a dala ji svému muži Abramovi za ženu. 4 I vešel k Hagarě a ona otěhotněla. Když viděla, že je těhotná, přestala si své paní vážit. 5 Tu řekla Sáráj Abramovi: „Mé příkoří musíš odčinit. Sama jsem ti dala svoji otrokyni do náruče, ale ona, jakmile uviděla, že je těhotná, přestala si mě vážit. Ať mezi mnou a tebou rozsoudí Hospodin.“ 6 Abram Sáráji odpověděl: „Hle, otrokyně je v tvých rukou, nalož s ní, jak uznáš za dobré.“ Od té doby ji Sáráj pokořovala tak, že Hagar od ní uprchla.

7 Nalezl ji Hospodinův posel ve stepi nad pramenem vody, nad pramenem při cestě do Šúru, 8 a otázal se jí: „Hagar, otrokyně

Sáraje, odkud jsi přišla a kam jdeš?“
Odvětila: „Prchám od své paní Sáraje.“ 9
Hospodinův posel jí řekl: „Navrať se ke své
paní a pokoř se pod její ruku.“ 10 Dále jí
řekl: „Velice rozmnožím tvé potomstvo,
takže je nebude možno ani spočítat.“ 11 A
dodal: „Hle, jsi těhotná, porодиš syna a dáš
mu jméno Izmael (to je Slyší Bůh), neboť
Hospodin tě ve tvém pokoření slyšel. 12
Bude to člověk nezkrotný, jeho ruka bude
proti všem a ruce všech budou proti
němu; bude stát proti všem svým
bratřím.“ 13 I nazvala Hagar Hospodina,
který k ní promluvil, „Bůh vševidoucí“,
neboť řekla: „Zda právě zde jsem nesměla
pohlédnout za tím, který mě vidí?“ 14
Proto se ta studně nazývá ‚Studnicí Živého,
který mě vidí‘; je mezi Kádešem a
Beredem. 15 Hagar porodila Abramovi
syna. Abram nazval svého syna, kterého
Hagar porodila, Izmael. 16 Abramovi bylo
osmdesát šest let, když mu Hagar porodila
Izmaela.

17:1 Když bylo Abramovi devětadevadesát
let, ukázal se mu Hospodin a řekl: „Já jsem
Bůh všemohoucí, choď stále přede mnou,
buď bezúhonný! 2 Mezi sebe a tebe kladu
svou smlouvu; převelice tě rozmnožím.“ 3
Tu padl Abram na tvář a Bůh k němu
mluvil: 4 „Já jsem! A toto je má smlouva s
tebou: Staneš se praotcem hlučícího davu
pronárodů. 5 Nebudeš se už nazývat
Abram; tvé jméno bude Abraham. Určil
jsem tě za otce hlučícího davu pronárodů.
6 Převelice tě rozplodím a učiním z tebe
pronárody, i králové z tebe vzejdou. 7
Smlouvu mezi sebou a tebou i tvým
potomstvem ve všech pokoleních činím
totiž smlouvou věčnou, že budu Bohem
tobě i tvému potomstvu. 8 A tobě i tvému
potomstvu dávám do věčného vlastnictví
zemi, v níž jsi hostem, tu celou zemi
kenaanskou. A budu jim Bohem.“ 9 Bůh
dále Abrahamovi řekl: „Ty i tvoje
potomstvo budete mou smlouvu
zachovávat ve všech pokoleních. 10

Znamením mé smlouvy mezi mnou a vámi
i tvým potomstvem, kterou budete
zachovávat, bude toto: Každý mezi vámi,
kdo je mužského pohlaví, bude obřezán.
11 Dáte obřezat své neobřezané tělo a to
bude znamením smlouvy mezi mnou a
vámi. 12 Po všechna pokolení každý, kdo
je mezi vámi mužského pohlaví, bude
osmého dne po narození obřezán, doma
zrozený i koupený za stříbro od
kteréhokoli cizince, který není z tvého
potomstva. 13 Musí být obřezán každý
zrozený v tvém domě i koupený za stříbro.
Tak bude má smlouva pro znamení na
vašem těle smlouvou věčnou. 14
Neobřezanec, který by nedal své
neobřezané tělo obřezat, bude ze svého
lidu vyobcován; porušil mou smlouvu.“

15 Bůh také Abrahamovi řekl: „Svou ženu
nebudeš už nazývat Sáraj, její jméno bude
Sára (to je Kněžna). 16 Požehnám ji a dám
ti také z ní syna; požehnám ji a stane se
matkou pronárodů a vzejdou z ní králové
národů.“ 17 Tu padl Abraham na tvář,
usmál se a v duchu si řekl: „Což se může
narodit syn stoletému? Cožpak bude Sára
rodit v devadesáti?“ 18 Proto Abraham
Bohu řekl: „Kéž by Izmael žil v tvé
blízkosti!“ 19 Bůh však pravil: „A přece ti
tvá žena Sára porodí syna a nazveš ho Izák
(to je Bude se smát). Svou smlouvu s ním
ustavím pro jeho potomstvo jako smlouvu
věčnou. 20 A pokud jde o Izmaela, vyslyšel
jsem tě: Hle, požehnám mu a rozplodím a
rozmnožím ho převelice; zplodí dvanáct
knížat a učiním z něho veliký národ. 21
Ale svoji smlouvu ustavím s Izákem, kterého ti
porodí Sára příštího roku v tomto čase.“
22 Bůh skončil rozmluvu s Abrahamem a
vystoupil od něho.

23 Abraham tedy vzal svého syna Izmaela
a všechny zrozené ve svém domě i
všechny koupené za stříbro, všechnu svou
čeleď mužského pohlaví, a obřezal jejich
neobřezané tělo hned toho dne, kdy k
němu Bůh promluvil. 24 Abrahamovi bylo
devětadevadesát let, když jeho

neobřezané tělo bylo obřezáno. 25 Jeho synu Izmaelovi bylo třináct let, když bylo jeho neobřezané tělo obřezáno. 26 Abraham i jeho syn Izmael byli obřezáni v týž den. 27 Také všechna jeho čeled', ať doma zrození či za stříbro od cizince koupení, byli obřezáni spolu s ním.

18:1 I ukázal se Hospodin Abrahamovi při božišti Mamre, když seděl za denního horka ve dveřích stanu. 2 Rozhlédl se a spatřil: Hle, naproti němu stojí tři muži. Jakmile je spatřil, vyběhl jim ze dveří stanu vstříc, sklonil se k zemi 3 a řekl: „Panovníku, jestliže jsem u tebe našel milost, nepomíjej svého služebníka. 4 Dám přinést trochu vody, umyjte si nohy a zasedněte pod strom. 5 Rád bych vám podal sousto chleba, abyste se posilnili; potom půjdete dál. Přece nepominete svého služebníka.“ Odvětili: „Učiň, jak říkáš.“

6 Abraham rychle odběhl do stanu k Sáře a řekl: „Rychle vezmi tři míry bílé mouky, zadělej a připrav podpopelné chleby.“ 7 Sám se rozběhl k dobytku, vzal mladé a pěkné dobytče a dal mládenci, aby je rychle připravil. 8 Potom vzal máslo a mléko i dobytče, jež připravil, a předložil jim to. Zatímco jedli, stál u nich pod stromem. 9 Pak se ho otázali: „Kde je tvá žena Sára?“ Odpověděl: „Tady ve stanu.“ 10 I řekl jeden z nich: „Po obvyklé době se k tobě určitě vrátím, a hle, tvá žena bude mít syna.“ Sára naslouchala za ním ve dveřích stanu. 11 Abraham i Sára byli staří, sešlí věkem, a Sáře již ustal běh ženský. 12 Zasmála se v duchu a řekla si: „Když už jsem tak sešlá, má se mi dostat takové rozkoše? I můj pán je stařec.“ 13 Tu Hospodin Abrahamovi řekl: „Pročpak se Sára směje a říká: ‚Což mohu opravdu rodit, když už jsem tak stará?‘ 14 Je to snad pro Hospodina nějaký div? V jistém čase, po obvyklé době, se k tobě vrátím a Sára bude mít syna.“ 15 Sára však zapírala:

„Nesmála jsem se,“ protože se bála. On však řekl: „Ale ano, smála ses.“

16 Muži se odtud zvedli a zamířili k Sodomě. Abraham šel s nimi, aby je doprovodil. 17 Tu Hospodin řekl: „Mám Abrahamovi zamlčet, co hodlám učinit? 18 Abraham se jistě stane velikým a zdatným národem a budou v něm požehnány všechny pronárody země. 19 Důvěrně jsem se s ním sblížil, aby přikazoval svým synům a všem, kteří přijdou po něm: ‚Dbejte na Hospodinovu cestu a jedněte podle spravedlnosti a práva, ať Hospodin Abrahamovi splní, co mu přislíbil.‘“ 20 Hospodin dále pravil: „Křik ze Sodomy a Gomory je tak silný a jejich hřích je tak těžký, 21 že už musím sestoupit a podívat se. Jestliže si počínají tak, jak je patrné z křiku, který ke mně přichází, je po nich veta; zjistím si, jak tomu je.“ 22 Zatímco se muži odtud ubírali k Sodomě, Abraham zůstal stát před Hospodinem. 23 I přistoupil Abraham a řekl: „Vyhladiš snad se svévolníkem i spravedlivého? 24 Možná, že je v tom městě padesát spravedlivých; vyhladiš snad i je a nepromineš tomu místu, přestože je v něm padesát spravedlivých? 25 Přece bys neudělal něco takového a neusmrtil spolu se svévolníkem spravedlivého; pak by na tom byl spravedlivý stejně jako svévolník. To bys přece neudělal. Což Soudce vší země nejedná podle práva?“ 26 Hospodin odvětil: „Najdu-li v Sodomě, v tom městě, padesát spravedlivých, prominu kvůli nim celému místu.“ 27 Abraham pokračoval: „Dovoluji si k Panovníkovi mluvit, ač jsem prach a popel: 28 Možná, že bude do těch padesáti spravedlivých pět chybět. Zahladiš pro těch pět celé město?“ Odvětil: „Nezahladím, najdu-li jich tam čtyřicet pět.“ 29 On však k němu mluvil ještě dále: „Možná, že se jich tam najde čtyřicet.“ Pravil: „Neudělám to kvůli těm čtyřiceti.“ 30 I řekl: „Ať se Panovník nerozhněvá, když budu mluvit dále: Možná, že se jich tam najde třicet.“ Pravil:

„Neučiním to, najdu-li jich tam třicet.“ 31 Řekl pak: „Hle, dovoluji si promluvit k Panovníkovi znovu: Možná, že se jich tam najde dvacet.“ Privil: „Nezahladím je kvůli těm dvaceti.“ 32 Nato řekl: „Ať se Panovník nerozhněvá, promluví-li ještě jednou: Možná, že se jich tam najde deset.“ Privil: „Nezahladím je ani kvůli těm deseti.“ 33 Hospodin po skončení rozmluvy s Abrahamem odešel a Abraham se vrátil ke svému místu.

21:1 Hospodin navštívil Sáru, jak řekl, a splnil jí, co slíbil. 2 Sára otěhotněla a Abrahamovi, ačkoli byl stár, porodila syna v čase, který mu Bůh předpověděl. 3 Abraham dal svému narozenému synu, kterého mu Sára porodila, jméno Izák. 4 Když mu bylo osm dní, Abraham svého syna Izáka obřezal, jak mu Bůh přikázal. 5 Abrahamovi bylo sto let, když se mu syn Izák narodil. 6 Tu Sára řekla: „Bůh mi dopřál, že se mohu smát. Se mnou ať se směje každý, kdo o tom uslyší.“ 7 A dodala: „Kdo by byl Abrahamovi řekl, že Sára bude kojit syny? A přece jsem mu porodila syna, ačkoli je stár.“

8 Dítě rostlo a bylo odstaveno. V den, kdy Izáka odstavili, vystrojil Abraham veliké hody. 9 Sára však viděla, že syn, jehož Abrahamovi porodila Hagar egyptská, je poštívač. 10 Řekla Abrahamovi: „Zapuď tu otrokyni i jejího syna! Přece nebude syn té otrokyně dědicem spolu s mým synem Izákem.“ 11 Ale Abraham se tím velmi trápil; vždyť šlo o jeho syna. 12 Bůh však Abrahamovi řekl: „Netrap se pro chlapce a pro tu otrokyni; poslechni Sáru ve všem, co ti říká, neboť tvé potomstvo bude povoláno z Izáka. 13 Učiním však národ i ze syna otrokyně, neboť také on je tvým potomkem.“ 14 Za časného jitra vzal Abraham chléb a měch vody a dal Hagar. Vložil jí dítě na ramena a propustil ji. Šla a bloudila po Beeršebské stepi. 15 Když voda v měchu došla, odložila dítě pod jedním křoviskem. 16 Odešla a usedla

opodál, co by lukem dostřelil, neboť si řekla: „Nemohu se dívat, jak dítě umírá.“ Usedla tam, zaúpěla a rozplakala se.

17 Bůh uslyšel hlas chlapce a Boží posel z nebe zavolal na Hagaru. Privil jí: „Co je ti, Hagar? Neboj se! Bůh slyšel hlas chlapce na tom místě, kde je. 18 Vstaň, vezmi chlapce a pečuj o něj, já z něho učiním veliký národ.“ 19 Tu jí Bůh otevřel oči a ona spatřila studni s vodou. Šla, naplnila měch vodou a dala chlapci napít. 20 A Bůh byl s chlapcem. Když vyrostl, usadil se ve stepi a stal se lučištníkem. 21 Usadil se v Páranské stepi a jeho matka mu dala ženu z egyptské země.

22:1 Po těch událostech chtěl Bůh Abrahama vyzkoušet. Řekl mu: „Abrahame!“ Ten odvětil: „Tu jsem.“ 2 A Bůh řekl: „Vezmi svého jediného syna Izáka, kterého miluješ, odejdi do země Mórija a tam ho obětuj jako oběť zápalnou na jedné hoře, o níž ti povím!“ 3 Za časného jitra osedlal tedy Abraham osla, vzal s sebou dva své služebníky a svého syna Izáka, našťípál dříví k zápalné oběti a vydal se k místu, o němž mu Bůh pověděl. 4 Když se Abraham třetího dne rozhlédl a spatřil v dálce to místo, 5 řekl služebníkům: „Počkejte tu s oslem, já s chlapcem půjdeme dále, vzdáme poctu Bohu a pak se k vám vrátíme.“ 6 Abraham vzal dříví k oběti zápalné a vložil je na svého syna Izáka; sám vzal oheň a obětní nůž. A šli oba pospolu. 7 Tu Izák svého otce Abrahama oslovil: „Otče!“ Ten odvětil: „Copak, můj synu?“ Izák se otázel: „Hle, oheň a dříví je zde. Kde však je beránek k zápalné oběti?“ 8 Nato Abraham řekl: „Můj synu, Bůh sám si vyhlédne beránka k oběti zápalné.“ A šli oba spolu dál.

9 Když přišli na místo, o němž mu Bůh pověděl, vybudoval tam Abraham oltář, narovnal dříví, svázal svého syna Izáka do kozelce a položil ho na oltář, nahoru na dříví. 10 I vztáhl Abraham ruku po obětním

noži, aby svého syna zabil jako obětního beránka. 11 Vtom na něho z nebe volá Hospodinův posel: „Abrahame, Abrahame!“ Ten odpověděl: „Tu jsem.“ 12 A posel řekl: „Nevztahuj na chlapce ruku, nic mu nedělej! Právě teď jsem poznal, že jsi bohobojný, neboť jsi mi neodepřel svého jediného syna.“ 13 Abraham se rozhlédl a vidí, že vzadu je beran, který uvízl svými rohy v houští. Šel tedy, vzal berana a obětoval jej v zápalnou oběť místo svého syna. 14 Tomu místu dal Abraham jméno „Hospodin vidí“. Dosud se tu říká: „Na hoře Hospodinově se uvidí.“ 15 Hospodinův posel zavolal pak z nebe na Abrahama podruhé: 16 „Přisáhl jsem při sobě, je výrok Hospodinův, protože jsi to učinil a neodepřel jsi mi svého jediného syna, 17 jistotně ti požehnám a tvé potomstvo jistotně rozmnožím jako nebeské hvězdy a jako písek na mořském břehu. Tvé potomstvo obdrží bránu svých nepřátel 18 a ve tvém potomku dojdou požehnání všechny pronárody země, protože jsi uposlechl mého hlasu.“ 19 Abraham se pak vrátil k služebníkům. Vydali se spolu na cestu do Beer-šeby, neboť tam Abraham sídlil.

Jabocký bonus

32:23 A té noci Jákob vstal, vzal obě své ženy i obě své služky a jedenáct svých synů a přebrodil se přes Jabok. 24 Vzal je a převedl je přes potok se vším, co měl. 25 Pak zůstal Jákob sám a tu s ním kdosi zápolil, dokud nevzešla jitřenka. 26 Když viděl, že Jákoba nepřemůže, poranil mu při zápolení kyčelní kloub, takže se mu vykloubil. 27 Neznámý řekl: „Pust' mě, vzešla jitřenka.“ Jákob však odpověděl: „Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš.“ 28 Otázal se: „Jak se jmenuješ?“ Odpověděl: „Jákob.“ 29 Tu řekl: „Nebudou tě už jmenovat Jákob (to je Úskočný), nýbrž Izrael (to je Zápasí Bůh), neboť jsi jako kníže zápasil s Bohem i s lidmi a obstáls.“ 30 A Jákob ho žádal: „Pověz mi přece své

jméno!“ Ale on odpověděl: „Proč se ptáš na mé jméno?“ A požehnal mu tam. 31 I pojmenoval Jákob to místo Peniel (to je Tvář Boží), neboť řekl: „Viděl jsem Boha tváří v tvář a byl mi zachován život.“ 32 Slunce mu vzešlo, když minul Peniel, ale v kyčli byl chromý.

2. Mojžíš a odchod Izraelitů z Egypta

Druhá Mojžíšova (Exodus) 1,1 – 7,13; 12,1 – 14,31; 19,1 – 20,21; 32,1 – 34,35

1:1 Toto jsou jména synů Izraelových, kteří přišli do Egypta s Jákobem; každý přišel se svou rodinou: 2 Rúben, Šimeón, Lévi a Juda, 3 Isachar, Zabulón a Benjamín, 4 Dan a Neftalí, Gád a Ašer. 5 Všech, kdo vzešli z Jákobových beder, bylo sedmdesát. Josef už byl v Egyptě. 6 Potom zemřel Josef a všichni jeho bratři i celé to pokolení. 7 Ale Izraelci se rozplodili, až se to jimi hemžilo, převelice se rozmnožili a byli velice zdatní; byla jich plná země.

8 V Egyptě však nastoupil nový král, který o Josefovi nevěděl. 9 Ten řekl svému lidu: „Hle, izraelský lid je početnější a zdatnější než my. 10 Musíme s ním nakládat moudře, aby se nerozmnožil. Kdyby došlo k válce, jistě by se připojil k těm, kdo nás nenávidí, bojoval by proti nám a odtáhl by ze země.“ 11 Ustanovili tedy nad ním dráby, aby jej ujařmovali robotou. Musel stavět faraónovi města pro sklady, Pitom a Raamses. 12 Avšak jakkoli jej ujařmovali, množil se a rozmáhal dále, takže měli z Izraelců hrůzu. 13 Proto začali Egypťané Izraelce surově zotročovat. 14 Ztrpčovali jim život tvrdou otročinou při výrobě cihel a všelijakou prací na poli. Všechnu otročinu, kterou na ně uvalili, jim ještě ztěžovali surovostí.

15 Egyptský král poručil hebrejským porodním bábám, z nichž jedna se jmenovala Šifra a druhá Púa: 16 „Když budete pomáhat Hebrejkám při porodu a při slehnutí zjistíte, že to je syn, usmrťte jej; bude-li to dcera, aťsi je naživu.“ 17 Avšak porodní báby se bály Boha a rozkazem egyptského krále se neřídily. Nechávaly hochy naživu. 18 Egyptský král si porodní báby předvolal a řekl jim: „Co to děláte, že necháváte hochy naživu?“ 19 Porodní báby faraónovi odvětily:

„Hebrejky nejsou jako ženy egyptské; jsou plné života. Porodí dříve, než k nim porodní bába přijde.“ 20 Bůh pak těm porodním bábám prokazoval dobrodiní a lid se množil a byl velmi zdatný. 21 Protože se porodní báby bály Boha, požehnal jejich domům. 22 Ale faraó všemu svému lidu rozkázal: „Každého syna, který se jim narodí, hodte do Nilu; každou dceru nechte naživu.“

2:1 Muž z Léviova domu šel a vzal si lévijskou dceru. 2 Žena otěhotněla a porodila syna. Když viděla, jak je půvabný, ukrývala ho po tři měsíce. 3 Ale déle už ho ukrývat nemohla. Proto pro něho připravila ze třtiny ošatku, vymazala ji asfaltem a smolou, položila do ní dítě a vložila do rákosí při břehu Nilu. 4 Jeho sestra se postavila opodál, aby zvěděla, co se s ním stane. 5 Tu sestoupila faraónova dcera, aby se omývala v Nilu, a její dívky se procházely podél Nilu. Vtom uviděla v rákosí ošatku a poslala svou otrokyni, aby ji přinesla. 6 Otevřela ji a spatřila dítě, plačícího chlapce. Bylo jí ho líto a řekla: „Je z hebrejských dětí.“ 7 Jeho sestra se faraónovy dcery otázala: „Mám jít a zavolat kojnou z hebrejských žen, aby ti dítě odkojila?“ 8 Faraónova dcera jí řekla: „Jdi!“ Děvče tedy šlo a zavolalo matku dítěte. 9 Faraónova dcera jí poručila: „Odnes to dítě, odkoj mi je a já ti zaplatím.“ Žena vzala dítě a odkojila je. 10 Když dítě odrostlo, přivedla je k faraónově dceři a ona je přijala za syna. Pojmenovala ho Mojžíš (to je Vytahující). Řekla: „Vždyť jsem ho vytáhla z vody.“

11 V oněch dnech, když Mojžíš dospěl, vyšel ke svým bratrům a viděl jejich robotu. Spatřil nějakého Egypťana, jak ubíjí Hebreje, jednoho z jeho bratrů. 12 Rozhlédl se na všechny strany, a když viděl, že tam nikdo není, ubil Egypťana a zahrabal do písku. 13 Když vyšel druhého dne, spatřil dva Hebreje, jak se rvali. Řekl tomu, který nebyl v právu: „Proč chceš ubít svého

druha?“ 14 Ohradil se: „Kdo tě ustanovil nad námi za velitele a soudce? Máš v úmyslu mě zavraždit, jako jsi zavraždil toho Egyptana?“ Mojžíš se ulekl a řekl si: „Jistě se o věci už ví!“ 15 Faraó o tom vskutku uslyšel a chtěl dát Mojžíše zavraždit. Ale Mojžíš před faraónem uprchl a usadil se v midjánské zemi; posadil se u studny. 16 Midjánský kněz měl sedm dcer. Ty přišly, vážily vodu a plnily žlaby, aby napojily stádo svého otce. 17 Tu přišli pastýři a odháněli je. Ale Mojžíš vstal, ochránil je a napojil jejich stádo. 18 Když přišly ke svému otci Reúelovi, zeptal se: „Jak to, že jste dnes přišly tak brzo?“ 19 Odpověděly: „Nějaký Egyptan nás vysvobodil z rukou pastýřů. Také nám ochotně navážil vodu a napojil stádo.“ 20 Reúel se zeptal svých dcer: „Kde je? Proč jste tam toho muže nechaly? Zavolejte ho, ať pojí chléb!“ 21 Mojžíš se rozhodl, že u toho muže zůstane, a on mu dal svou dceru Sipuru za manželku. 22 Ta porodila syna a Mojžíš mu dal jméno Geršóm (to je Hostem-tam). Řekl: „Byl jsem hostem v cizí zemi.“

23 Po mnoha letech egyptský král zemřel, ale Izraelci vzdychali a úpěli v otročině dál. Jejich volání o pomoc vystupovalo z té otročiny k Bohu. 24 Bůh vyslyšel jejich sténání, Bůh se rozpomněl na svou smlouvu s Abrahamem, Izákem a Jákobem, 25 Bůh na syny Izraele pohleděl, Bůh se k nim přiznal.

3:1 Mojžíš pásal ovce svého tchána Jitra, midjánského kněze. Jednou vedl ovce až za step a přišel k Boží hoře, k Chorébu. 2 Tu se mu ukázal Hospodinův posel v plápolajícím ohni uprostřed trnitého keře. Mojžíš viděl, jak keř v ohni hoří, ale není jím stráven. 3 Řekl si: „Zajdu se podívat na ten veliký úkaz, proč keř neshoří.“ 4 Hospodin viděl, že odbočuje, aby se podíval. I zavolal na něho Bůh zprostředku keře: „Mojžíši, Mojžíši!“ Odpověděl: „Tu jsem.“ 5 Řekl: „Nepřibližuj se sem! Zuj si

opánky, neboť místo, na kterém stojíš, je půda svatá.“ 6 A pokračoval: „Já jsem Bůh tvého otce, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův.“ Mojžíš si zakryl tvář, neboť se bál na Boha pohledět. 7 Hospodin dále řekl: „Dobře jsem viděl ujařmení svého lidu, který je v Egyptě. Slyšel jsem jeho úpění pro bezohlednost jeho poháněčů. Zním jeho bolesti. 8 Sestoupil jsem, abych jej vysvobodil z moci Egypta a vyvedl jej z oné země do země dobré a prostorné, do země oplývající mlékem a medem, na místo Kenaanců, Chetejců, Emorejců, Perizejců, Chivejců a Jebúsejců. 9 Věru, úpění Izraelců dolehlo nyní ke mně. Viděl jsem také útlak, jak je Egyptané utlačují. 10 Nuže pojď, pošlu tě k faraónovi a vyvedeš můj lid, Izraelce, z Egypta.“ 11 Ale Mojžíš Bohu namítal: „Kdo jsem já, abych šel k faraónovi a vyvedl Izraelce z Egypta?“ 12 Odpověděl: „Já budu s tebou! A toto ti bude znamením, že jsem tě poslal: Až vyvedeš lid z Egypta, budete sloužit Bohu na této hoře.“

13 Avšak Mojžíš Bohu namítl: „Hle, já přijdu k Izraelcům a řeknu jim: Posílá mě k vám Bůh vašich otců. Až se mě však zeptají, jaké je jeho jméno, co jim odpovím?“ 14 Bůh řekl Mojžíšovi: „JSEM, KTERÝ JSEM.“ A pokračoval: „Řekni Izraelcům toto: JSEM posílá mě k vám.“ 15 Bůh dále Mojžíšovi poručil: „Řekni Izraelcům toto: ‚Posílá mě k vám Hospodin, Bůh vašich otců, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův.‘ To je navěky mé jméno, jím si mě budou připomínat od pokolení do pokolení. 16 Jdi, shromažď izraelské starší a pověz jim: ‚Ukázal se mi Hospodin, Bůh vašich otců, Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův, a řekl: Rozhodl jsem se vás navštívit, vím, jak s vámi v Egyptě nakládají, 17 a prohlásil jsem: Vyvedu vás z egyptského ujařmení do země Kenaanců, Chetejců, Emorejců, Perizejců, Chivejců a Jebúsejců, do země oplývající mlékem a medem.‘ 18 Až tě vyslechnou, půjdeš ty a izraelští starší k

egyptskému králi a řeknete mu: „Potkal se s námi Hospodin, Bůh Hebrejů. Dovol nám nyní odejít do pouště na vzdálenost tří dnů cesty a přinést oběť Hospodinu, našemu Bohu.“ 19 Víím, že vám egyptský král nedovolí jít, leda z donucení. 20 Proto vztáhnu ruku a budu bít Egypt všemožnými svými divy, které učiním uprostřed něho. Potom vás propustí. 21 Zjednám tomuto lidu u Egyptanů přízeň. Až budete odcházet, nepůjdete s prázdnou. 22 Každá žena si vyžádá od sousedky a spolubydlící stříbrné a zlaté ozdoby a pláště. Vložíte je na své syny a dcery. Tak vypleníte Egypt.“

4:1 Mojžíš však znovu namítal: „Nikoli, neuvěří mi a neuposlechnou mě, ale řeknou: Hospodin se ti neukázal.“ 2 Hospodin mu řekl: „Co to máš v ruce?“ Odpověděl: „Hůl.“ 3 Hospodin řekl: „Hod' ji na zem.“ Hodil ji na zem a stal se z ní had. Mojžíš se dal před ním na útěk. 4 Ale Hospodin Mojžíšovi poručil: „Vztáhni ruku a chyt' ho za ocas.“ Vztáhl tedy ruku, uchopil ho a v dlani se mu z něho stala hůl. 5 „Aby uvěřili, že se ti ukázal Hospodin, Bůh jejich otců, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův.“ 6 Dále mu Hospodin řekl: „Vlož si ruku za ňadra.“ Vložil tedy ruku za ňadra. Když ruku vytáhl, byla malomocná, bílá jako sníh. 7 Tu poručil: „Dej ruku zpět za ňadra.“ Dal ruku zpět za ňadra. Když ji ze záhadří vytáhl, byla opět jako ostatní tělo. 8 „A tak jestliže ti neuvěří a nedají na první znamení, uvěří druhému znamení. 9 Jestliže však neuvěří ani těmto dvěma znameními a neuposlechnou tě, nabereš vodu z Nilu a vyleješ ji na suchou zemi. Z vody, kterou nabereš z Nilu, se stane na suché zemi krev.“ 10 Ale Mojžíš Hospodinu namítal: „Prosím, Panovníku, nejsem člověk výmluvný; nebyl jsem dříve, nejsem ani nyní, když ke svému služebníku mluvím. Mám neobratná ústa a neobratný jazyk.“ 11 Hospodin mu však řekl: „Kdo dal

člověku ústa? Kdo působí, že je člověk němý nebo hluchý, vidící nebo slepý? Zдали ne já, Hospodin? 12 Nyní jdi, já sám budu s tvými ústy a budu tě učit, co máš mluvit!“ 13 Ale Mojžíš odmítl: „Prosím, Panovníku, pošli si, koho chceš.“ 14 Tu Hospodin vzplanul proti Mojžíšovi hněvem a řekl: „Což nemáš bratra Árona, toho lévijce? Zním ho, ten umí mluvit. Jde ti už naproti a bude se srdečně radovat, až tě uvidí. 15 Budeš k němu mluvit a vkládat mu slova do úst. Já budu s tvými ústy i s jeho ústy a budu vás poučovat, co máte činit. 16 On bude mluvit k lidu za tebe, on bude tobě ústy a ty budeš jemu Bohem. 17 A tuto hůl vezmi do ruky; budeš jí konat znamení.“

18 Mojžíš odešel a vrátil se ke svému tchánu Jitrovi. Řekl mu: „Rád bych šel a vrátil se ke svým bratřím, kteří jsou v Egyptě, a podíval se, zda ještě žijí.“ Jitro Mojžíšovi odvětil: „Jdi v pokoji.“ 19 Hospodin pak řekl Mojžíšovi ještě v Midjánu: „Jen se vrať do Egypta, neboť zemřeli všichni, kteří ti ukládali o život.“ 20 Mojžíš tedy vzal svou ženu a syny, posadil je na osla a vracel se do egyptské země. A do ruky si vzal Boží hůl. 21 Hospodin dále Mojžíšovi poručil: „Až se vrátíš do Egypta, hled', abys před faraónem udělal všechny zázraky, jimiž jsem tě pověřil. Já však zatvrdím jeho srdce a on lid nepropustí. 22 Potom faraónovi řekneš: Toto praví Hospodin: ‚Izrael je můj prvorozený syn. 23 Vzkázal jsem ti: Propust' mého syna, aby mi sloužil. Ale ty jsi jej propustit odmítl. Za to zabiji tvého prvorozeného syna.““

24 Když se na cestě chystali nocovat, střetl se s ním Hospodin a chtěl ho usmrtit. 25 Tu vzala Sipora kamenný nůž, obřezala předkožku svého syna, dotkla se jeho nohou a řekla: „Jsi můj ženich, je to zpečetěno krví.“ 26 A Hospodin ho nechal být. Tehdy se při obřezkách říkalo: „Jsi ženich, je to zpečetěno krví.“

27 Hospodin řekl Áronovi: „Jdi na poušť naproti Mojžíšovi.“ Áron šel, setkal se s

ním u Boží hory a políbil ho. 28 Mojžíš oznámil Áronovi všechna Hospodinova slova, s nimiž ho poslal, a všechna znamení, kterými ho pověřil. 29 Pak šel Mojžíš s Áronem a shromáždili všechny izraelské starší. 30 Áron vyřídil všechna slova, která mluvil Hospodin k Mojžíšovi, a Mojžíš učinil před očima lidu ona znamení. 31 A lid uvěřil. Když slyšeli, že Hospodin navštívil Izraelce a že pohleděl na jejich ujařmení, padli na kolena a klaněli se.

5:1 Mojžíš s Áronem pak předstoupili před faraóna a řekli: „Toto praví Hospodin, Bůh Izraele: Propuště můj lid, ať mi v poušti slaví slavnost.“ 2 Faraó však odpověděl: „Kdo je Hospodin, že bych ho měl uposlechnout a propustit Izraele? Hospodina neznám a Izraele nepropustím!“ 3 Řekli: „Potkal se s námi Bůh Hebrejů. Dovol nám nyní odejít do pouště na vzdálenost tří dnů cesty a přinést oběť Hospodinu, našemu Bohu, aby nás nenapadl morem nebo mečem.“ 4 Egyptský král je okřikl: „Proč, Mojžíši a Árone, odvádíte lid od jeho prací? Jděte za svými robotami!“ 5 A faraó pokračoval: „Hle, lidu země je teď mnoho, a vy chcete, aby nechali svých robot?“ 6 Onoho dne přikázal faraó poháněčům lidu a dozorcům: 7 „Propříště nebudete vydávat lidu slámu k výrobě cihel jako dříve. Ať si jdou slámu nasbírat sami! 8 A uložíte jim dodat stejné množství cihel, jaké vyráběli dříve. Nic jim neslevujte, jsou líní. Proto křičí: Pojdme obětovat svému Bohu. 9 Ať na ty muže těžce dolehne otročina, aby měli co dělat a nedali na lživé řeči.“ 10 Poháněči lidu a dozorcí vyšli a ohlásili lidu: „Toto praví faraó: Nedám vám žádnou slámu. 11 Sami si jděte nabrat slámu, kde ji najdete. Ale z vaší pracovní povinnosti se nic nesleví.“ 12 Lid se rozběhl po celé egyptské zemi, aby na strništích sbíral slámu. 13 Poháněči je honili: „Plňte svůj denní úkol, jako když sláma byla.“ 14 Dozorcí z řad Izraelců, které nad nimi ustanovili faraónovi poháněči, byli bití.

Vytýkalo se jim: „Proč jste v těchto dnech nevyrobili tolik cihel jako dříve?“ 15 Dozorcí z řad Izraelců tedy přišli a úpěli před faraónem: „Proč se svými otroky takhle jednáš? 16 Tvým otrokům se nedodává sláma, ale pokud jde o cihly, poroučejí nám: ‚Dělejte!‘ Hle, tvoji otroci jsou bití a tvůj lid bude pykat za hřích.“ 17 Faraó odpověděl: „Jste lenoši líní, proto říkáte: ‚Pojďme obětovat Hospodinu.‘ 18 Hned jděte dělat! Sláma vám dodávána nebude, ale dodávku cihel odvedete.“ 19 Dozorcí z řad Izraelců viděli, že je s nimi zle, když bylo řečeno: „Nesmíte snížit svůj denní úkol výroby cihel.“ 20 Když vycházeli od faraóna, narazili na Mojžíše a Árona, kteří se s nimi chtěli setkat. 21 Vyčítali jim: „Ať se nad vámi ukáže Hospodin a rozsoudí. Vy jste pokáleli naši pověst u faraóna a jeho služebníků. Dali jste jim do ruky meč, aby nás povraždili.“ 22 Mojžíš se obrátil k Hospodinu a řekl: „Panovníku, proč jsi dopustil na tento lid zlo? Proč jsi mě vlastně poslal? 23 Od chvíle, kdy jsem předstoupil před faraóna, abych mluvil tvým jménem, nakládá s tímto lidem ještě hůře. A ty svůj lid stále nevysvobozuješ.“

6:1 Hospodin Mojžíšovi odpověděl: „Nyní uvidíš, co faraónovi udělám. Donutím ho, aby je propustil; donutím ho, aby je vypudil ze své země.“

2 Bůh promluvil k Mojžíšovi a ujistil ho: „Já jsem Hospodin. 3 Ukázal jsem se Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi jako Bůh všemohoucí. Ale své jméno Hospodin jsem jim nedal poznat. 4 Ustavil jsem s nimi také svou smlouvu, že jim dám kenaanskou zemi, zemi jejich putování, kde pobývali jako hosté. 5 Rovněž jsem uslyšel sténání Izraelců, které si Egyptané podrobili v otroctví, a rozpomenul jsem se na svou smlouvu. 6 Proto řekni Izraelcům: Já jsem Hospodin. Vyvedu vás z egyptské roboty, vysvobodím vás z vašeho otroctví a vykoupím vás vztaženou paží a velkými soudy. 7 Vezmu si vás za lid a budu vám

Bohem. Poznáte, že já jsem Hospodin, váš Bůh, který vás vyvede z egyptské roboty. 8 Dovedu vás do země, kterou jsem přisezně slíbil dát Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi. Vám ji dám do vlastnictví. Já jsem Hospodin.“ 9 Mojžíš to tak Izraelcům vyhlásil, ale ti nebyli pro malomyslnost a tvrdou otročinu s to Mojžíšovi naslouchat. 10 Hospodin dále mluvil k Mojžíšovi: 11 „Předstup před faraóna, krále egyptského, a vyříd' mu, ať propustí Izraelce ze své země.“ 12 Mojžíš Hospodinu namítl: „Když mi nenaslouchají Izraelci, jak by mě poslechl farao! Nejsem způsobilý mluvit.“ 13 Ale Hospodin Mojžíšovi a Áronovi domluvil a dal jim příkazy pro Izraelce i pro faraóna, krále egyptského, aby připravili odchod Izraelců z egyptské země. 14 Toto jsou představitelé otcovských rodů: Rúbenovci, potomci Izraelova prvorozeného: Chanók a Palú, Chesrón a Karmí. To jsou čeledi Rúbenovy. 15 Šimeónovci: Jemúel, Jamín, Ohad, Jakín, Sóchar a Šaul, syn Kenaanky. To jsou čeledi Šimeónovy. 16 Toto jsou jména Lévioců podle jejich rodopisu: Geršón, Kehat a Merarí. Lévi byl živ sto třicet sedm let. 17 Geršónovci: Libní a Šimeí podle svých čeledí. 18 Kehatovci: Amrám, Jishár, Chebrón a Uzíel. Kehat byl živ sto třicet tři léta. 19 Meraríovci: Machlí a Muší. To jsou lévijské čeledi podle jejich rodopisu. 20 Amrám si vzal za ženu Jókebedu, svou tetu. Ta mu porodila Árona a Mojžíše. Amrám byl živ sto třicet sedm let. 21 Synové Jishárovi: Kórach, Nefeg a Zikrí. 22 Synové Uzíelovi: Míšael, Elsáfán a Sitrí. 23 Áron si vzal za ženu Elišebu, dceru Amínadabovu, sestru Nachšónovu. Ta mu porodila Nádaba, Abíhúa, Eleazara a Ítamara. 24 Synové Kórachovi: Asír, Elkána a Abíasaf. To jsou kórachovské čeledi. 25 Eleazar, syn Áronův, si vzal za ženu jednu z dcer Pútielových. Ta mu porodila Pinchasa. To jsou představitelé lévijských rodů podle svých čeledí. 26 Z tohoto pokolení pocházejí ten Áron a Mojžíš, k nimž mluvil

Hospodin: „Vyvedte z egyptské země Izraelce seřazené po oddílech.“ 27 Oni to byli, kdo mluvili k faraónovi, králi egyptskému, že mají vyvést Izraelce z Egypta. To tedy byli Mojžíš a Áron.

28 To bylo tehdy, když Hospodin mluvil k Mojžíšovi v egyptské zemi. 29 Hospodin promluvil k Mojžíšovi: „Já jsem Hospodin! Řekni faraónovi, králi egyptskému, všechno, co k tobě mluvím.“ 30 Mojžíš však Hospodinu namítl: „Nejsem způsobilý mluvit. Jak by mě farao poslechl?“

7:1 Hospodin řekl Mojžíšovi: „Pohleď, ustanovil jsem tě, abys byl pro faraóna Bohem, a Áron, tvůj bratr, bude tvým prorokem. 2 Ty mu poviš všechno, co ti přikážu, a Áron, tvůj bratr, bude mluvit s faraónem, aby propustil Izraelce ze své země. 3 Já však zatvrdím faraónovo srdce a učiním v egyptské zemi mnoho svých znamení a zázraků. 4 Farao vás neposlechne, ale já vložím na Egypt svou ruku. Vyvedu zástupy svého lidu, syny Izraele, z egyptské země, ale ji postihnu velkými soudy. 5 Egyptané poznají, že já jsem Hospodin, až vztáhnu svou ruku na Egypt a vyvedu Izraelce z jejich středu.“ 6 Mojžíš a Áron učinili přesně tak, jak jim Hospodin přikázal. 7 Mojžíšovi bylo osmdesát let a Áronovi osmdesát tři léta, když mluvili s faraónem.

8 Hospodin dále řekl Mojžíšovi a Áronovi: 9 „Až k vám farao promluví: ‚Prokažte se nějakým zázrakem,‘ řekneš Áronovi: ‚Vezmi svou hůl a hod' ji před faraóna,‘ a stane se drakem.“ 10 Mojžíš s Áronem tedy předstoupili před faraóna a učinili, jak Hospodin přikázal. Áron hodil svou hůl před faraóna i před jeho služebníky a ona se stala drakem. 11 Farao však také povolal mudrce a čaroděje, a egyptští věštcí učinili svými kejklemi totéž. 12 Hodili každý svou hůl na zem a ony se staly draky. Ale Áronova hůl jejich hole pohltila. 13 Srdce faraónovo se však zatvrdilo a neposlechl je, jak Hospodin předpověděl.

12:1 Hospodin řekl Mojžíšovi a Áronovi v egyptské zemi: 2 „Tento měsíc bude pro vás začátkem měsíců. Bude pro vás prvním měsícem v roce. 3 Vyhlaste celé izraelské pospolitosti: Desátého dne tohoto měsíce si každý vezmete beránka podle svých rodů, beránka na rodinu. 4 Kdyby byla rodina malá a na beránka by nestačila, přibere si každý souseda, který bydlí nejbliže jeho rodiny, aby doplnil počet osob. Podle toho, kolik kdo sní, stanovíte počet na beránka. 5 Budete mít beránka bez vady, ročního samce. Vezmete jej z ovčí nebo z koz. 6 Budete jej opatrovat až do čtrnáctého dne tohoto měsíce. Navečer bude celé shromáždění izraelské pospolitosti beránky zabíjet. 7 Pak vezmou trochu krve a potřou jí obě veřeje i nadpraží u domů, v nichž jej budou jíst. 8 Tu noc budou jíst maso upečené na ohni a k němu budou jíst nekvašené chleby s hořkými bylinami. 9 Nebudete z něho jíst nic syrového ani vařeného ve vodě, nýbrž jen upečené na ohni s hlavou i s nohama a vnitřnostmi. 10 Nic z něho nenecháte do rána. Co z něho zůstane do rána, spálíte ohněm. 11 Budete jej jíst takto: Budete mít přepásaná bedra, opánky na nohou a hůl v ruce. Sníte jej ve chvatu. To bude Hospodinův hod beránka. 12 Tu noc projdu egyptskou zemí a všechno prvorozené v egyptské zemi pobiji, od lidí až po dobytek. Všechna egyptská božstva postihnu svými soudy. Já jsem Hospodin. 13 Na domech, v nichž budete, budete mít na znamení krev. Když tu krev uvidím, pomínu vás a nedolehne na vás zhoubný úder, až budu bít egyptskou zemi. 14 Ten den vám bude dnem pamětním, budete jej slavit jako slavnost Hospodinovu. Budete jej slavit po všechna svá pokolení. To je provždy platné nařízení. 15 Po sedm dní budete jíst nekvašené chleby. Hned prvního dne odstraníte ze svých domů kvas. Každý, kdo by od prvního do sedmého dne jedl něco kvašeného, bude z

Izraele vyobcován. 16 Prvního dne budete mít bohoslužebné shromáždění. I sedmého dne budete mít bohoslužebné shromáždění. V těch dnech se nebude konat žádné dílo. Smíte si připravit jen to, co každý potřebuje k jídlu. 17 Budete dbát na ustanovení o nekvašených chlebech, neboť právě toho dne jsem vyvedl vaše oddíly z egyptské země. Na tento den budete bedlivě dbát. To je provždy platné nařízení pro všechna vaše pokolení. 18 Od večera čtrnáctého dne prvního měsíce budete jíst nekvašené chleby až do večera jedenadvacátého dne téhož měsíce. 19 Po sedm dní se nenajde ve vašich domech kvas. Každý, kdo by jedl něco kvašeného, bude vyobcován z pospolitosti Izraele, i host a domorodec. 20 Nebudete jíst nic kvašeného. Ve všech svých obydlích budete jíst nekvašené chleby.“

21 Mojžíš svolal všechny izraelské starší a řekl jim: „Jděte si vzít kus z bravu podle vašich čeledí a zabijte velikonočního beránka. 22 Potom vezměte svazek yzopu, namočte jej v misce s krví a krví z misky potřete nadpraží a obě veřeje. Ať nikdo z vás až do rána nevychází ze dveří svého domu. 23 Až Hospodin bude procházet zemí, aby udeřil na Egypt, uvidí krev na nadpraží a na obou veřejích. Hospodin ty dveře pomine a nedopustí, aby do vašeho domu vešel zhoubce a udeřil na vás. 24 Dbejte na toto ustanovení. To je provždy platné nařízení pro tebe i pro tvé syny. 25 Až přijдете do země, kterou vám Hospodin dá, jak přislíbil, dbejte na tuto službu. 26 Až se vás pak vaši synové budou ptát, co pro vás tato služba znamená, 27 odpovíte: „Je to velikonoční obětní hod Hospodinův. On v Egyptě pomínil domy synů Izraele. Když udeřil na Egypt, naše domy vysvobodil.“ Lid padl na kolena a klaněl se. 28 Izraelci pak odešli a učinili přesně tak, jak Hospodin Mojžíšovi a Áronovi přikázal. 29 Když nastala půlnoc, pobil Hospodin v egyptské zemi všechno prvorozené, od prvorozeného syna

faraónova, který seděl na jeho trůnu, až po prvorozeného syna zajatce v žalární kobce, i všechno prvorozené z dobytka. 30 Tu farao v noci vstal, i všichni jeho služebníci a všichni Egypťané, a v celém Egyptě nastal veliký křik, protože nebylo domu, kde by nebyl mrtvý. 31 Ještě v noci povolal Mojžíše a Árona a řekl: „Seberte se a odejděte z mého lidu, vy i Izraelci. Jděte, služte Hospodinu, jak jste žádali. 32 Vezměte také svůj brav i skot, jak jste žádali, a jděte. Vyproste požehnání i pro mne.“ 33 Egypťané naléhali na lid a spěchali s jeho propuštěním ze země, protože si říkali: „Všichni pomřeme!“ 34 Lid tedy vzal těsto ještě nevykynuté, zabalil díže do pláštů a nesl na ramenou. 35 Izraelci jednali podle Mojžíšova rozkazu; vyžádali si též od Egypťanů stříbrné a zlaté šperky a pláště. 36 A Hospodin zjednal lidu přízeň v očích Egypťanů a oni jim vyhověli. Tak vyplenili Egypt. 37 Izraelci vytáhli z Ramesesu do Sukótu, kolem šesti set tisíc pěších mužů kromě dětí. 38 Vyšlo s nimi také mnoho přimíšeného lidu a obrovská stáda bravu a skotu. 39 Z těsta, které vynesli z Egypta, napekli nekvašené podpopelné chleby, protože ještě nevykynulo. Byli totiž z Egypta vyhnáni a nemohli otálet. Ani potravu na cestu si nestačili připravit. 40 Doba pobytu, kterou Izraelci v Egyptě strávili, byla čtyři sta třicet let. 41 Když uplynulo čtyři sta třicet let, přesně na den vyšly všechny Hospodinovy zástupy z egyptské země. 42 Byla to noc jejich bdění pro Hospodina, když je vyváděl z egyptské země. Tato noc je všem synům Izraele po všechna pokolení nocí bdění pro Hospodina. 43 Hospodin řekl Mojžíšovi a Áronovi: „Toto je nařízení o hodu beránka: Nebude z něho jíst žádný cizinec. 44 Ale bude jej jíst každý služebník koupený za stříbro, bude-li obřezán. 45 Přistěhovalec ani nádeník jej jíst nebude. 46 Musí být sněden v téměř domě. Z jeho masa nevyneseš nic z domu; žádnou jeho kost

nezlámete. 47 Tak to bude dělat celá izraelská pospolitost. 48 Jestliže by u tebe pobýval host a chtěl by připravit Hospodinu hod beránka, nechť je u něho obřezán každý mužského pohlaví a potom bude smět přistoupit a tak učinit a bude jako domorodec v zemi. Ale žádný neobřezanec jej jíst nebude. 49 Stejný řád bude platit pro domorodce i pro hosta, který bude pobývat mezi vámi.“ 50 Všichni Izraelci učinili přesně tak, jak Hospodin Mojžíšovi a Áronovi přikázal. 51 Právě v ten den vyvedl Hospodin Izraelce seřazené po oddílech z egyptské země.

13:1 Hospodin promluvil k Mojžíšovi: 2 „Posvěť mi všechno prvorozené, co mezi Izraelci otvírá lůno, ať z lidí či z dobytka. Je to moje!“

3 Mojžíš řekl lidu: „Pamatujte na tento den, kdy jste vyšli z Egypta, z domu otroctví. Hospodin vás odtud vyvedl pevnou rukou. Proto se nesmí jíst nic kvašeného. 4 Vycházíte dnes, v měsíci ábíbu. 5 Až tě Hospodin uvede do země Kenaanců, Chetejců, Emorejců, Chivejců a Jebúsejců, o níž se zavázal tvým otcům přísahou, že ji dá tobě, zemi oplývající mlékem a medem, budeš v ní tohoto měsíce konat tuto službu: 6 Sedm dní budeš jíst nekvašené chleby. Sedmého dne bude slavnost Hospodinova. 7 Nekvašené chleby se budou jíst po sedm dní. Nespátří se u tebe nic kvašeného, na celém tvém území se u tebe nespátří žádný kvas. 8 V onen den svému synovi oznámíš: ‚To je proto, co mi prokázal Hospodin, když jsem vycházel z Egypta.‘ 9 A budeš to mít jako znamení na své ruce a jako připomínku mezi svýma očima, aby v tvých ústech zůstal Hospodinův zákon, neboť pevnou rukou tě vyvedl Hospodin z Egypta. 10 Budeš dbát na toto nařízení ve stanovený čas rok co rok.

11 Až tě Hospodin uvede do země Kenaanců, jak přísežně zaslíbil tobě i tvým otcům, a až ti ji dá, 12 všechno, co otvírá

lůno, odevzdáš Hospodinu. Všichni samečci, které tvůj dobytek vrhne nejprve, budou patřit Hospodinu. 13 Každého osla, který se narodil jako první, vyplatíš jehnětem. Kdybys jej nemohl vyplatit, zlomíš mu vaz. Také každého prvorozeného ze svých synů vyplatíš. 14 Až se tě tvůj syn v budoucnu zeptá, co to znamená, odpovíš mu: „Hospodin nás vyvedl pevnou rukou z Egypta, z domu otroctví. 15 Když se farao zatvrdil a nechtěl nás propustit, pobil Hospodin v egyptské zemi všechno prvorozené, od prvorozeného z lidí až po prvorozené z dobytka. Proto obětuji Hospodinu všechny samce, kteří otvírají lůno, a každého prvorozeného ze svých synů vyplácím.“ 16 To bude jako znamení na tvé ruce a jako pásek na čele mezi tvýma očima. Neboť pevnou rukou nás vyvedl Hospodin z Egypta.“

17 Když farao lid propustil, nevedl je Bůh cestou směřující do země Pelištejců, i když byla kratší. Bůh totiž řekl: „Aby lid nelitoval, když uvidí, že mu hrozí válka, a nevrátil se do Egypta.“ 18 Proto Bůh vedl lid oklikou, cestou přes poušť k Rákosovému moři. Izraelci vytáhli z egyptské země rozdělení do bojových útvarů. 19 Mojžíš vzal s sebou Josefovy kosti. Ten totiž zavázal Izraelce přísahou: „Až vás Bůh navštíví, vynesete odtud s sebou mé kosti.“ 20 I vytáhli ze Sukótu a utábořili se v Étamu na pokraji pouště. 21 Hospodin šel před nimi ve dne v sloupu oblakovém, a tak je cestou vedl, v noci ve sloupu ohnivém, a tak jim svítil, že mohli jít ve dne i v noci. 22 Sloup oblakový se nevzdálil od lidu ve dne, ani sloup ohnivý v noci.

14:1 Hospodin promluvil k Mojžíšovi: 2 „Rozkaž Izraelcům, aby se obrátili a utábořili před Pí-chírotem mezi Migdólem a mořem; utáboříte se před Baal-sefónem, přímo proti němu při moři. 3 Farao si o Izraelcích řekne: Bloudí v zemi, zavřela se

za nimi poušť. 4 Tu zatvrdím faraónovo srdce a on vás bude pronásledovat. Já se však na faraónovi a na všem jeho vojsku oslavím, takže Egyptané poznají, že já jsem Hospodin.“ I učinili tak. 5 Egyptskému králi bylo oznámeno, že lid uprchl. Srdce faraóna a jeho služebníků se obrátilo proti lidu. Řekli: „Co jsme to udělali, že jsme Izraele propustili z otroctví?“ 6 Farao dal zapřáhnout do svého válečného vozu a vzal s sebou svůj lid. 7 Vzal též šest set vybraných vozů, totiž všechny vozy egyptské. Na všech byla tříčlenná osádka. 8 Hospodin zatvrdil srdce faraóna, krále egyptského, a ten Izraelce pronásledoval. Ale Izraelci navzdory všemu vyšli. 9 Egyptané je pronásledovali a dostihli je, když tábořili při moři, dostihli je všichni faraónovi koně, vozy, jeho jízda a vojsko, při Pí-chírotu před Baal-sefónem. 10 Když se farao přiblížil, Izraelci se rozhlédli a viděli, že Egyptané táhnou za nimi. Tu se Izraelci velmi polekali a úpěli k Hospodinu. 11 A osopili se na Mojžíše: „Což nebylo v Egyptě dost hrobů, že jsi nás odvedl, abychom zemřeli na poušti? Cos nám to udělal, že jsi nás vyvedl z Egypta? 12 Došlo na to, o čem jsme s tebou mluvili v Egyptě: Nech nás být, ať sloužíme Egyptu. Vždyť pro nás bylo lépe sloužit Egyptu než zemřít na poušti.“ 13 Mojžíš řekl lidu: „Nebojte se! Vydržte a uvidíte, jak vás dnes Hospodin zachrání. Jak vidíte Egyptany dnes, tak je už nikdy nevidíte. 14 Hospodin bude bojovat za vás a vy budete mlčky přihlížet.“

15 Hospodin řekl Mojžíšovi: „Proč ke mně úpíš? Pobídni Izraelce, ať táhnou dál. 16 Ty pak pozdvihni svou hůl, vztáhni ruku nad moře a rozpoltíš je, a tak Izraelci půjdou prostředkem moře po suchu. 17 Já zatvrdím srdce Egyptanů, takže půjdou za nimi. Oslavím se na faraónovi a na všem jeho vojsku, na jeho vozech i jízdě. 18 Egyptané poznají, že já jsem Hospodin, až budu oslaven tím, co učiním s faraónem, s jeho vozy a jízdou.“ 19 Tu se zvedl Boží

posel, který šel před izraelským táborem, a šel teď za nimi. Oblakový sloup se před nimi totiž zvedl, postavil se za ně 20 a vstoupil mezi tábor egyptský a izraelský. Jedněm byl oblakem a temnotou, druhým osvětloval noc; po celou noc se jedni k druhým nepřiblížili. 21 Mojžíš vztáhl ruku nad moře a Hospodin hnal moře silným východním větrem, který vál po celou noc, až proměnil moře v souš. Vody byly rozpolceny. 22 Izraelci šli prostředkem moře po suchu. Vody jim byly hradbou zprava i zleva. 23 Egyptané je pronásledovali a vešli za nimi doprostřed moře, všichni faraónovi koně, vozy i jízda. 24 Za jitřního bdění vyhlédl Hospodin ze sloupu ohnivého a oblakového na egyptský tábor a vyvolal v egyptském táboře zmatek. 25 Způsobil, že se uvolnila kola jejich vozů, takže je stěží mohli ovládat. Tu si Egyptané řekli: „Utečme před Izraelem, neboť za ně bojuje proti Egyptu Hospodin.“

26 Hospodin řekl Mojžíšovi: „Vztáhni ruku nad moře! Vody se obrátí na Egyptány, na jejich vozy a jízdu.“ 27 Mojžíš vztáhl ruku nad moře, a když nastávalo jitro, moře opět nabylo své moci. Egyptané utíkali proti němu a Hospodin je vehnal doprostřed moře. 28 Vody se vrátily, přikryly vozy i jízdu celého faraónova vojska, které vešlo za Izraelci do moře. Nezůstal z nich ani jediný. 29 Ale Izraelci přešli prostředkem moře po suchu a vody jim byly hradbou zprava i zleva. 30 Onoho dne zachránil Hospodin Izraele z moci Egypta. Izrael viděl na břehu moře mrtvé Egyptány. 31 Tak uviděl Izrael velikou moc, kterou osvědčil Hospodin na Egyptu. Lid se bál Hospodina a uvěřili Hospodinu i jeho služebníku Mojžíšovi.

19:1 Třetího měsíce potom, co Izraelci vyšli z egyptské země, téhož dne, přišli na Sínajskou poušť. 2 Vytáhli z Refídimu, přišli na Sínajskou poušť a utábořili se v poušti; Izrael se tam utábořil naproti hoře. 3

Mojžíš vystoupil k Bohu. Hospodin k němu zavolal z hory: „Toto povíš domu Jákobovu a oznámíš synům Izraele: 4 Vy sami jste viděli, co jsem učinil Egyptu. Nesl jsem vás na orlích křídlech a přivedl vás k sobě. 5 Nyní tedy, budete-li mě skutečně poslouchat a dodržovat mou smlouvu, budete mi zvláštním vlastnictvím jako žádný jiný lid, třebaže má je celá země. 6 Budete mi královstvím kněží, pronárodem svatým. To jsou slova, která promluvíš k synům Izraele.“ 7 Mojžíš přišel, zavolal starší lidu a předložil jim všechno, co mu Hospodin přikázal. 8 Všechen lid odpověděl jednomyslně: „Budeme dělat všechno, co nám Hospodin uložil.“ Mojžíš tlumočil odpověď lidu Hospodinu. 9 Hospodin řekl Mojžíšovi: „Hle, přijdu k tobě v hustém oblaku, aby lid slyšel, až s tebou budu mluvit, a aby ti provždy věřili.“ Mojžíš totiž Hospodinu oznámil slova lidu. 10 Hospodin dále Mojžíšovi řekl: „Jdi k lidu a dnes i zítra je posvěcuj; ať si vyperou pláště 11 a ať jsou připraveni na třetí den, neboť třetího dne sestoupí Hospodin před zraky všeho lidu na horu Sínaj. 12 Vymeziš kolem lidu hranici a řekneš: Střežte se vystoupit na horu nebo i dotknout se jejího okraje. Kdokoli se hory dotkne, musí zemřít; 13 nedotkne se ho žádná ruka, bude ukamenován nebo zastřelen. Ať je to dobytče nebo člověk, nezůstane naživu. Teprve až se dlouze zatroubí na roh, smějí na horu vystoupit.“ 14 Mojžíš sestoupil z hory k lidu, posvětil lid a oni si vyprali pláště. 15 Řekl také lidu: „Budte připraveni na třetí den; nepřistupujte k ženě.“ 16 Když nadešel třetí den a nastalo jitro, hřmělo a blýskalo se, na hoře byl těžký oblak a zazněl velmi pronikavý zvuk polnice. Všechen lid, který byl v táboře, se třásl. 17 Mojžíš vyvedl lid z tábora vstříc Bohu a postavili se při úpatí hory. 18 Celá hora Sínaj byla zahalena kouřem, protože Hospodin na ni sestoupil v ohni. Kouř z ní stoupal jako z hutě a celá hora se silně chvěla. 19 Zvuk polnice víc a více sílil.

Mojžíš mluvil a Bůh mu hlasitě odpovídal. 20 Hospodin totiž sestoupil na horu Sínaj, na vrchol hory. Zavolal Mojžíše na vrchol hory a Mojžíš tam vystoupil. 21 Hospodin Mojžíšovi řekl: „Sestup a varuj lid, aby se nikdo ne pokoušel proniknout k Hospodinu ve snaze ho uvidět. Mnoho by jich padlo. 22 Také kněží, kteří přistupují k Hospodinu, se musí posvětit, aby se na ně Hospodin neobořil.“ 23 Mojžíš řekl Hospodinu: „Lid nemůže vystoupit na horu Sínaj, neboť ty sám jsi nás varoval slovy: Vymez podél hory hranici a horu posvěť.“ 24 Hospodin mu řekl: „Teď sestup, potom vystoupíš spolu s Áronem; ale kněží ani lid nesmějí proniknout a vystoupit k Hospodinu, aby se na ně neobořil.“ 25 Mojžíš tedy sestoupil k lidu a řekl jim to.

20:1 Bůh vyhlásil všechna tato přikázání: 2 „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví.

3 Nebudeš mít jiného boha mimo mne. 4 Nezobrazíš si Boha zpodobením ničeho, co je nahoře na nebi, dole na zemi nebo ve vodách pod zemí. 5 Nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit. Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, Bůh žárlivě milující. Stíhám vinu otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení těch, kteří mě nenávidí, 6 ale prokazují milosrdenství tisícům pokolení těch, kteří mě milují a má přikázání zachovávají. 7 Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha. Hospodin nenechá bez trestu toho, kdo by jeho jména zneužíval. 8 Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý. 9 Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. 10 Ale sedmý den je den odpočnutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty ani tvůj syn a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvé dobytče ani tvůj host, který žije v tvých branách. 11 V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako

svatý. 12 Cti svého otce i matku, abys byl dlouho živ na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh. 13 Nezabiješ. 14 Nesesmilníš. 15 Nepokradeš. 16 Nevydáš proti svému bližnímu křivé svědectví. 17 Nebudeš dychtit po domě svého bližního. Nebudeš dychtit po ženě svého bližního ani po jeho otroku ani po jeho otrokyni ani po jeho býku ani po jeho oslu, vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu.“

18Všechn lid pozoroval hřmění a blýskání, zvuk polnice a kouřící se horu. Lid to pozoroval, chvěl se a zůstal stát opodál. 19 Řekli Mojžíšovi: „Mluv s námi ty a budeme poslouchat. Bůh ať s námi nemluví, abychom nezemřeli.“ 20 Mojžíš lidu odpověděl: „Nebojte se! Bůh přišel proto, aby vás vyzkoušel, aby bylo zřejmé, že se ho budete bát a přestanete hřešit.“ 21 Lid zůstal stát opodál a Mojžíš přistoupil k mračnu, v němž byl Bůh.

32:1 Když lid viděl, že Mojžíš dlouho nesestupuje z hory, shromáždil se k Áronovi a naléhali na něho: „Vstaň a udělej nám boha, který by šel před námi. Vždyť nevíme, co se stalo s Mojžíšem, s tím člověkem, který nás vyvedl z egyptské země.“ 2 Áron jim řekl: „Strhněte zlaté náušnice z uší svých žen, synů a dcer a přineste je ke mně!“ 3 I strhal si všechn lid z uší zlaté náušnice a přinesli je k Áronovi. 4 On je od nich vzal, připravil formu a odlil z toho sochu býčka. A oni řekli: „To je tvůj bůh, Izraeli, který tě vyvedl z egyptské země.“ 5 Když to Áron viděl, vybudoval před ním oltář. Potom Áron provolal: „Zítřka bude Hospodinova slavnost.“ 6 Nazítří za časného jitra obětovali oběti zápalné a přinesli oběti pokojné. Pak se lid usadil k jídlu a pití. Nakonec se dali do nevázaných her.

7 I promluvil Hospodin k Mojžíšovi: „Sestup dolů. Tvůj lid, který jsi vyvedl z egyptské země, se vrhá do zkázy. 8 Brzy uhnuli z cesty, kterou jsem jim přikázal. Odlili si sochu býčka a klanějí se mu,

obětují mu a říkají: ‚To je tvůj bůh, Izraeli, který tě vyvedl z egyptské země.‘“ 9 Hospodin dále Mojžíšovi řekl: „Viděl jsem tento lid, je to lid tvrdé šíje. 10 Teď mě nech, ať proti nim vzplane můj hněv a skončuji s nimi; z tebe však udělám veliký národ.“ 11 Mojžíš však prosil Hospodina, svého Boha, o shovívavost: „Hospodine, proč plane tvůj hněv proti tvému lidu, který jsi vyvedl velikou silou a pevnou rukou z egyptské země? 12 Proč mají Egypťané říkat: ‚Vyvedl je se zlým úmyslem, aby je v horách povraždil a nadobro je smetl z povrchu země.‘ Upustí od svého planoucího hněvu. Dej se pohnout k lítosti nad zlem, jež proti svému lidu zamýšlíš. 13 Rozpomeň se na Abrahama, na Izáka a na Izraele, své služebníky, kterým jsi sám při sobě přísahal a vyhlásil: Rozmnožím vaše potomstvo jako nebeské hvězdy a celou tuto zemi, jak jsem řekl, dám vašemu potomstvu, aby ji navěky mělo v dědictví.“ 14 A Hospodin se dal pohnout k lítosti nad zlem, o němž mluvil, že je dopustí na svůj lid.

15 Mojžíš se obrátil a sestupoval z hory s dvěma deskami svědectví v ruce. Desky byly psány po obou stranách, byly popsané po lici i po rubu. 16 Ty desky byly dílo Boží, i písmo vyryté na deskách bylo Boží. 17 Tu Jozue uslyšel, jak lid hlučí, a řekl Mojžíšovi: „V táboře je válečný ryk.“ 18 Ale on odpověděl: „To nezní zpěvy vítězů, to nezní zpěvy poražených, já slyším hlas rozpuštěných písní.“

19 Když se Mojžíš přiblížil k táboru a uviděl býčka a křepčení, vzplanul hněvem, odhodil desky a pod horou je roztříštil. 20 Pak vzal býčka, kterého udělali, spálil jej ohněm, rozemlel na prach, nasypal do vody a dal Izraelcům pít. 21 Áronovi Mojžíš řekl: „Co ti tento lid udělal, že jsi naň uvedl tak veliký hřích?“ 22 Áron odpověděl: „Nechť můj pán tolik neplane hněvem! Ty víš, že tento lid je nakloněn ke zlému. 23 Řekli mi: ‚Udělej nám boha, který by šel před

námi. Vždyť nevíme, co se stalo s Mojžíšem, s tím člověkem, který nás vyvedl z egyptské země.‘“ 24 Řekl jsem jim: Kdo má zlaté náušnice, ať si je strhne a donese mi je. Hodil jsem to do ohně, a tak vznikl tento býček.“ 25 Mojžíš viděl, jak si lid bezuzdně počíná; to Áron jej nechal počínat si bezuzdně ke škodolibosti jejich protivníků. 26 Tu se Mojžíš postavil do brány tábora a zvolal: „Kdo je Hospodinův, ke mně!“ Seběhli se k němu všichni Léviovci. 27 Řekl jim: „Toto praví Hospodin, Bůh Izraele: Všichni si připněte k boku meč, projděte táborem tam i zpět od brány k bráně a zabijte každý svého bratra, každý svého přítele, každý svého nejbližšího.“ 28 Léviovci vykonali, co jim Mojžíš rozkázal; toho dne padlo z lidu na tři tisíce mužů. 29 Potom Mojžíš řekl: „Ujměte se dnes svého úřadu pro Hospodina každý, kdo povstal proti svému synovi či bratru, aby vám dnes dal požehnání.“

30 Nazítří pak Mojžíš řekl lidu: „Dopustili jste se velikého hříchu; avšak nyní vystoupím k Hospodinu, snad jej za váš hřích usmírím.“ 31 Mojžíš se tedy vrátil k Hospodinu a řekl: „Ach, tento lid se dopustil velikého hříchu, udělali si zlatého boha. 32 Můžeš jim ten hřích ještě odpustit? Ne-li, vymaž mě ze své knihy, kterou píšeš!“ 33 Ale Hospodin Mojžíšovi odpověděl: „Vymažu ze své knihy toho, kdo proti mně zhřešil. 34 A ty nyní jdi a veď lid, jak jsem ti řekl. Hle, můj posel půjde před tebou. A až přijde den mého trestu, potrestám jejich hřích na nich.“ 35 Hospodin udeřil na lid, protože si dali udělat býčka, kterého zhotovil Áron.

33:1 Hospodin promluvil k Mojžíšovi: „Vyjdi odtud, ty i lid, který jsi vyvedl ze země egyptské, do země, kterou jsem přísazně slíbil Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi: Dám ji tvému potomstvu. 2 Pošlu před tebou svého posla a vypudím Kenaance, Emorejce, Chetejce, Perizejce,

Chivejce i Jebúsejce. 3 Půjdete do země oplývající mlékem a medem. Já však nepůjdu uprostřed vás, abych vás cestou nevyhubil, neboť jste lid tvrdošijný.“ 4 Když lid uslyšel tuto zlou zprávu, začali truchlit a nikdo na sebe nevzal žádnou ozdobu. 5 Potom řekl Hospodin Mojžíšovi: „Řekni Izraelcům: Jste tvrdošijný lid. Kdybych šel jediný okamžik uprostřed vás, musel bych vás vyhladit. Nyní však ze sebe složte své ozdoby, ať vím, jak mám s vámi naložit.“ 6 Od hory Chorébu se tedy Izraelci zbavili všech ozdob.

7 Mojžíš vzal stan a postavil si jej venku za tábořem opodál tábora a nazval jej stanem setkávání. Když někdo hledal Hospodina, vycházel ke stanu setkávání, který byl venku za tábořem. 8 A když Mojžíš vycházel ke stanu, všechen lid povstával; zůstali stát, každý u vchodu do svého stanu, a hleděli za Mojžíšem, dokud nevesel do stanu. 9 Kdykoli Mojžíš vcházel do stanu, sestupoval oblakový sloup a stál u vchodu do stanu. A Hospodin rozmlouval s Mojžíšem. 10 Všechen lid viděl oblakový sloup, stojící u vchodu do stanu; tu všechen lid povstával a klaněli se, každý u vchodu do svého stanu. 11 A Hospodin mluvil s Mojžíšem tváří v tvář, jako když někdo mluví se svým přítelem. Potom se Mojžíš vrátil do tábora. Ale mládenec Jozue, syn Núnův, který mu přísluhoval, se ze stanu nevzdaloval.

12 Mojžíš řekl Hospodinu: „Hleď, ty mi říkáš: Vyveď tento lid. Ale nesdělil jsi mi, koho chceš se mnou poslat, ačkoli jsi řekl: ‚Já tě znám jménem, našel jsi u mne milost.‘ 13 Jestliže jsem tedy nyní u tebe našel milost, dej mi poznat svou cestu, abych poznal tebe a našel u tebe milost; pohleď, vždyť tento pronárod je tvůj lid.“ 14 Odvětil: „Já sám půjdu s vámi a dám vám odpočinutí.“ 15 Mojžíš mu řekl: „Kdyby s námi neměla být tvá přítomnost, pak nás odtud nevyváděj! 16 Podle čeho jiného by se poznalo, že jsem u tebe našel milost já i tvůj lid, ne-li podle toho, že s

námi půjdeš; tím budeme odlišeni, já i tvůj lid, od každého lidu na tváři země.“

17 Hospodin Mojžíšovi odvětil: „Učiním i tuto věc, o které mluvíš, protože jsi u mne našel milost a já tě znám jménem.“ 18 I řekl: „Dovol mi spatřit tvou slávu!“ 19 Hospodin odpověděl: „Všechna má dobrota přejde před tebou a vyslovím před tebou jméno Hospodin. Smiluji se však, nad kým se smiluji, a slituji se, nad kým se slituji.“ 20 Dále pravil: „Nemůžeš spatřit mou tvář, neboť člověk mě nesmí spatřit, má-li zůstat naživu.“ 21 Hospodin pravil: „Hle, u mne je místo; postav se na skálu. 22 Až tudy půjde moje sláva, postavím tě do skalní rozsedliny a zakryji tě svou dlaní, dokud nepřejdu. 23 Až dlaň odtáhnu, spatříš mě zezadu, ale mou tvář nespattří nikdo.“

34:1 Hospodin řekl Mojžíšovi: „Vytesej si dvě kamenné desky jako ty první, já na ty desky napíšu slova, která byla na prvních deskách, jež jsi roztříštil. 2 Připrav se na ráno; vystoupíš zrána na horu Sínaj a postavíš se tam na vrcholku hory ke mně. 3 Nikdo s tebou nevystoupí, a též ať se na celé hoře nikdo neukáže, ani brav nebo skot ať se nepase poblíž té hory.“ 4 Mojžíš tedy vytesal dvě kamenné desky, jako ty první. Za časného jitra vystoupil na horu Sínaj, jak mu Hospodin přikázal, a do rukou vzal obě kamenné desky. 5 Tu sestoupil Hospodin v oblaku. Mojžíš tam zůstal stát s ním a vzýval Hospodinovo jméno. 6 Když Hospodin kolem něho přecházel, zavolal: „Hospodin, Hospodin! Bůh plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný a věrný, 7 který osvědčuje milosrdenství tisícům pokolení, který odpouští vinu, přestoupení a hříchy; avšak viníka nenechává bez trestu, stíhá vinu otců na synech i na vnucích do třetího a čtvrtého pokolení.“ 8 Mojžíš rychle padl na kolena tváří k zemi, klaněl se 9 a řekl: „Jestliže jsem, Panovníku, našel u tebe milost, putuj prosím, Panovníku, uprostřed

nás. Je to lid tvrdošíjný; promiň nám však vinu a hřích a přijmi nás jako dědictví.“ 10 Hospodin odpověděl: „Hle, uzavírám s vámi smlouvu. Před veškerým tvým lidem učiním podivuhodné věci, jaké nebyly stvořeny na celé zemi ani mezi všemi pronárody. Všechn lid, uprostřed něhož jsi, uvidí Hospodinovo dílo; neboť to, co já s tebou učiním, bude vzbuzovat bázeň. 11 Bedlivě dbej na to, co ti dnes prikazuji. Hle, vypudím před tebou Emorejce, Kenaance, Chetejce, Perizejce, Chivejce a Jebúsejce. 12 Dej si pozor, abys neuzavíral smlouvu s obyvateli té země, do které vejdeš, aby se nestali uprostřed tebe léčkou. 13 Proto jejich oltáře poboříte, jejich posvátné sloupy roztříštíte a jejich posvátné kůly pokácíte. 14 Nebudeš se klanět jinému bohu, protože Hospodin, jehož jméno je Žárlivý, je Bůh žárlivě milující. 15 Neuzavřeš smlouvu s obyvateli té země. Budou se svými bohy smilnit a svým bohům obětovat a tebe pozvou, abys jedl z jejich obětního hodu; 16 a ty budeš brát z jejich dcer manželky pro své syny a jejich dcery budou se svými bohy smilnit a svádět tvé syny, aby smilnili s jejich bohy. 17 Nebudeš si odlévat sochy bohů. 18 Budeš dbát na slavnost nekvašených chlebů. Sedm dní budeš jíst nekvašené chleby, jak jsem ti přikázal, ve stanovený čas v měsíci ábíbu; neboť v měsíci ábíbu jsi vyšel z Egypta. 19 Všechno, co otvírá lůno, bude patřit mně, i každý samec z prvního vrhu tvého stáda, skotu i bravu. 20 Osla, který se narodil jako první, vyplatíš ovci; jestliže jej nevyplatíš, zlomíš mu vaz. Vyplatíš každého svého prvorozeného syna. Nikdo se neukáže před mou tváří s prázdnou. 21 Šest dní budeš pracovat, ale sedmého dne odpočineš; i při orbě a při žni odpočineš. 22 Budeš slavít slavnost týdnů, prvních snopků pšeničné žně, a slavnost sklizně na přelomu roku. 23 Třikrát v roce se každý z vás, kdo je mužského pohlaví, ukáže před Pánem Hospodinem, Bohem Izraele. 24 Vyženu

před tebou pronárody a rozšířím tvé pomezí. Nikdo nebude žádostiv tvé země, když se půjdeš třikrát v roce ukázat před Hospodinem, svým Bohem. 25 Nebudeš porážet dobytče tak, aby krev mého obětního hodu vytekla na něco kvašeného. Nebudeš přechovávat přes noc do rána nic z oběti při slavnosti hodu beránka. 26 Prvotiny raných plodů své role přineseš do domu Hospodina, svého Boha. Nebudeš vařit kůzle v mléku jeho matky.“

27 Hospodin řekl Mojžíšovi: „Napiš si tato slova, neboť podle těchto slov uzavírám s tebou a s Izraelem smlouvu.“ 28 A byl tam s Hospodinem čtyřicet dní a čtyřicet nocí; chleba nepojedl a vody se nenapil, nýbrž psal na desky slova smlouvy, desatero přikázání. 29 Když pak Mojžíš sestupoval z hory Sínaje, měl při sestupu z hory desky svědectví v rukou. Mojžíš nevěděl, že mu od rozhovoru s Hospodinem září kůže na tváři. 30 Když Áron a všichni Izraelci uviděli, jak Mojžíšovi září kůže na tváři, báli se k němu přistoupit. 31 Ale Mojžíš je zavolal, i vrátili se k němu Áron a všichni předáci pospolitosti a Mojžíš k nim promluvil. 32 Potom přistoupili všichni Izraelci a on jim přikázal všechno, o čem s ním Hospodin mluvil na hoře Sínaji. 33 Když k nim Mojžíš přestal mluvit, dal si na tvář závoj. 34 Kdykoli Mojžíš vstupoval před Hospodina, aby s ním mluvil, odkládal závoj, dokud nevyšel. Pak vycházel, aby k Izraelcům mluvil, co mu bylo přikázáno. 35 Izraelci spatřili Mojžíšovu tvář a viděli, jak mu kůže na tváři září. Proto si Mojžíš dával na tvář závoj, pokud nešel mluvit s Hospodinem.

Pátá kniha Mojžíšova (Deuteronomium) 5,1 – 6,25; 24,1 – 22

1 Mojžíš svolal celý Izrael a řekl jim: Slyš, Izraeli, nařízení a práva, která vám dnes vyhlašuji. Učte se jim a bedlivě je dodržujte. 2 Hospodin, náš Bůh, s námi uzavřel na Chorébu smlouvu. 3 Tuto smlouvu neuzavřel Hospodin jen s našimi

otci, ale s námi všemi, kteří jsme tu dnes naživu. 4 Tváří v tvář mluvil s vámi Hospodin na hoře zprostředku ohně. 5 Já jsem stál v oné době mezi Hospodinem a vámi, abych vám oznámil Hospodinovo slovo, protože jste se báli ohně a nevystoupili jste na horu. Řekl:

6 „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. 7 Nebudeš mít jiného boha mimo mne. 8 Nezobrazíš si Boha zpodobením ničeho, co je nahoře na nebi, dole na zemi nebo ve vodách pod zemí. 9 Nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit. Já Hospodin, tvůj Bůh, jsem Bůh žárlivě milující. Stíhám vinu otců na synech i do třetího a čtvrtého pokolení těch, kteří mě nenávidí, 10 ale prokazují milosrdenství tisícům pokolení těch, kteří mě milují a má přikázání zachovávají. 11 Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha. Hospodin nenechá bez trestu toho, kdo by jeho jména zneužíval. 12 Dbej na den odpočinku, aby ti byl svatý, jak ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh. 13 Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. 14 Ale sedmý den je den odpočnutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty ani tvůj syn a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvůj býk a tvůj osel, žádné tvé dobytče ani tvůj host, který žije v tvých branách, aby odpočinul tvůj otrok a tvá otrokyně tak jako ty. 15 Pamatuj, že jsi byl otrokem v egyptské zemi a že tě Hospodin, tvůj Bůh, odtud vyvedl pevnou rukou a vztaženou paží. Proto ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh, dodržovat den odpočinku. 16 Cti svého otce i matku, jak ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh, abys byl dlouho živ a dobře se ti vedlo na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh. 17 Nezabiješ. 18 Nesesmilníš. 19 Nepokradeš. 20 Nevydáš proti svému bližnímu falešné svědectví. 21 Nebudeš dychtit po ženě svého bližního. Nebudeš toužit po domě svého bližního ani po jeho poli ani po jeho otroku ani po jeho

otrokyni ani po jeho býku ani po jeho oslu, vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu.“

22 Tato slova mluvil Hospodin k celému vašemu shromáždění na hoře zprostředku ohně, oblaku a mrákoty mocným hlasem a víc nepřipojil. Napsal je na dvě kamenné desky a dal je mně. 23 Jakmile jste uslyšeli hlas zprostředku tmy, zatímco hora planula ohněm, přistoupili jste ke mně, všichni představitelé vašich kmenů a vaši starší, 24 a řekli jste: „Hle, Hospodin, náš Bůh, nám ukázal svou slávu a velikost. Slyšeli jsme jeho hlas zprostředku ohně a viděli jsme dnešního dne, že Bůh mluví s člověkem a ten může zůstat naživu. 25 Ale proč bychom teď měli zemřít? Vždyť nás tento veliký oheň pozře. Uslyšíme-li ještě dál hlas Hospodina, svého Boha, zemřeme. 26 Kdo ze všeho tvorstva by mohl slyšet hlas živého Boha, mluvícího zprostředku ohně, jako slyšíme my, a zůstat naživu? 27 Přístup k němu ty a vyslechni všechno, co Hospodin, náš Bůh, řekne. Ty nám pak vypovíš všechno, co k tobě promluví Hospodin, náš Bůh, a my to vyposlechneme a učiníme.“ 28 Hospodin vyslechl vaše slova, když jste mluvili ke mně, a řekl mi: „Vyslechl jsem slova tohoto lidu, jak mluvili k tobě. Dobře to všechno pověděli. 29 Kéž mají stále takové srdce, aby se mě báli po všechny dny a dbali na všechny mé příkazy, aby se jim i jejich synům vždycky vedlo dobře. 30 Jdi, řekni jim: ‚Vraťte se do svých stanů.‘ 31 Ty však zde u mne stůj a já ti sdělím všechna přikázání, nařízení a práva, kterým je budeš učit, aby je dodržovali v zemi, kterou jim dávám do vlastnictví.“ 32 Bedlivě dodržujte, co vám přikázal Hospodin, váš Bůh, neuchylujte se napravo ani nalevo. 33 Musíte se ve všem držet cesty, kterou vám Hospodin, váš Bůh, přikázal jít, a tak zůstanete naživu, dobře se vám povede a budete dlouho živi v zemi, kterou máte obsadit.

6:1 1 Toto jsou přikázání, nařízení a práva, kterým vás Hospodin, váš Bůh, přikázal vyučovat, abyste je dodržovali v zemi, do níž táhnete a kterou máte obsadit: 2 Aby ses bál Hospodina, svého Boha, a bedlivě dbal na všechna jeho nařízení a příkazy, které ti udílím, ty i tvůj syn a tvůj vnuk, po všechny dny svého života, abys byl dlouho živ. 3 Poslouchej je, Izraeli, a bedlivě je dodržuj. Tak se ti povede dobře a velmi se rozmnožíte v zemi oplývající mlékem a medem, jak ti přislíbil Hospodin, Bůh tvých otců.

4 Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný. 5 Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou. 6 A tato slova, která ti dnes přikazují, budeš mít v srdci. 7 Budeš je vštěpovat svým synům a budeš o nich rozmlouvat, když budeš sedět doma nebo půjdeš cestou, když budeš uléhat nebo vstávat. 8 Uvážeš si je jako znamení na ruku a budeš je mít jako pásek na čele mezi očima. 9 Napíšeš je také na veřeje svého domu a na své brány.

10 Až tě Hospodin, tvůj Bůh, přivede do země, o které přisahal tvým otcům Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, že ti ji dá, a dá ti veliká a dobrá města, která jsi nestavěl, 11 domy plné všeho dobrého, které jsi nenaplnil, vykopané studny, které jsi nevykopal, vinice a olivovníky, které jsi nevyasadil, a budeš jíst a nasytíš se, 12 pak si dávej pozor, abys nezapomněl na Hospodina, který tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. 13 Hospodina, svého Boha, se budeš bát, jemu budeš sloužit, při jeho jménu přisahat. 14 Nesmíte chodit za jinými bohy z božstev těch národů, které jsou kolem vás, 15 neboť uprostřed tebe je Bůh žárlivě milující, Hospodin, tvůj Bůh. Ať Hospodin, tvůj Bůh, nevzplane proti tobě hněvem a nevyhledá tě z povrchu země.

16 Nepokoušejte Hospodina, svého Boha, jako jste ho pokoušeli v Masse. 17 Musíte

bedlivě dbát na příkazy Hospodina, svého Boha, na jeho svědectví a nařízení, která ti přikázal. 18 Budeš dělat jen to, co je správné a dobré v Hospodinových očích, aby se ti dobře vedlo, až půjdeš obsadit tu dobrou zemi, o níž Hospodin přisahal tvým otcům, 19 že z ní před tebou vypudí všechny tvé nepřátele; tak přece mluvil Hospodin.

20 Až se tě tvůj syn v budoucnu zeptá: „Co to jsou ta svědectví, nařízení a práva, která vám přikázal Hospodin, náš Bůh?“, 21 odvětiš svému synu: „Byli jsme faraónovými otroky v Egyptě a Hospodin nás vyvedl z Egypta pevnou rukou. 22 Před našimi zraky činil Hospodin znamení a zázraky veliké a zlé proti Egyptu, proti faraónovi i proti celému jeho domu. 23 Ale nás odtamtud vyvedl, aby nás uvedl sem a dal nám zemi, kterou přísežně přislíbil našim otcům. 24 Hospodin nám přikázal, abychom dodržovali všechna tato nařízení, báli se Hospodina, svého Boha, aby s námi bylo dobře po všechny dny, aby nás zachoval při životě, jak tomu je dnes. 25 Bude se nám počítat za spravedlnost, budeme-li bedlivě dodržovat každý tento příkaz před Hospodinem, svým Bohem, jak nám přikázal.“

24:1 Když si muž vezme ženu a ožení se s ní, ona však u něho nenalezne přízeň, neboť na ní shledal něco odporného, napíše jí rozlukový list, dá jí ho do rukou a vykáže ji ze svého domu. 2 Ona vyjde z jeho domu, odejde a vdá se za jiného muže. 3 Ale ten druhý muž k ní také pojme nenávisť, napíše jí rozlukový list, dá jí ho do rukou a vykáže ji ze svého domu. Anebo ten druhý muž, který si ji vzal za ženu, zemře. 4 Tu její první manžel, který ji vykázal, si ji znovu za ženu vzít nemůže, když byla poskvrněna, neboť by to před Hospodinem byla ohavnost. Neuvalíš hřích na zemi, kterou ti Hospodin, tvůj Bůh, dává do dědictví.

5 Když se muž právě oženil, nebude vycházet do boje a nebude mu ukládán žádný úkol. Po jeden rok bude uvolněn pro svůj dům, aby se radoval se svou ženou, kterou si vzal.

6 Nikdo nesmí zabavit mlýnské kameny, spodní ani běhoun, neboť takový člověk jako by zabavil sám život.

7 Když bude někdo přistižen, že ukradl někoho ze svých bratří Izraelců, hrubě s ním nakládal a prodal ho, tedy ten zloděj zemře; tak odstraníš zlo ze svého středu.

8 Měj se na pozoru při ráně malomocenství, abys velmi bedlivě dodržoval všechno, o čem vás poučí lévijští kněží. Bedlivě dodržujte, co jsem jim přikázal. 9 Pamatuj, co Hospodin, tvůj Bůh, učinil Mirjamě na cestě, když jste táhli z Egypta.

10 Když poskytneš svému bližnímu nějakou půjčku, nevejdeš do jeho domu, abys na něm vymáhal zástavu. 11 Zůstaneš venku a muž, kterému jsi půjčku poskytl, vynese ti zástavu ven. 12 Jestliže je ten muž zchudlý, s jeho zástavou neulehneš. 13 Vrátiš mu zástavu při západu slunce, aby ulehl ve svém plášti a žehnal ti. To bude tvá spravedlnost před Hospodinem, tvým Bohem.

14 Nebudeš utiskovat nádeníka, zchudlého a potřebného ze svých bratří ani ze svých hostí, kteří žijí v tvé zemi v tvých branách.

15 Dáš mu jeho mzdu ještě téhož dne, než nad ním zapadne slunce, neboť je zchudlý a svým životem na ní závisí, aby nevolal proti tobě k Hospodinu a aby na tobě nebyl hřích.

16 Nebudou usmrcováni otcové za syny a synové nebudou usmrcováni za otce, každý bude usmrcen pro vlastní hřích.

17 Nepřevrátíš právo bezdomovce ani sirotka a vdově nezabavíš roucho. 18 Ale pamatuj, že jsi byl otrokem v Egyptě a že Hospodin, tvůj Bůh, tě odtud vykoupil. Proto ti přikazuji, abys to dodržoval.

19 Když budeš sklízet ze svého pole a zapomeneš na poli snop, nevrátíš se pro

něj. Bude patřit bezdomovci, sirotku a vdově, aby ti Hospodin, tvůj Bůh, požehnal při každé práci tvých rukou.

20 Když oklátíš plody ze své olivy, nebudeš ještě setřásat zbylé. Ty budou patřit bezdomovci, sirotku a vdově.

21 Když budeš na vinici sbírat hrozny, nebudeš po sobě paběrkovat. Bude to patřit bezdomovci, sirotku a vdově. 22 Pamatuj, že jsi byl otrokem v egyptské zemi. Proto ti přikazuji, abys to dodržoval.

3. Království v Izraeli

První Samuelova 1,1 – 3,21; 8,1 – 22; 16,1 – 23

1:1 Byl jeden muž z Ramatajim-sófímu, z Efrajimského pohoří; jmenoval se Elkána. Byl to Efratejec, syn Jeróchama, syna Elíhúa, syna Tochúa, syna Súfova. 2 Měl dvě ženy: jedna se jmenovala Chana a druhá Penina. Penina měla děti, Chana děti neměla. 3 Ten muž putoval rok co rok ze svého města, aby se klaněl Hospodinu zástupů a obětoval mu v Šílu. Tam byli Hospodinovými kněžími dva synové Elího, Chofní a Pinchas.

4 Když nastal den, kdy Elkána obětoval, dával své ženě Penině i všem jejím synům a dcerám díly z oběti; 5 Chaně pak dával dvojnásobný díl, protože Chanu miloval; Hospodin však uzavřel její lůno. 6 Její protivnice ji ustavičně urážela, že Hospodin uzavřel její lůno, jen aby ji dráždila. 7 Tak tomu bývalo každého roku. Pokaždé, když putovala do Hospodinova domu, tak ji urážela, že Chana pro pláč ani nejedla. 8 Její muž Elkána ji uklidňoval: „Chano, proč pláčeš? Proč nejíš? Proč jsi tak ztrápená? Což já pro tebe neznamenám víc než deset synů?“

9 Jednou, když v Šílu pojedli a popili, Chana vstala, zatímco kněz Elí seděl na stolci u veřejí Hospodinova chrámu, 10 a v hořkosti duše se modlila k Hospodinu a usedavě plakala. 11 Složila slib. Řekla: „Hospodine zástupů, jestliže opravdu shlédneš na ponížení své služebnice a rozpomeneš se na mne, jestliže na svou služebnici nezapomeneš, ale daruješ své služebnici mužského potomka, daruji jej tobě, Hospodine, na celý život; břitva se jeho hlavy nedotkne.“ 12 Když se před Hospodinem tolik modlila, Elí dával pozor na její ústa. 13 Chana hovořila jen v srdci a pouze její rty se pohybovaly, ale její hlas nebylo slyšet, takže ji Elí pokládal za opilou. 14 Řekl jí proto: „Jak dlouho budeš

opilá? Zanech už vína!“ 15 Ale Chana odpověděla: „Nikoli, můj pane; jsem žena hluboce zarmoucená. Nepila jsem víno ani jiný opojný nápoj, pouze jsem vylévala před Hospodinem svou duši. 16 Nepokládej svou služebnici za ženu ničemnou. Vždyť až dosud jsem mluvila ze své velké beznaděje a žalosti.“

17 Elí odpověděl: „Jdi v pokoji. Bůh Izraele ti dá, zač jsi ho tak naléhavě prosila.“ 18 Ona na to řekla: „Kéž tvá služebnice najde u tebe milost!“ Potom ta žena šla svou cestou, pojedla a její tvář už nebyla smutná. 19 Za časného jitra se poklonili před Hospodinem a vraceli se. Když přišli do svého domu do Rámy, Elkána poznal svou ženu Chanu a Hospodin se na ni rozpomenul. 20 Chana otěhotněla, a než uplynul rok, porodila syna a pojmenovala ho Samuel (to je Vyslyšel Bůh). Řekla: „Vždyť jsem si ho vyprosila od Hospodina.“ 21 Ten muž Elkána putoval opět s celým svým domem, aby Hospodinu obětoval výroční oběť a splnil svůj slib. 22 Ale Chana s ním neputovala. Řekla svému muži: „Až bude chlapec odstaven, přivedu ho, aby se ukázal před Hospodinem a zůstal tam navždy.“ 23 Nato jí její muž Elkána odpověděl: „Učiň, co pokládáš za dobré. Zůstaň, dokud ho neodstavíš. Kéž Hospodin utvrdí své slovo!“ Žena tedy zůstávala doma a kojila svého synka, dokud ho neodstavila. 24 Když ho odstavila, vzala ho s sebou, a s ním tři býčky, jednu éfu bílé mouky a měch vína, a uvedla ho do Hospodinova domu v Šílu. Chlapec byl ještě malý. 25 Porazili býčka a uvedli chlapce k Elímu. 26 Chana řekla: „Dovol, můj pane, při tvém životě, můj pane, já jsem ta žena, která tu stála u tebe a modlila se k Hospodinu. 27 Modlila jsem se za tohoto chlapce a Hospodin mi dal, zač jsem ho tak naléhavě prosila. 28 Vyprosila jsem si ho přece od Hospodina, aby byl jeho po všechny dny, co bude živ. Je vyprošený pro Hospodina.“ I poklonil se tam Hospodinu.

2:1 Chana se takto modlila: „Mé srdce jáсотem oslavuje Hospodina, můj roh se zvedá dík Hospodinu. Má ústa se otevřela proti nepřátelům, raduji se ze tvé spásy. 2 Nikdo není svatý mimo Hospodina, není nikoho krom tebe, nikdo není skálou jako náš Bůh. 3 Nechte už těch povýšených řečí, urážka ať z úst vám neunikne! Vždyť Hospodin je Bůh vševědoucí, neobstojí před ním lidské činy. 4 Zlomen je luk bohatýrů, ale ti, kdo klesali, jsou opásáni statečností. 5 Sytí se dávají najmout za chléb, hladoví přestali lačnět. Neplodná posedmé rodí, syny obdařená chřadne. 6 Hospodin usmrcuje i obživuje, do podsvětí přivádí a vyvádí též odtud. 7 Hospodin ochuzuje i zbohacuje, poníží a též povyšuje. 8 Nuzného pozvedá z prachu, z kalu vytahuje ubožáka; posadí je v kruhu knížat a za dědictví jim dá trůn slávy. Vždyť pilíře země patří Hospodinu, on sám založil svět na nich. 9 On střeží nohy svých věrných, ale svévolníci zajdou ve tmách; svou silou se nikdo neprosadí. 10 Ti, kdo s Hospodinem vedou spor, se zděsí, až on z nebe na ně zaburácí. Hospodin povede při i s dálavami země. Udělí moc svému králi, roh svého pomazaného zvedne.“

11 Elkána odešel do svého domu do Rámy. A chlapec konal službu Hospodinu pod dohledem kněze Élího. 12 Synové Élího byli ničemníci, neznali se k Hospodinu. 13 Uplatňovali vůči lidu tento kněžský řád: Kdykoli někdo připravil obětní hod, přicházel kněžský mládenec s trojzubou vidlicí, právě když se maso vařilo. 14 Vrazil ji do kotle nebo do hrnce, do kotlíku nebo do pekáče, a co vidlice zachytila, to si bral kněz pro sebe. Tak to dělávali všem z Izraele, kteří tam do Šíla přicházeli. 15 Dokonce dříve než obrátili tuk v obětní dým, přicházel kněžský mládenec a říkal obětujícímu muži: „Dej knězi maso na pečení. Nepřijme od tebe maso vařené, ale syrové.“ 16 Když mu ten člověk řekl: „Napřed se musí obrátit tuk v obětní dým,

pak si vezmi, po čem toužíš,“ odpovídal: „Nikoli. Dej to hned. Nedáš-li, vezmu si to násilím.“ 17 Hřích těch mládenců byl před Hospodinem nesmírně veliký, protože lidé znevažovali Hospodinovy obětní dary. 18 Ale Samuel konal službu před Hospodinem, mládeneček přepásaný lněným efódem. 19 Jeho matka mu dělávala malou pláštěnku a rok co rok mu ji přinášela, když putovala se svým mužem, aby obětovali výroční oběť. 20 Élí žehnal Elkánovi a jeho manželce. Říkal: „Nechť tě Hospodin zahrne potomstvem z této ženy místo vyprošeného, který byl vyprošen pro Hospodina.“ Pak odcházeli domů. 21 Hospodin navštívil Chanu a ta otěhotněla a porodila tři syny a dvě dcery. Mládeneček Samuel však vyrůstal při Hospodinu. 22 Élí byl již velmi starý. Slyšel o všem, čeho se dopouštěli jeho synové na celém Izraeli, i o tom, že obcovali se ženami konajícími službu u vchodu do stanu setkávání. 23 Říkal jim: „Proč děláte takové věci? Ode všeho lidu slyším o vás samé zlé věci. 24 To nejde, moji synové! Není to dobrá zpráva, kterou slyším; svádíte Hospodinův lid k přestoupením. 25 Jestliže hřeší člověk proti člověku, je rozhodčím nad ním Bůh. Zhřeší-li však člověk proti Hospodinu, kdo nad ním bude rozhodčím?“ Ale oni svého otce neposlouchali. Hospodin tedy rozhodl, že propadnou smrti. 26 Mládeneček Samuel však prospíval a byl oblíben u Hospodina i u lidí.

27 Tu přišel k Élímu muž Boží a řekl mu: „Toto praví Hospodin: Což jsem se nezjevil právě tvému rodu, když byli v Egyptě v područí domu faraónova? 28 Vytvořil jsem si je ze všech izraelských kmenů za kněze, aby na mém oltáři přinášel zápalné oběti, aby pátil kadidlo a nosil přede mnou efód. Tvému rodu jsem dal všechny ohnivé oběti synů Izraele. 29 Proč pošlapáváte můj obětní hod a dar, které jsem přikázal pro tento příbytek? Ctil jsi své syny více než mne. Ztloustli jste z prvotin všech obětních

darů Izraele, mého lidu. 30 Proto slyš výrok Hospodina, Boha Izraele. Prohlásil jsem sice, že tvůj dům a tvůj rod budou přede mnou konat svůj úřad věčně. Ale nyní je toto Hospodinův výrok: Jsem toho dalek! Ty, kdo mě ctí, poctím, ale ti, kdo mnou pohrdají, budou zlehčeni. 31 Hle, přicházejí dny, kdy odetnu rámě tobě i tvému rodu, takže tvůj dům zůstane bez starce. 32 Spatříš soužení, jež dolehne na příbytek při všem dobrém, co Bůh učiní Izraeli. Už nikdy nebude v tvém domě stařec; 33 jen jediného z tvých od svého oltáře nevyhladím. Tvé oči vyhasnou a tvá duše se naplní steskem; všichni, kdo rozmnoží tvůj dům, zemřou v mužném věku. 34 Co přijde na oba tvé syny, Chofního a Pinchasa, bude pro tebe znamením: oba zemřou v týž den. 35 Sobě však ustanovím věrného kněze, který bude konat, co mám na srdci a v mysli. Vybuduji mu trvalý dům, kde bude vykonávat po všechny dny svůj úřad před mým pomazaným. 36 Každý pak, kdo zbude v tvém domě, přijde se mu poklonit kvůli kousku stříbra a bochníku chleba a řekne: „Připoj mě prosím k některé skupině kněží, abych s nimi mohl jíst sousto chleba.““

3:1 Mládenec Samuel vykonával službu Hospodinovu pod dohledem Élího. V těch dnech bylo Hospodinovo slovo vzácné, prorocké vidění nebylo časté.

2 Jednoho dne ležel Élí na svém místě. Oči mu začaly pohasínat, takže neviděl. 3 Boží kahan ještě nezhasl a Samuel ležel v Hospodinově chrámě, kde byla Boží schrána. 4 Hospodin zavolal na Samuela. On odpověděl: „Tu jsem.“ 5 Běžel k Élímu a řekl: „Tu jsem, volal jsi mě.“ On však řekl: „Nevolal jsem, lehni si zase.“ Šel si tedy lehnout. 6 Ale Hospodin zavolal Samuela znovu. Samuel vstal, šel k Élímu a řekl: „Tu jsem, volal jsi mě.“ On však řekl: „Nevolal jsem, můj synu, lehni si zase.“ 7 Samuel ještě Hospodina neznal a Hospodinovo slovo mu ještě nebylo zjeveno. 8 A znovu,

potřetí, zavolal Hospodin Samuela. On vstal, šel k Élímu a řekl: „Tu jsem, volal jsi mě.“ Tu Élí pochopil, že mládence volá Hospodin. 9 I řekl Élí Samuelovi: „Jdi si lehnout; jestliže tě zavolá, řekneš: Mluv, Hospodine, tvůj služebník slyší.“ Samuel si tedy šel lehnout na své místo.

10 A Hospodin přišel, stanul a zavolal jako předtím: „Samueli, Samueli!“ Samuel odpověděl: „Mluv, tvůj služebník slyší.“ 11 Hospodin řekl Samuelovi: „Hle, já učiním v Izraeli něco takového, že bude znít v obou uších každému, kdo o tom uslyší. 12 Onoho dne uvedu na Élího všechno, co jsem ohlásil jeho domu, od začátku až do konce. 13 Oznámil jsem mu, že jeho dům odsuzuji navěky pro nepravost, o které věděl: Jeho synové přivolávají na sebe zlořečení, on však proti nim nezakročil. 14 Proto jsem o Élího domu přísahal: Dům Élího nebude nikdy zbaven viny ani obětním hodem ani obětním darem.“

15 Samuel ležel až do jitra. Pak otevřel dveře Hospodinova domu. Samuel se bál oznámit Élímu to vidění. 16 Élí si však Samuela zavolal a pravil: „Samueli, můj synu!“ On odpověděl: „Tu jsem.“ 17 Otázal se: „Co to bylo, o čem s tebou mluvil? Nic prosím přede mnou nezatajuj! Ať s tebou Bůh udělá, co chce, jestliže přede mnou zatajíš něco z toho všeho, o čem s tebou mluvil!“ 18 Samuel mu tedy oznámil všechno a nic před ním nezatajil. A on řekl: „On je Hospodin. Ať učiní, co je dobré v jeho očích.“

19 Tak Samuel vyrůstal a Hospodin byl s ním. Nedopustil, aby některé z jeho slov padlo na zem. 20 Celý Izrael od Danu až k Beer-šebě poznal, že Samuel má od Hospodina prorocké pověření. 21 Hospodin se mu dával i nadále vidět v Šílu; Hospodin se totiž v Šílu zjevoval Samuelovi svým slovem.

8:1 Když Samuel zestárl, ustanovil Izraeli za soudce své syny. 2 Jméno jeho prvorozeného syna bylo Jóel a jméno

druhého Abijáš; byli soudci v Beer-šebě. 3 Jeho synové však nechodili jeho cestou, ale propadli lakotě, brali úplatky a převraceli právo.

4 Všichni izraelští starší se tedy shromáždili a přišli k Samuelovi do Rámy.

5 Řekli mu: „Hle, ty jsi už starý a tvoji synové nechodí tvou cestou. Dosad' nyní nad námi krále, aby nás soudil, jako je tomu u všech národů.“ 6 Ale Samuelovi se to nelíbilo, že řekli: „Dej nám krále, aby nás soudil.“ I modlil se Samuel k Hospodinu. 7 A Hospodin Samuelovi odpověděl: „Uposlechni lid ve všem, co od tebe žádají. Vždyť nezavrhlí tebe, ale zavrhlí mne, abych nad nimi nekraloval. 8 Všim, co dělali ode dne, kdy jsem je vyvedl z Egypta, až dodnes, dokazují, že mě opustili a že slouží jiným bohům; tak jednají i vůči tobě. 9 Teď však je uposlechni, ale důrazně je varuj a oznam jim právo krále, který nad nimi bude kralovat.“

10 Samuel pověděl všechna Hospodinova slova lidu, těm, kteří od něho žádali krále.

11 Pravil: „Toto bude právo krále, který nad vámi bude kralovat: Vezme vám syny a zařadí je ke svému vozatajstvu a jezdeckvu, aby běhali před jeho vozem. 12 Ustanoví si velitele nad tisíci a nad sty a další, aby pro něho obstarávali orbu a sklizeň, a další, aby pro něho zhotovovali válečnou výzbroj a výstroj jeho vozů. 13 Také dcery vám vezme za mastičkářky, kuchařky a pekařky. 14 Vezme vám nejlepší pole, vinice a olivové háje a dá je svým služebníkům. 15 Z vašich výmlatů a vinic bude vybírat desátky a bude je dávat svým dvořanům a služebníkům. 16 Vezme vám otroky a otrokyně a nejlepší jinochy i osly, aby pro něho pracovali. 17 Bude vybírat desátky z vašich stád, a stanete se jeho otroky. 18 A přijde den, kdy budete úpět kvůli svému králi, kterého jste si vyvolili, ale Hospodin vám onoho dne neodpoví.“

19 Lid však odmítl Samuela uposlechnout. Prohlásili: „Nikoli. Ať je nad námi král! 20 I my chceme být jako všechny ostatní národy. Náš král nás bude soudit a bude před námi vycházet a povede naše boje.“

21 Samuel všechna slova lidu vyslechl a přednesl je Hospodinu. 22 Hospodin Samuelovi pravil: „Uposlechni je a ustanov jim krále.“ Samuel pak izraelským mužům řekl: „Jděte každý do svého města.“

16:1 1Hospodin řekl Samuelovi: „Jak dlouho ještě budeš nad Saulem truchlit? Já jsem ho zavrhl, aby nad Izraelem nekraloval. Naplň svůj roh olejem a jdi, posílám tě k Jišajovi Betlémskému. Vyhlédl jsem si krále mezi jeho syny.“ 2 Samuel se zdráhal: „Jak mohu jít? Saul o tom uslyší a zabije mě.“ Hospodin řekl: „Vezmeš s sebou jalovici a řekneš: ‚Přicházím obětovat Hospodinu.‘ 3 Na obětní hod pozveš Jišaje a já ti dám vědět, co máš dělat. Pomažeš mi toho, o němž ti povím.“

4 Samuel vykonal, co řekl Hospodin. Když přišel do Betléma, vyděšení starší města mu spěchali vstříc s otázkou: „Přinášíš pokoj?“ 5 Odvětil: „Pokoj. Přišel jsem obětovat Hospodinu. Posvěťte se a půjdete se mnou k obětnímu hodu.“ Pak posvětil Jišaje a jeho syny a pozval je k obětnímu hodu. 6 Když se dostavili a on spatřil Eliába, řekl si: „Jistě tu stojí před Hospodinem jeho pomazaný.“ 7 Hospodin však Samuelovi řekl: „Nehleď na jeho vzhled ani na jeho vysokou postavu, neboť já jsem ho zamítl. Nejde o to, jak se dívá člověk. Člověk se dívá očima, Hospodin však hledí srdcem.“ 8 Jišaj pak zavolal Abínádaba a předvedl ho před Samuela. On však řekl: „Hospodin nevyvolil ani toho.“ 9 Jišaj tedy předvedl Šamu. Řekl: „Hospodin nevyvolil ani toho.“ 10 Tak předvedl Jišaj před Samuela svých sedm synů, ale Samuel řekl: „Žádného z nich Hospodin nevyvolil.“ 11 A Samuel se Jišaje otázel: „To jsou všichni mládenci?“ Jišaj odvětil: „Ještě zbývá nejmladší, ten však

pase stádo.“ Samuel Jišajovi poručil: „Pošli pro něj! Nebudeme stolovat, dokud sem nepřijde.“ 12 Poslal tedy pro něj a dal ho přivést. Byl ryšavý, s krásnýma očima a pěkného vzhledu. Tu řekl Hospodin: „Nuže, pomaz ho! To je on.“ 13 Samuel tedy vzal roh s olejem a pomazal ho uprostřed jeho bratrů. A duch Hospodinův se Davida zmocňoval od onoho dne i nadále. Samuel pak hned nato odešel do Rámy.

14 Duch Hospodinův odstoupil od Saula a přepadal ho zlý duch od Hospodina. 15 Proto Saulovi jeho služebníci navrhli: „Hle, přepadá tě zlý duch od Boha. 16 Ať náš pán poručí svým služebníkům, kteří jsou před ním, aby vyhledali někoho, kdo umí hrát na citeru. Bude na ni hrát, kdykoli na tebe dolehne zlý duch od Boha, a bude ti dobře.“ 17 Saul tedy poručil svým služebníkům: „Vyhleďte mi někoho, kdo dobře hraje, a přiveďte ho ke mně!“ 18 Jeden z družiny nato řekl: „Viděl jsem syna Jišaje Betlémského, ten umí hrát. Přitom je to statečný bohatýr, bojovník i muž hbitý v řeči a pohledný, a je s ním Hospodin.“ 19 Saul poslal posly k Jišajovi a poručil: „Pošli ke mně svého syna Davida, který je u stáda!“ 20 Jišaj vzal osla, chléb a měch s vínem i jednoho kozlíka a poslal to Saulovi po svém synu Davidovi. 21 David přišel k Saulovi, stával před ním a on si ho velice zamiloval; stal se jeho zbrojnošem.

22 Jišajovi poslal Saul vzkaz: „Ať David zůstane u mne, neboť získal mou přízeň.“ 23 Kdykoli na Saula doléhal duch od Boha, bral David citeru a hrál na ni. Saulovi to přinášelo úlevu a bylo mu dobře, zlý duch od něho odstupoval.

Druhá Samuelova 5,1 – 10; 11,1 – 12,25

5:1 Všechny izraelské kmeny přišly k Davidovi do Chebrónu a prohlásily: „Hle, jsme tvá krev a tvé tělo. 2 Už tenkrát, když králem nad námi byl Saul, vyváděl a přiváděl jsi Izraele ty. Tobě Hospodin řekl:

„Ty budeš pást Izraele, můj lid, ty budeš vévodou nad Izraelem.““ 3 Přišli i všichni izraelští starší ke králi do Chebrónu a král David s nimi v Chebrónu uzavřel před Hospodinem smlouvu. I pomazali Davida za krále nad Izraelem. 4 Davidovi bylo třicet let, když se stal králem; kraloval čtyřicet let. 5 V Chebrónu kraloval nad Judou sedm let a šest měsíců, v Jeruzalémě kraloval třiatřicet let nad celým Izraelem i nad Judou. 6 Král šel se svými muži na Jeruzalém proti Jebúsejcům, obyvatelům země. Ti Davidovi řekli: „Sem nevstoupíš, leč bys odstranil slepé a kulhavé.“ Prohlásili: „Sem David nevstoupí.“ 7 Ale David dobyl skalní pevnost Sijón, to je Město Davidovo. 8 Onoho dne David řekl: „Každý, kdo chce bít Jebúsejce, ať pronikne vodní štolou na ty kulhavé a slepé, které David z duše nenávidí.“ Proto se říká: ‚Slepý a kulhavý nevstoupí do Božího domu.‘ 9 David se usadil ve skalní pevnosti a nazval ji Město Davidovo. Vybudoval okruh od Miló až k domu. 10 David se stále více vzdělával a Hospodin, Bůh zástupů, byl s ním.

11:1 Na přelomu roku, v době, kdy králové táhnou do boje, poslal David Jóaba a s ním své služebníky i celý Izrael, aby hubili Amónovce a oblehli Rabu. David však zůstal v Jeruzalémě. 2 Jednou k večeru vstal David z lože a procházel se po střeše královského domu. Tu spatřil ze střechy ženu, která se právě omývala. Byla to žena velmi půvabného vzhledu. 3 David si dal zjistit, kdo je ta žena. Ptal se: „Není to Batšeba, dcera Elámova, manželka Chetejce Urijáše?“ 4 David pak pro ni poslal posly. Ona k němu přišla a on s ní spal; očistila se totiž od své nečistoty. Potom se vrátila do svého domu. 5 Ta žena však otěhotněla a poslala Davidovi zprávu: „Jsem těhotná.“ 6 David vzkázal Jóabovi: „Pošli mi Chetejce Urijáše.“ Jóab tedy poslal Urijáše k Davidovi. 7 Urijáš k němu přišel a David se ho ptal, jak se daří Jóabovi, jak se daří lidu

a jak se daří v boji. 8 Pak řekl David Urijášovi: „Zajdi do svého domu a umyj si nohy.“ Urijáš vyšel z královského domu a za ním nesli královský dar. 9 Urijáš však ulehl se všemi služebníky svého pána u vchodu do královského domu a do svého domu nezašel. 10 Když oznámili Davidovi, že Urijáš do svého domu nezašel, otázal se David Urijáše: „Což jsi nepřišel z cesty? Proč jsi tedy nezašel do svého domu?“ 11 Urijáš Davidovi odpověděl: „Schrána, Izrael i Juda sídlí v stáncích, můj pán Jób i služebníci mého pána táboří v poli. A já bych měl vstoupit do svého domu, jíst a pít a spát se svou ženou? Jakože jsi živ, jakože živa je tvá duše, něčeho takového se nedopustím!“ 12 David Urijášovi řekl: „Pobuď tu ještě dnes, zítra tě propustím.“ Urijáš tedy zůstal v Jeruzalémě toho dne i nazítří. 13 David ho pozval, aby s ním jedl a pil, a opil ho. On však večer vyšel a ulehl na svém loži se služebníky svého pána. Do svého domu nezašel.

14 Ráno David napsal Jóbovi dopis a poslal jej po Urijášovi. 15 V tom dopise psal: „Postavte Urijáše do nejtěžšího boje a pak od něho ustupte, ať je zabit a zemře.“ 16 Jób tedy obhlédl město a určil Urijášovi místo, o kterém věděl, že tam jsou vybraní válečníci. 17 Vtom vytrhli mužové města a bojovali s Jóbem. Z lidu padlo několik Davidových služebníků, též Chetejec Urijáš našel smrt. 18 Jób poslal Davidovi zprávu o všem, co se v té bitvě stalo. 19 Poslovi přikázal: „Vypovíš králi všechno o té bitvě. 20 On ti v návalu královského rozhořčení jistě vytkne: ‚Proč jste bojovali tak blízko města? Což jste nevěděli, že z hradeb střílejí? 21 Kdo zabil Abímeleka, syna Jerúbešetova? Nebyla to žena, která na něho svrhla ze zdi mlýnský kámen, takže umřel v Tebesu? Proč jste se přibližovali k hradbám?‘ Pak řekneš: ‚Také tvůj služebník Chetejec Urijáš je mrtev.‘“ 22 Posel šel, přišel k Davidovi a oznámil všechno, s čím ho Jób poslal. 23 Posel Davidovi řekl: „Ti muži byli v přesile a

vytrhli proti nám do pole, ale my jsme na ně dotírali až do vrat brány. 24 Vtom začali z hradeb na tvé služebníky střílet lučištníci a usmrtili několik královských služebníků. Také tvůj služebník Chetejec Urijáš je mrtev.“ 25 David řekl poslovi: „Vyříd Jóbovi: ‚Nepokládej to za nic zlého, vždyť meč požírá tak i onak. Zesil svůj boj proti městu a zboř je.‘ Posilni ho!“

26 Když Urijášova žena uslyšela, že její muž Urijáš je mrtev, naříkala nad svým manželem. 27 Jakmile však smutek pomínil, David pro ni poslal, přijal ji do svého domu a ona se stala jeho ženou. Porodila mu pak syna. Ale v očích Hospodinových bylo zlé, co David spáchal.

12:1 Hospodin poslal k Davidovi Nátana. Ten k němu přišel a řekl mu: „V jednom městě byli dva muži, jeden boháč a druhý chudák. 2 Boháč měl velmi mnoho bravu a skotu. 3 Chudák neměl nic než jednu malou ovečku, kterou si koupil. Živil ji, rostla u něho spolu s jeho syny, jedla z jeho skývy chleba a pila z jeho poháru, spávala v jeho klíně a on ji měl jako dceru. 4 Tu přišel k bohatému muži návštěvník. Jemu bylo líto vzít nějaký kus ze svého bravu či skotu, aby jej připravil poutníkovi, který k němu přišel. Vzal tedy ovečku toho chudého muže a připravil ji muži, který k němu přišel.“ 5 David vzplanul proti tomu muži náramným hněvem. Řekl Nátanovi: „Jakože živ je Hospodin, muž, který tohle spáchal, je synem smrti! 6 A tu ovečku nahradí čtyřnásobně zato, že něco takového spáchal a neměl soucitu.“

7 Nátan Davidovi odpověděl: „Ten muž jsi ty! Toto praví Hospodin, Bůh Izraele: Já jsem tě pomazal za krále nad Izraelem a já jsem tě vytrhl ze Saulových rukou. 8 Dal jsem ti dům tvého pána a do tvé náruče ženy tvého pána, dal jsem ti dům Izraelův i Judův, a kdyby ti to bylo málo, přidal bych ti mnohem víc. 9 Proč jsi pohrdl Hospodinovým slovem a dopustil ses toho, co je v jeho očích zlé? Chetejce Urijáše jsi

zabil mečem a jeho ženu sis vzal za manželku, zavraždils ho mečem Amónovců. 10 Nyní se už nikdy nevyhne meč tvému domu, protože jsi mnou pohrdl a vzal jsi Chetejci Urijášovi ženu, aby ti byla manželkou.

11 Toto praví Hospodin: Hle, já způsobím, aby proti tobě povstalo zlo z tvého domu. Před tvýma očima vezmu tvé ženy a dám je tomu, kdo je ti blízký; ten bude s tvými ženami spát za bílého dne. 12 A ačkoli tys to spáchal tajně, já tuto věc učiním před celým Izraelem, a to za dne.“ 13 David Nátanovi řekl: „Zhřešil jsem proti Hospodinu.“ Nátan Davidovi pravil: „Týž Hospodin tvůj hřích sňal. Nezemřeš. 14 Poněvadž jsi však touto věcí zavinil, aby nepřátelé Hospodina znevažovali, syn, který se ti narodí, musí zemřít.“

15 Nátan pak odešel do svého domu. I zasáhl Hospodin dítě, které Davidovi porodila Urijášova žena, takže těžce onemocnělo. 16 David kvůli chlapci hledal Boha a tvrdě se postil, pak šel domů a ležel přes noc na zemi. 17 Starší jeho domu k němu přistoupili, aby ho zvedli ze země, on však nechtěl, ba ani s nimi chléb nepojedl. 18 Sedmého dne dítě zemřelo. Davidovi služebníci se mu báli oznámit, že dítě zemřelo. Říkali: „Když dítě bylo ještě naživu, domlouvali jsme mu, ale neuposlechl nás. Jak bychom mu teď mohli říci: ‚Dítě zemřelo‘? Provedl by něco zlého.“ 19 Když David viděl, že si jeho služebníci šeptají, porozuměl, že dítě zemřelo. David se tedy svých služebníků zeptal: „Dítě zemřelo?“ Odvětili: „Zemřelo.“ 20 A David vstal ze země, umyl se, pomazal se, převlékl si oděv, vešel do Hospodinova domu a klaněl se. Pak vstoupil do svého domu a požádal, aby mu předložili chléb, a jedl. 21 Jeho služebníci mu pravili: „Jak můžeš takto jednat? Dokud dítě bylo naživu, postil ses a plakal. Jakmile dítě zemřelo, vstaneš a jíš chléb.“ 22 Odvětil: „Dokud dítě ještě žilo, postil jsem se a plakal, neboť jsem si říkal: Kdoví,

zda se Hospodin nade mnou neslituje a zda dítě nezůstane naživu. 23 Teď zemřelo. Proč bych se měl postit? Což je mohu ještě přivést zpět? Já půjdu k němu, ale ono se ke mně nevrátí.“ 24 Pak David potěšil svou ženu Bat-šebu, vešel k ní a spal s ní. I porodila syna a on mu dal jméno Šalomoun. Toho si Hospodin zamiloval 25 a ohlásil skrze proroka Nátana, že ho mají pojmenovat Jedidjáš (to je Hospodinův miláček) kvůli Hospodinu.

4. Působení proroků a další spisy

První královská 3,1 – 28; 6,1 – 38; 17,1 – 19,21

3:1 Šalomoun se spřiznil s faraónem, králem egyptským. Pojal faraónovu dceru za ženu a uvedl ji do Města Davidova, kde pobývala, dokud nedokončil stavbu svého domu a domu Hospodinova a hradeb kolem Jeruzaléma. 2 Lid však obětoval na posvátných návrších, neboť dům pro Hospodinovo jméno nebyl ještě v oněch dnech zbudován.

3 Šalomoun miloval Hospodina. Řídil se nařízeními svého otce Davida, až na to, že obětoval a páčil kadidlo na posvátných návrších. 4 Jednou šel král do Gibeónu, aby tam obětoval; bylo to největší posvátné návrší. Šalomoun tam na oltáři obětoval tisíc zápalných obětí.

5 V Gibeónu se Šalomounovi ukázal v noci ve snu Hospodin. Bůh řekl: „Žádej, co ti mám dát.“ 6 Šalomoun odpověděl: „Ty jsi prokazoval velké milosrdenství svému služebníku, mému otci Davidovi, a on před tebou chodil věrně, spravedlivě a se srdcem upřímným vůči tobě. Toto velké milosrdenství jsi mu zachoval a dal jsi mu syna, který sedí na jeho trůnu, jak je tomu dnes. 7 Hospodine, můj Bože, ty jsi nyní po mém otci Davidovi ustanovil za krále svého služebníka, ale já jsem příliš mladý, neumím vycházet a vcházet. 8 A tvůj služebník je uprostřed tvého lidu, který jsi vyvolil, lidu tak početného, že nemůže být pro množství počítán ani sečten. 9 Kéž bys tedy dal svému služebníku srdce vnímavé, aby mohl soudit tvůj lid a dovedl rozlišovat mezi dobrem a zlem. Neboť kdo by dokázal soudit tento tvůj lid, jemuž je tak těžko vládnout?“ 10 Panovníku se líbilo, že Šalomoun žádal o tuto věc. 11 Bůh mu řekl: „Protože jsi žádal o toto a nežádal jsi pro sebe ani dlouhý věk ani jsi nežádal bohatství, ba ani jsi nežádal bezživotí svých nepřátel, ale žádal jsi pro sebe rozumnost při soudním jednání, 12 hle,

učiním podle tvých slov. Dávám ti moudré a rozumné srdce, takže nikdo tobě podobný nebyl před tebou a ani po tobě nepovstane nikdo tobě podobný. 13 A dávám ti i to, oč jsi nežádal, bohatství i slávu, tak aby nebyl nikdo tobě podobný mezi králi po všechny tvé dny. 14 Budeš-li chodit po mých cestách a zachovávat má nařízení a přikázání, tak jako chodil tvůj otec David, prodloužím tvé dny.“ 15 Tu se Šalomoun probudil a viděl, že to byl sen. Šel tedy do Jeruzaléma a postavil se před schránku Panovníkovy smlouvy, přinesl zápalné oběti, připravil oběti pokojné a vystrojil všem svým služebníkům hody.

16 Tehdy přišly ke králi dvě ženy nevěstky a postavily se před něj. 17 Jedna z těch žen řekla: „Prosím, můj pane, já a tato žena bydlíme v jednom domě a já jsem u ní v domě porodila. 18 Třetího dne po mém porodu také tato žena porodila. Byly jsme spolu a v tom domě s námi nebyl nikdo cizí, v domě nebyl nikdo kromě nás dvou. 19 Syn této ženy však v noci zemřel, neboť ho zalehla. 20 Proto v noci vstala, a zatímco tvá otrokyně spala, vzala mého syna od mého boku, položila si ho do klína a svého mrtvého syna položila do klína mně. 21 Ráno jsem vstala, abych svého syna nakojila, ale on byl mrtev. Když jsem si ho však zrána pozorně prohlédla, zjistila jsem, že to není můj syn, kterého jsem porodila.“ 22 Druhá žena však prohlásila: „Nikoli. Můj syn je ten živý, a ten mrtvý je tvůj.“ Ale první trvala na svém: „Ne. Tvůj syn je ten mrtvý, a ten živý je můj.“ A tak se před králem hádaly. 23 Král řekl: „Tato tvrdí: ‚Ten živý je můj syn, a ten mrtvý je tvůj.‘ A tato tvrdí: ‚Ne, tvůj syn je ten mrtvý, a ten živý je můj.‘“

24 Král proto poručil: „Podejte mi meč.“ Přinesli tedy před krále meč. 25 A král nařídil: „Rozetněte to živé dítě ve dvě. Jednu polovinu dejte jedné a druhou polovinu druhé.“ 26 Tu řekla králi žena, jejíž syn byl ten živý a již se srdce svíralo soucitem nad jejím synem: „Prosím, můj

pane, dejte to živé novorozeně jí, jen je neusmrcujte!“ Ale druhá řekla: „Ať není ani moje ani tvoje. Rozetněte je!“ 27 Tu král rozhodl: „Dejte to živé novorozeně té, která řekla: ‚Neusmrcujte je,‘ to je jeho matka.“

28 Když se celý Izrael dozvěděl o rozsudku, který král vynesl, jala je bázeň před králem. Viděli, že je nadán Boží moudrostí k vykonávání soudu.

6:1 Čtyři sta osmdesát let po vyjití Izraelců z egyptské země, čtvrtého roku svého kralování nad Izraelem, v měsíci zívu, což je druhý měsíc, začal Šalomoun budovat dům Hospodinu. 2 Dům, který král Šalomoun budoval Hospodinu, byl dlouhý šedesát loket, široký dvacet a vysoký třicet loket. 3 Délka předsíně před lodí chrámovou byla dvacet loket podle šířky domu a před domem byla široká deset loket. 4 V domě dal udělat také okna se zužujícím se ostěním. 5 Při zdi domu dal kolem vybudovat přístavbu, při zdech domu kolem lodi chrámové a svatostánku; tak udělal kolem ochozy. 6 Přístavba byla dole široká pět loket; ve střední části šest loket a v třetí části sedm loket; dal totiž udělat na vnější zdi domu kolem římsovitě výstupky, aby stropní trámy nezasahovaly do zdi domu. 7 Když byl dům budován, budovali jej z kamene opracovaného již v lomu. V domě nebylo při budování slyšet kladivo ani dláto, vůbec žádné železné nástroje. 8 Vchod ke střednímu ochozu byl na pravé zdi domu; po točitých schodech se vystupovalo na střední ochoz a ze středního do třetího. 9 Tak budoval Šalomoun dům a dokončil jej. Přikryl jej cedrovými trámy a cedrovým obložením. 10 Při celém domě dal vybudovat přístavbu vysokou vždy pět loket a spojil ji s domem cedrovými kmeny.

11 I stalo se slovo Hospodinovo k Šalomounovi: 12 „Pokud jde o tento dům, který budeš: Budeš-li se řídit mými nařízeními, budeš-li uplatňovat má práva,

dodržovat všechna má přikázání a podle nich žít, splním na tobě své slovo, které jsem dal tvému otci Davidovi, 13 budu bydlet uprostřed Izraelců a Izraele, svůj lid neopustím.“

14 Šalomoun budování domu dokončil. 15 Obložil také stěny domu uvnitř cedrovými deskami; od podlahy domu až ke stropu obložil vnitřek dřevem a podlahu domu položil z cypřišových desek. 16 Dvacet loket od zadní strany domu vybudoval přepážku z cedrových desek od podlahy až ke stropu a uvnitř vybudoval svatostánek, velesvatyni. 17 Dům, to je chrámová loď před velesvatyní, měřil čtyřicet loket. 18 Uvnitř domu bylo všechno z cedru; v něm byly vyřezány kalichy květů a věncoví z květin. Kámen nebylo vidět. 19 V nejnvnitřnější části domu zřídil svatostánek, aby tam umístil schránu Hospodinovy smlouvy. 20 Před svatostánkem, který byl dvacet loket dlouhý, dvacet loket široký a dvacet loket vysoký a který obložil lístkovým zlatem, umístil oltář z cedrového dřeva a obložil jej. 21 Uvnitř obložil Šalomoun dům lístkovým zlatem a oddělil zlatými řetězy prostor před svatostánkem obloženým zlatem. 22 Vůbec celý dům obložil zlatem, úplně celý; také oltář, který patřil ke svatostánku, obložil celý zlatem.

23 Pro svatostánek zhotovil dva cheruby z olivového dřeva; jejich výška byla deset loket. 24 Pět loket měřilo jedno křídlo cheruba a pět loket druhé křídlo, od jednoho konce křídla ke druhému bylo deset loket. 25 Také druhý cherub měřil deset loket. Oba cherubové měli stejnou míru a stejný tvar. 26 Výška prvního i druhého cheruba byla deset loket. 27 Cheruby umístil do nejnvnitřnější části domu. Rozprostírali křídla tak, že křídlo jednoho se dotýkalo jedné stěny a křídlo druhého se dotýkalo druhé stěny; jejich druhá křídla se uprostřed domu navzájem dotýkala. 28 Také cheruby obložil zlatem.

29 Na všechny stěny přední i zadní části domu dal vyřezat dokola řezby cherubů,

palem a věncoví z květin. 30 Rovněž podlahu přední i zadní části domu obložil zlatem. 31 Vchod svatostánku opatřil dveřmi z olivového dřeva; pilíř a veřeje byly pětihranné. 32 Obě křídla dveří byla z olivového dřeva. Na ně dal vyřezat řezby cherubů, palem a věncoví z květin a obložil je zlatem. I na cheruby a palmy nanesl zlato. 33 Podobně dal zhotovit i pro vchod do chrámové lodi veřeje z olivového dřeva, ale čtverhranné, 34 a dvojité dveře z cypřišového dřeva; jedno dveřní křídlo bylo dvojdílné a otáčelo se, též druhé křídlo bylo dvojdílné a otáčelo se. 35 A dal na nich vyřezat cheruby, palmy a věncoví z květin a vyryté pak obložit tepaným zlatem. 36 Vybudoval také zeď vnitřního nádvoří ze tří vrstev kamenných kvádrů a z jedné vrstvy otesaných cedrových trámů. 37 Hospodinův dům byl založen ve čtvrtém roce v měsíci zívu. 38 V jedenáctém roce v měsíci búlu, což je osmý měsíc, král dům dokončil podle všech svých směrnic a pokynů. Stavěl jej sedm let.

17:1 Eliáš Tišbejský z přistěhovalců gileádských řekl Achabovi: „Jakože živ je Hospodin, Bůh Izraele, v jehož jsem službách, v těchto letech nebude rosa ani déšť, leč na mé slovo.“ 2 I stalo se k němu slovo Hospodinovo: 3 „Jdi odtud a obrať se na východ a skryj se u potoka Kerítu proti Jordánu. 4 Z potoka budeš pít a přikázal jsem havranům, aby tě tam opatrovali potravou.“ 5 Šel tedy a učinil, jak řekl Hospodin. Usadil se u potoka Kerítu proti Jordánu. 6 A havrani mu přinášeli chléb i maso ráno a chléb i maso večer a z potoka pil. 7 Uplynula řada dnů a potok vyschl, protože v zemi nenastaly deště.

8 I stalo se k němu slovo Hospodinovo: 9 „Vstaň a jdi do Sarepty, jež je u Sidónu, a usad' se tam. Hle, přikázal jsem tam jedné vdově, aby tě opatrovala potravou.“ 10 Vstal tedy a šel do Sarepty. Přišel ke vchodu do města, a hle, jedna vdova tam

sbírá dříví. Zavolal na ni: „Naber mi prosím trochu vody do nádoby, abych se napil.“ 11 Když ji šla nabrat, zavolal na ni: „Vezmi pro mě prosím s sebou skývu chleba.“ 12 Řekla: „Jakože živ je Hospodin, tvůj Bůh, nemám nic upečeno, mám ve džbánu jen hrst mouky a v láhvi trochu oleje. Hle, sbírám trochu dříví. Pak to půjdu připravit pro sebe a svého syna. Najíme se a zemřeme.“ 13 Eliáš jí řekl: „Neboj se. Jdi a udělej, co jsi řekla. Jen mi z toho nejdřív připrav malý podpopelný chléb a přines mi jej. Potom připravíš jídlo pro sebe a svého syna, 14 neboť toto praví Hospodin, Bůh Izraele: ‚Mouka ve džbánu neubude a olej v láhvi nedojde až do dne, kdy dá Hospodin zemi déšť.‘“ 15 Šla a udělala, jak Eliáš řekl, a měla co jíst po mnoho dní ona i on i její dům. 16 Mouka ve džbánu neubývala a olej v láhvi nedocházel podle slova Hospodinova, které ohlásil skrze Eliáše.

17 Po těchto událostech onemocněl syn té ženy, paní domu. V nemoci se mu přitížilo, ba již přestal dýchat. 18 Tu řekla Eliášovi: „Co ti bylo do mých věcí, muži Boží? Přišel jsi ke mně, abys mi připomněl mou nepravost a mému synu přivodil smrt?“ 19 On jí řekl: „Dej mi svého syna!“ Vzal jí ho z klína, vynesl jej do pokojíka na střeše, kde bydlel, a položil ho na své lože. 20 Pak volal k Hospodinovi: „Hospodine, můj Bože, cožpak i té vdově, u které jsem hostem, způsobíš zlo a přivodíš jejímu synu smrt?“ 21 Třikrát se nad dítětem sklonil a volal k Hospodinovi: „Hospodine, můj Bože, ať se prosím vrátí do tohoto dítěte život!“ 22 Hospodin Eliášův hlas vyslyšel, do dítěte se navrátil život a ožilo. 23 Eliáš dítě vzal, snesl je z pokojíka na střeše do domu, dal je jeho matce a řekl: „Pohleď, tvůj syn je živ.“ 24 Žena Eliášovi odpověděla: „Nyní jsem poznala, že jsi muž Boží a že slovo Hospodinovo v tvých ústech je pravdivé.“

18:1 Po mnoha dnech, třetího roku, se stalo slovo Hospodinovo k Eliášovi: „Jdi a

ukaž se Achabovi, chci dát zemi déšť.“ 2 Elijáš tedy šel, aby se ukázal Achabovi. V Samaří se rozmohl hlad. 3 Achab si zavolal Obadjáše, správce domu. Obadjáš se velice bál Hospodina. 4 Když dala Jezábel vyhladit Hospodinovy proroky, ujal se Obadjáš sta proroků, schoval je po padesáti mužích v jeskyni a opatroval je chlebem a vodou. 5 Achab Obadjášovi řekl: „Jdi ke všem vodním pramenům a ke všem potokům v zemi; snad se najde tráva, abychom uživili koně a mezky a nemuseli porážet dobytek.“ 6 Rozdělili si zemi, aby ji prošli. Achab šel sám jednou cestou a Obadjáš šel sám jinou cestou.

7 Když byl Obadjáš na cestě, hle, Elijáš mu jde vstříc. Obadjáš ho upozoroval, padl na tvář a zvolal: „Jsi to ty, Elijáši, můj pane?“ 8 Odvětil mu: „Jsem. Jdi a vyřid' svému pánu: Je zde Elijáš.“ 9 Obadjáš řekl: „Čím jsem zhřešil, že vydáváš svého služebníka do rukou Achabovi, aby mě usmrtil? 10 Jakože živ je Hospodin, tvůj Bůh, není pronároda ani království, kam by můj pán nebyl poslal, aby tě vyhledal. Když řekli: ‚Není tady,‘ museli v tom království nebo pronárodu odpřisáhnout, že tě nenašli. 11 A ty nyní říkáš: ‚Jdi a vyřid' svému pánu: Je zde Elijáš.‘ 12 Stane se, že já od tebe odejdu a Hospodinův duch tě odnese nevím kam. Já to půjdu oznámit Achabovi, on tě nenajde a zabije mě. Tvůj služebník se přece od mládí bojí Hospodina! 13 Což mému pánu nebylo oznámeno, co jsem udělal, když Jezábel vraždila Hospodinovy proroky? Sto mužů z Hospodinových proroků jsem schoval po padesáti mužích v jeskyni a opatroval je chlebem a vodou. 14 A ty nyní říkáš: ‚Jdi a vyřid' svému pánu: Je zde Elijáš.‘ Vždyť mě zabije!“

15 Elijáš mu řekl: „Jakože živ je Hospodin zástupů, v jehož jsem službách, že se dnes před ním ukážu.“ 16 Obadjáš šel tedy naproti Achabovi a oznámil mu to. Achab šel Elijášovi naproti.

17 Když Achab uviděl Elijáše, řekl mu: „Jsi to ty, jenž uvádíš do zkázy Izraele?“ 18 Ten

odvětil: „Izraele neuvádím do zkázy já, ale ty a dům tvého otce tím, že opouštíte Hospodinova přikázání a ty že chodíš za baaly. 19 Ale nyní zařid', ať se ke mně shromáždí na horu Karmel celý Izrael i čtyři sta padesát Baalových proroků a čtyři sta proroků Ašéřiných, kteří jedí u stolu s Jezábelou.“

20 Achab tedy obeslal všechny Izraelce a shromáždil proroky na horu Karmel. 21 Tu přistoupil Elijáš ke všemu lidu a řekl: „Jak dlouho budete poskakovat na obě strany? Je-li Hospodin Bohem, následujte ho; jestliže Baal, jděte za ním!“ Lid mu neodpověděl ani slovo. 22 Elijáš dále řekl lidu: „Jako Hospodinův prorok zbývám už sám, ale Baalových proroků je čtyři sta padesát. 23 Ať nám dají dva býky. Oni ať si vyberou jednoho býka, ať ho rozsekají na kusy a položí na dříví, ale oheň ať nezakládají. Já udělám totéž s druhým býkem: dám ho na dříví, ale oheň nezaložím. 24 Vzávejte pak jména svých bohů a já budu vzývat jméno Hospodinovo. Bůh, který odpoví ohněm, ten je Bůh.“ Všechnen lid odpověděl: „To je správná řeč.“ 25 Elijáš vyzval Baalovy proroky: „Vyberte si jednoho býka a připravte ho první, protože vás je víc. Potom vzývejte jména svých bohů, ale oheň nezakládejte!“ 26 Vzali tedy býka, kterého jim dal, připravili ho a od rána až do poledne vzývali Baalovo jméno: „Baale, odpověz nám!“ Neozval se však nikdo, nikdo neodpověděl. A poskakovali u zhotoveného oltáře. 27 V poledne se jim Elijáš začal posmívat: „Volejte co nejhlasitěji, vždyť je to bůh! Třeba je zamyšlen nebo má nucení anebo odcestoval. Snad spí, ať se probudí!“ 28 Oni volali co nejhlasitěji a zasazovali si podle svého obyčeje rány meči a oštěpy, až je polévala krev. 29 Minulo poledne a oni ještě pokřikovali až do chvíle, kdy se přináší obětní dar. Neozval se však nikdo, nikdo neodpověděl, nikdo tomu nevěnoval pozornost.

30 Tu řekl Eliáš všemu lidu: „Přistupte ke mně!“ Všechn lid k němu přistoupil a on opravil pobožený Hospodinův oltář. 31 Vzal dvanáct kamenů podle počtu kmenů synů Jákoba, k němuž se stalo slovo Hospodinovo, že se bude jmenovat Izrael. 32 Z kamenů vybudoval oltář ve jménu Hospodinově a kolem oltáře vymezil příkopem prostor pro vysetí dvou měř zrní. 33 Pak narovnal dříví, rozsekal býka na kusy a položil na dříví. 34 Nato řekl: „Naplňte čtyři džbány vodou a vylijte ji na zápalnou oběť a na dříví!“ Potom řekl: „Udělejte to ještě jednou.“ Oni to udělali. Znovu řekl: „Udělejte to potřetí!“ Udělali to tedy potřetí. 35 Voda tekla okolo oltáře a naplnila i příkop. 36 Nastal čas, kdy se přináší obětní dar. Prorok Eliáš přistoupil a řekl: „Hospodine, Bože Abrahamův, Izákův a Izraelův, ať se dnes pozná, že ty jsi Bůh v Izraeli a já tvůj služebník a že jsem učinil všechny tyto věci podle tvého slova. 37 Odpověz mi, Hospodine! Odpověz mi, ať pozná tento lid, že ty, Hospodine, jsi Bůh. Ty sám obrať jejich srdce zpět k sobě.“ 38 I spadl Hospodinův oheň a pozřel zápalnou oběť i dříví, kameny i prst, a vodu z příkopu vypil. 39 Když to všechn lid spatřil, padli na tvář a volali: „Jen Hospodin je Bůh! Jen Hospodin je Bůh!“ 40 Eliáš jim poručil: „Pochyťte Baalovy proroky! Nikdo z nich ať neunikne!“ Když je pochytali, zavedl je Eliáš dolů k potoku Kísonu a tam je pobil.

41 Poté řekl Eliáš Achabovi: „Vystup vzhůru, jez a pij. Je slyšet hukot deště!“ 42 Achab tedy vystoupil vzhůru, aby jedl a pil. Eliáš mezitím vystoupil na vrchol Karmelu, sehnul se k zemi a vtiskl si tvář mezi kolena. 43 Pak řekl svému mládenci: „Vystup a pohleď směrem k moři.“ On vystoupil, pohleděl a řekl: „Nic tam není.“ Eliáš pravil: „Opakuj to sedmkrát.“ 44 Když to bylo posedmé, řekl: „Hle, z moře vystupuje mráček malý jako lidská dlaň.“ Eliáš mu řekl: „Vystup vzhůru a vyříd Achabovi: ‚Zapřáhni a jed’ dolů, ať tě

nestihne déšť!“ 45 A vtom už k tomu došlo. Nebe se zachmuřilo, vítr přihnul mraky a spustil se silný déšť. Achab dal zapřáhnout a jel do Jizreelu. 46 Hospodinova ruka byla s Eliášem. Podkasal si bedra a běžel před Achabem, až doběhl do Jizreelu.

19:1 Achab oznámil Jezábele vše, co udělal Eliáš, že pobil všechny Baalovy proroky mečem. 2 Jezábel poslala k Eliášovi posla se slovy: „Ať bohové udělají, co chtějí! Zítřka v tento čas naložím s tebou, jako ty jsi naložil s nimi!“ 3 Když to Eliáš zjistil, vstal a odešel, aby si zachránil život. Přišel do Beer-šeby v Judsku a tam zanechal svého mládence. 4 Sám šel den cesty pouští, až přišel k jednomu trnitému keři a usedl pod ním; přál si umřít. Řekl: „Už dost, Hospodine, vezmi si můj život, vždyť nejsem lepší než moji otcové.“ 5 Pak pod tím keřem ulehl a usnul. Tu se ho dotkl anděl a řekl mu: „Vstaň a jez!“ 6 Vzhlédl, a hle, v hlavách podpopelný chléb, pečený na žhavých kamenech, a láhev vody. Pojedl, napil se a opět ulehl. 7 Hospodinův anděl se ho však dotkl podruhé a řekl: „Vstaň a jez, máš před sebou dlouhou cestu!“ 8 Vstal, pojedl, napil se a šel v síle onoho pokrmu čtyřicet dní a čtyřicet nocí až k Boží hoře Chorébu. 9 Tam vešel do jeskyně a v ní přenocoval. Tu k němu zaznělo slovo Hospodinovo. Bůh mu řekl: „Co tu chceš, Eliáší?“ 10 Odpověděl: „Velice jsem horlil pro Hospodina, Boha zástupů, protože Izraelci opustili tvou smlouvu, tvé oltáře zbořili a tvé proroky povraždili mečem. Zbývám už jen sám, avšak i mně ukládají o život, jak by mě o něj připravili.“ 11 Hospodin řekl: „Vyjdi a postav se na hoře před Hospodinem.“ A hle, Hospodin se tudy ubírá. Před Hospodinem veliký a silný vítr rozervávající hory a tříštící skály, ale Hospodin v tom větru nebyl. Po větru zemětřesení, ale Hospodin v tom zemětřesení nebyl. 12 Po zemětřesení oheň, ale Hospodin ani v tom

ohni nebyl. Po ohni hlas tichý, jemný. 13 Jakmile jej Elijáš uslyšel, zavinul si tvář pláštěm, vyšel a postavil se u vchodu do jeskyně. Tu mu hlas pravil: „Co tu chceš, Elijáši?“ 14 Odpověděl: „Velice jsem horlil pro Hospodina, Boha zástupů, protože Izraelci opustili tvou smlouvu, tvé oltáře zbořili a tvé proroky povraždili mečem. Zbývám už jen sám, avšak i mně ukládají o život, jak by mě o něj připravili.“

15 Hospodin mu řekl: „Jdi, vrať se svou cestou k damašské poušti. Až tam přijdeš, pomazeš Chazaela za krále nad Aramem. 16 Jehúa, syna Nimšího, pomazeš za krále nad Izraelem a Elíšu, syna Šáfatova z Ábel-mechóly, pomazeš za proroka místo sebe. 17 Kdo unikne Chazelovu meči, toho usmrtí Jehú, a kdo unikne Jehúovu meči, toho usmrtí Elíša. 18 Ale zachovám v Izraeli sedm tisíc, všechny ty, jejichž kolena nepoklekla před Baalem a jejichž ústa ho nepolíbila.“

19 Odešel odtud a našel Elíšu, syna Šáfatova, jak oře. Bylo před ním dvanáct spřežení a on sám při dvanáctém. Elijáš k němu přikročil a hodil na něj svůj plášť. 20 Elíša opustil dobytek, rozběhl se za Elijášem a řekl: „Dovol, ať políbím otce a matku. Pak půjdu za tebou.“ On mu řekl: „Jdi a vrať se! Nezapomeň, co jsem ti učinil.“ 21 Obrátil se tedy od něho, vzal spřežení dobytčat a obětoval je. Maso uvařil na dříví z jejich jha a dal je lidu, a ti jedli. Potom vstal, šel za Elijášem a přísluhoval mu.

Druhá královská 2,1 – 15; 5,1 – 19; 25,8 – 12

2:1 I stalo se, když Hospodin chtěl vzít Elijáše ve vichru vzhůru do nebe, že Elijáš s Elíšou se právě ubírali z Gilgálu. 2 Elijáš řekl Elíšovi: „Zůstaň zde, protože mě Hospodin posílá do Bét-elu.“ Elíša mu odpověděl: „Jakože živ je Hospodin a jakože živ jsi ty, neopustím tě.“ I sestoupili do Bét-elu. 3 Proročtí žáci, kteří byli v Bét-elu, vyšli k Elíšovi a otázali se ho: „Víš, že

Hospodin dnes vezme tvého pána od tebe vzhůru?“ Odpověděl: „Vím to také. Mlčte!“ 4 A Elijáš mu řekl: „Elíšo, zůstaň zde, protože Hospodin mě posílá do Jericha.“ Odpověděl: „Jakože živ je Hospodin a jakože živ jsi ty, neopustím tě.“ I přišli do Jericha. 5 Proročtí žáci, kteří byli v Jerichu, přistoupili k Elíšovi a řekli mu: „Víš, že Hospodin dnes vezme tvého pána od tebe vzhůru?“ Odpověděl: „Vím to také. Mlčte!“ 6 Tu mu řekl Elijáš: „Zůstaň zde, protože Hospodin mě posílá k Jordánu.“ Odpověděl: „Jakože živ je Hospodin a jakože živ jsi ty, neopustím tě.“ I šli oba spolu.

7 Padesát mužů z prorockých žáků šlo za nimi a postavilo se naproti nim v povzdálí; a oni oba stáli u Jordánu. 8 Elijáš vzal svůj plášť, svinul jej, udeřil do vody a ta se rozestoupila, takže oba přešli po suchu. 9 A stalo se, jak přešli, že Elijáš řekl Elíšovi: „Požádej, co mám pro tebe udělat, dříve než budu od tebe vzat.“ Elíša řekl: „Ať je na mně dvojnásobný díl tvého ducha!“ 10 Elijáš mu řekl: „Těžkou věc si žádáš. Jestliže mě uvidíš, až budu od tebe brán, stane se ti tak. Jestliže ne, nestane se.“ 11 Pak šli dál a rozmlouvali. A hle, ohnivý vůz s ohnivými koni je od sebe odloučil a Elijáš vystupoval ve vichru do nebe.

12 Elíša to viděl a vykřikl: „Můj otče! Můj otče! Vozataji Izraele!“ A pak už ho neviděl. I uchopil své roucho a roztrhl je na dva kusy. 13 Pak zdvihl Elijášův plášť, který z něho spadl, vrátil se a postavil se na břehu Jordánu. 14 Vzal Elijášův plášť, který z něho spadl, udeřil jím do vody a zvolal: „Kde je Hospodin, Bůh Elijášův, i on sám?“ Když udeřil do vody, rozestoupila se a Elíša přešel. 15 Viděli to proročtí žáci z Jericha, kteří byli naproti, a řekli: „Na Elíšovi spočinul duch Elijášův.“ Šli mu vstříc, poklonili se mu až k zemi.

5:1 Naamán, velitel vojska aramejského krále, byl u svého pána ve veliké vážnosti a oblibě, protože skrze něho dal Hospodin Aramejcům vítězství. Tento muž, udatný

bohatýr, byl postižen malomocenstvím. 2 Jednou vyrazily z Aramu hordy a zajaly v izraelské zemi malé děvčátko. To sloužilo Naamánově ženě. 3 Řeklo své paní: „Kdyby se můj pán dostal k proroku, který je v Samaří, ten by ho jistě malomocenství zbavil.“ 4 Naamán to šel oznámit svému pánu: „Tak a tak mluvilo to děvče z izraelské země.“ 5 Aramejský král řekl: „Vyprav se tam a já pošlu izraelskému králi dopis.“ I šel. Vzal s sebou deset talentů stříbra a šest tisíc šekelů zlata a desatery sváteční šaty. 6 Izraelskému králi přinesl dopis: „Jakmile ti dojde tento dopis, s nímž jsem ti poslal svého služebníka Naamána, zbav ho malomocenství.“ 7 Když izraelský král dopis přečetl, roztrhl své roucho a řekl: „Jsem snad Bůh, abych rozdával smrt nebo život, že ke mně posílá někoho, abych ho zbavil malomocenství? Jen uvažte a pohledte, že hledá proti mně záminku!“

8 Když Elíša, muž Boží, uslyšel, že izraelský král roztrhl své roucho, vzkázal králi: „Proč jsi roztrhl své roucho? Jen ať přijde ke mně. Poznám, že je v Izraeli prorok.“ 9 Naamán tedy přijel se svými koni a s vozem a zastavil u vchodu do Elíšova domu. 10 Elíša mu po poslovi vzkázal: „Jdi, omyj se sedmkrát v Jordánu a tvé tělo bude opět zdravé. Budeš čist.“ 11 Ale Naamán se rozlítil a odešel. Řekl: „Hle, říkal jsem si: ‚Zajisté ke mně vyjde, postaví se a bude vyzývat jméno Hospodina, svého Boha, bude mávat rukou směrem k posvátnému místu, a tak mě zbaví malomocenství.‘ 12 Cožpak nejsou damašské řeky Abána a Parpar lepší než všechny vody izraelské? Cožpak jsem se nemohl omýt v nich, abych byl čist?“ Obrátil se a rozhořčeně odcházel. 13 Ale jeho služebníci přistoupili a domlouvali mu: „Otče, ten prorok ti řekl důležitou věc. Proč bys to neudělal? Přece ti řekl: ‚Omyj se, a budeš čist.‘“ 14 On tedy sestoupil a ponořil se sedmkrát do Jordánu podle

slova muže Božího. A jeho tělo bylo opět jako tělo malého chlapce. Byl čist.

15 Vrátil se k muži Božímu s celým svým průvodem. Přišel a postavil se před něho a řekl: „Hle, poznal jsem, že není Boha na celé zemi, jenom v Izraeli. A nyní přijmi prosím od svého služebníka projev vděčnosti.“ 16 Elíša odvětil: „Jakože živ je Hospodin, v jehož službách stojím, nevezmu nic.“ Třebaže ho nutil, aby si něco vzal, on odmítl. 17 Potom Naamán řekl: „Tedy nic? Kéž je tvému služebníku dáno tolik prsti, kolik unese pár mezků, neboť tvůj služebník už nebude připravovat zápalné oběti ani obětní hody jiným bohům než Hospodinu. 18 Toliko v této věci ať Hospodin tvému služebníku odpustí: Když můj pán vstupuje do domu Rimónova, aby se tam klaněl, a opírá se o mou ruku, i já se v Rimónově domě skláním. Když se tedy v Rimónově domě budu sklánět, ať Hospodin tvému služebníku tuto věc odpustí!“ 19 On mu řekl: „Jdi v pokoji.“

25:8 Sedmého dne pátého měsíce v devatenáctém roce vlády Nebúkadnesara, krále babylónského, přitáhl do Jeruzaléma Nebúzaradán, velitel tělesné stráže, služebník babylónského krále. 9 Vypálil Hospodinův dům i dům královský a všechny domy v Jeruzalémě; všechny význačné domy vypálil ohněm. 10 Celé kaldejské vojsko, které bylo s velitelem tělesné stráže, zbořilo hradby kolem Jeruzaléma. 11 Zbytek lidu, který zůstal v městě, a přeběhlíky, kteří přeběhli k babylónskému králi, ten zbývající houf, Nebúzaradán, velitel tělesné stráže, přestěhoval. 12 Část chudiny země ponechal velitel tělesné stráže jako vinaře a rolníky.

Ezdráš 1,1 – 11

1:1 V prvním roce vlády Kýra, krále perského, se splnilo slovo Hospodinovo, které mluvil ústy Jeremjáše. Hospodin

vzbudil ducha perského krále Kýra, že dal po celém svém království rozhlásit a také zapsat: 2 „Toto praví Kýros, král perský: „Hospodin, Bůh nebes, mi dal všechna království země. Pověřil mě, abych mu vybudoval dům v Jeruzalémě, který je v Judsku. 3 Kdokoli z vás, ze všeho jeho lidu – Bůh buď s ním – se může vydat na cestu do Jeruzaléma, který je v Judsku, a stavět dům Hospodina, Boha Izraele, toho Boha, který je v Jeruzalémě. 4 Každého, kdo zůstal na kterémkoli místě jako host, nechť podpoří místní obyvatelé stříbrem a zlatem, majetkem a dobyt看em spolu s dobrovolnými oběťmi pro Boží dům v Jeruzalémě.“

5 Tu se vydali na cestu představitelé judských a benjamínských rodů, kněží a levité, všichni, jejichž ducha probudil Bůh, aby stavěli Hospodinův dům v Jeruzalémě.

6 Celé okolí je podpořilo stříbrnými nádobami a zlatem, majetkem a dobyt看em i vzácnými dary kromě toho, co obětovali dobrovolně.

7 Král Kýros také vydal předměty Hospodinova domu, které Nebúkadnesar odnesl z Jeruzaléma a dal do domu svého boha. 8 Perský král Kýros je předal správci pokladu Mitredatovi, aby je sečtené odevzdal judskému předáku Šéšbasarovi. 9 Toto je jejich soupis: třicet zlatých obětních misek, tisíc stříbrných obětních misek, dvacet devět jiných misek, 10 třicet zlatých koflíků, čtyři sta deset náhradních stříbrných koflíků, tisíc jiných nádob. 11 Všechno přinesl Šéšbasar, když byli přivedeni přesídlenci z Babylónu do Jeruzaléma.

Žalmy 2; 22; 23; 51; 100; 126; 146

2:1 Proč se pronárody bouří, proč národy kují marné plány?

2 Srocují se králové země, vládcové se spolu umlouvají proti Hospodinu a pomazanému jeho:

3 „Zpřetrháme jejich pouta, jejich provazy pryč odhodíme.“

4 Ten, jenž trůní v nebesích, se směje, Panovníkovi jsou k smíchu.

5 Jednou k nim promluví v hněvu, ve svém rozlícení je naplní děsem:

6 „Já jsem ustanovil svého krále na Sijónu, na své svaté hoře!“

7 Přednesu Hospodinovo rozhodnutí. On mi řekl: „Ty jsi můj syn, já jsem tě dnes zplodil.

8 Požádej, a národy ti předám do dědictví, v trvalé vlastnictví i dálav země.

9 Rozdrtíš je železnou holí, rozbiješ je jak nádobu z hlíny.“

10 Nuže, králové, mějte rozum, dejte na výstrahu, soudcové země!

11 Služte Hospodinu s bázní a jásejte s chvěním.

12 Líbejte syna, ať se nerozhněvá, ať na cestě nezhyne, jestliže jen málo vzplane hněvem. Blaze všem, kteří se k němu utíkají!

22:1 Pro předního zpěváka. Podle „Laně za ranních červánků“. Davidův.

2 Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil? Daleko spása má, ač o pomoc volám.

3 Bože můj, volám ve dne, a neodpovídáš, nemohu se ztišit ani v noci.

4 Ty jsi ten Svatý, jenž trůní obklopen chválami Izraele.

5 Otcové naši doufali v tebe, doufali, tys jim dal vyváznout.

6 Úpěli k tobě a unikli zmaru, doufali v tebe a nebyli zahanbeni.

7 Já však jsem červ a ne člověk, potupa lidství, povrhel lidu.

8 Všem, kdo mě vidí, jsem jenom pro smích, šklebí se na mě, potřásají hlavou:

9 „Svěř to Hospodinu!“ „Ať mu dá vyváznout, ať ho vysvobodí, když si ho oblíbil!“

10 Ty jsi mě vyvedl z života matky, chovals mě v bezpečí u jejích prsou.

11 Na tebe jsem odkázán už z lůna, z života mé matky ty jsi můj Bůh.

12 Nebuď mi vzdálen, blízko je soužení, na pomoc nikoho nemám!

13 Množství býků mě kruhem svírá, bášanští tuři mě obstoupili.

14 Rozevírají na mě tlamu jak řvoucí lev, když trhá kořist.

15 Rozlívám se jako voda, všechny kosti se mi uvolňují, jako vosk je mé srdce, rozplynulo se v mém nitru.

16 Jako střep vyschla má síla, jazyk mi přisedl k patru. Vrháš mě do prachu smrti!

17 Smečka psů mě kruhem svírá, zlovolná tlupa mě obklíčuje; sápour se jako lev na mé ruce a nohy,

18 mohu si spočítat všechny své kosti. Pasou se na mně svým zrakem.

19 Dělí se o mé roucho, losují o můj oděv.

20 Nebuď mi vzdálen, Hospodine, má sílo, pospěš mi na pomoc!

21 Vysvobod' mou duši od meče, chraň jediné, co mám, před psí tlapou;

22 zachraň mě ze lví tlamy, před rohy jednorozců! – A tys mi odpověď.

23 O tvém jménu budu vyprávět svým bratřím, ve shromáždění tě budu chválit.

24 Kdo se bojíte Hospodina, chvalte ho! Ctěte ho, všichni potomci Jákobovi, celé Izraelovo potomstvo, žij před ním v bázni!

25 Nepohrdl poníženým, v opovržení ho neměl. Když trpěl příkoří, neukryl před ním svou tvář, slyšel, když k němu o pomoc volal.

26 Od tebe vzejde mi chvála ve velikém shromáždění. Své sliby splním před těmi, kdo se ho bojí.

27 Pokorní budou jíst dosyta, budou chválit Hospodina ti, kdo se na jeho vůli dotazují. Vaše srdce bude žít navždy.

28 Rozpomenou se a navrátí se k Hospodinu všechny dálavy země. Tobě se budou klanět všechny čeledi pronárodů.

29 Vždyť Hospodinu náleží kralovat, i nad pronárody vládnout.

30 Všichni tuční v zemi, ti, kdo jedli a kdo se klaněli, všichni, kteří sestupují v prach, musí před ním padnout na kolena; a jejich duše si život nezachová.

31 Potomstvo bude mu sloužit. O Panovníku budou vyprávět dalšímu pokolení,

32 to přijde a bude hlásat jeho spravedlnost lidu, který se zrodí: „To učinil on!“

23:1 *Davidův.* Hospodin je můj pastýř, nebudu mít nedostatek.

2 Dopřává mi odpočívát na travnatých nivách, vodí mě na klidná místa u vod,

3 naživu mě udržuje, stezkou spravedlnosti mě vede pro své jméno.

4 I když půjdu roklí šeré smrti, nebudu se bát ničeho zlého, vždyť se mnou jsi ty. Tvoje berla a tvá hůl mě potěšují.

5 Prostíráš mi stůl před zraky protivníků, hlavu mi olejem potíráš, kalich mi po okraj plníš.

6 Ano, dobrota a milosrdenství provázet mě budou všemi dny mého žití. Do Hospodinova domu se budu vracet do nejdelších časů.

51:1 *Pro předního zpěváka. Davidův, 2 když k němu přišel prorok Nátan, protože vešel k Bat-šebě.*

3 Smiluj se nade mnou, Bože, pro milosrdenství svoje, pro své velké slitování zahlad' moje nevěrnosti,

4 moji nepravost smyj ze mne dokonale, očist' mě od mého hříchu!

5 Doznávám se ke svým nevěrnostem, svůj hřích mám před sebou stále.

6 Proti tobě samému jsem zhřešil, spáchal jsem, co je zlé ve tvých očích. A tak se ukážeš spravedlivý v tom, co vyřkneš, ryzí ve svém soudu.

7 Ano, zrodil jsem se v nepravosti, v hříchu mě počala matka.

8 Ano, v opravdovosti máš zalíbení, dáváš mi poznávat tajuplnou moudrost.

9 Zbav mě hříchu, očist' yzopem a budu čistý, umyj mě, budu bělejší nad sníh.

10 Dej, ať slyším veselí a radost, ať jásají kosti, jež jsi zdeptal.

11 Odvráť svou tvář od mých hříchů, zahlad' všechny moje nepravosti.
12 Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha.
13 Jen mě neodvrhuj od své tváře, ducha svého svatého mi neber!
14 Dej, ať se zas veselím z tvé spásy, podepři mě duchem oddanosti.
15 Budu učit nevěrné tvým cestám a hříšníci navrátí se k tobě.
16 Vysvobod' mě, abych nebyl vinen krví, Bože, Bože, moje spáso, ať plesá můj jazyk pro tvou spravedlnost.
17 Panovníku, otevři mé rty, ať má ústa hlásají tvou chválu.
18 Oběť, kterou bych dal, se ti nezalíbí, na zápalných obětech ti nezáleží.
19 Zkroušený duch, to je oběť Bohu. Srdcem zkroušeným a zdeptaným ty, Bože, nepohrdáš!
20 Prokaž dobro Sijónu svou přízní, vybuduj jeruzalémské hradby.
21 Pak se ti zalíbí oběti spravedlnosti, zápaly a celopaly, pak ti budou na oltáři obětovat býčky.

100:1 *k díkůvzdání.* Hlahol Hospodinu, celá země!
2 Radostně služ Hospodinu! Vstupte před jeho tvář s plesem!
3 Vězte, Hospodin je Bůh, on nás učinil, a ne my sami sebe, jsme jeho lid, ovce, které pase.
4 Vstupte do jeho bran s díkůvzdáním, do nádvoří jeho s chvalozpěvem! Vzdávejte mu chválu, dobrořečte jeho jménu,
5 neboť Hospodin je dobrý, jeho milosrdenství je věčné, jeho věrnost do všech pokolení!

126:1 *Poutní píseň.* Když Hospodin úděl Sijónu změnil, bylo nám jak ve snu.
2 Tehdy naše ústa naplnil smích a náš jazyk plesal. Tehdy se říkalo mezi pronárody: „Hospodin s nimi učinil velké věci.“

3 Hospodin s námi učinil velké věci, radovali jsme se.
4 Hospodine, změň náš úděl, jako měníš potoky na jihu země!
5 Ti, kdo v slzách sejí, s plesáním budou sklízet.
6 S pláčem nyní chodí, kdo rozsévá, s plesáním však přijde, až ponese snopy.

146:1 Haleluja. Chval, duše má, Hospodina!
2 Hospodina budu chválit po celý svůj život, svému Bohu zpívat žalmy, co živ budu.
3 Nedoufejte v knížata, v člověka, u něhož záchrany není.
4 Jeho duch odchází, on se vrací do své země, tím dnem berou za své jeho plány.
5 Blaze tomu, kdo má ku pomoci Boha Jákobova, kdo s nadějí vzhlíží k Hospodinu, svému Bohu,
6 jenž učinil nebesa i zemi s mořem a vším, co k nim patří, jenž navěky zachovává věrnost.
7 Utištěným dopomáhá k právu, hladovým chléb dává. Hospodin osvobozuje vězně.
8 Hospodin otvírá oči slepým, Hospodin sehnuté napřimuje, Hospodin miluje spravedlivé.
9 Hospodin ochraňuje ty, kdo jsou bez domova, ujímá se sirotka i vdovy, svévolným však mate cestu.
10 Hospodin bude kralovat věčně, Bůh tvůj, Sijóne, po všechna pokolení. Haleluja.

Příslaví 8,22 - 36

8:22 Hospodin mě vlastnil jako počátek své cesty, dříve než co konal odedávna.
23 Od věků jsem ustanovena, od počátku, od pravěku země.
24 Ještě nebyly propastné tůně, když jsem se zrodila, ještě nebyly prameny vodami obtěžkány.
25 Když ještě byly hory ponořeny, před pahorky jsem se narodila.
26 Ještě než učinil zemi a všechno kolem a první hroudy pevniny,

27 když upevňoval nebesa, byla jsem při tom, když vymezoval obzor nad propastnou tůň,

28 když seshora zavěšoval mračna, když sílily prameny propastné tůně,

29 když kladl moři jeho meze, aby vody nevystupovaly z břehů, když vymezoval základy země,

30 byla jsem mu věrně po boku, byla jsem jeho potěšením den ze dne a radostně si před ním hrála v každý čas.

31 Hrají si na jeho pevné zemi; mým potěšením je být s lidskými syny.

32 Nyní tedy, synové, slyšte mě: Blaze těm, kdo dbají na mé cesty.

33 Slyšte napomenutí a buďte moudří; nevyhýbejte se tomu !

34 Blaze člověku, který mě poslouchá, bdí u mých dveří den ze dne a střeží veřeje mého vchodu.

35 Vždyť ten, kdo mě nalézá, našel život a došel u Hospodina zalíbení.

36 Kdo hřeší proti mně, činí násilí své duši; všichni, kdo mě nenávidí, milují smrt.“

Kazatel 3,1 – 4,12

3:1 Všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas: 2 Je čas rození i čas umírání, čas sázet i čas trhat; 3 je čas zabíjet i čas léčit, čas bořit i čas budovat; 4 je čas plakat i čas smát se, čas truchlit i čas poskakovat; 5 je čas kameny rozhazovat i čas kameny sbírat, čas objímat i čas objímání zanechat; 6 je čas hledat i čas ztrácet, čas opatrovat i čas odhazovat; 7 je čas roztrhávat i čas sešívát, čas mlčet i čas mluvit; 8 je čas milovat i čas nenávidět, čas boje i čas pokoje.

9 Jaký užitek má ten, kdo pracuje, ze všeho svého pachtění? 10 Viděl jsem lopotu, kterou Bůh uložil lidským synům, a tak se lopotí. 11 On všechno učinil krásně a v pravý čas, lidem dal do srdce i touhu po věčnosti, jenže člověk nevystihne začátek ani konec díla, jež Bůh koná. 12 Poznal jsem, že není pro něho nic lepšího, než se radovat a konat v životě dobro. 13 A tak je

tomu s každým člověkem: to, že jí a pije a okusí při veškerém svém pachtění dobrých věcí, je dar Boží. 14 Poznal jsem, že vše, co činí Bůh, zůstává navěky; nic k tomu nelze přidat ani z toho ubrat. A Bůh to učinil, aby lidé žili v bázni před ním. 15 Co se děje, bylo odedávna, a co bude, i to bylo; a Bůh vyhledá, co zašlo.

16 Dále jsem pod sluncem viděl: na místě práva – svévole, na místě spravedlnosti – svévole. 17 Řekl jsem si v srdci: Spravedlivého i svévolníka bude soudit Bůh, nastane čas soudu nad vším děním, nad vším, co se koná. 18 Řekl jsem si v srdci: To se stane kvůli synům lidským, aby je Bůh třibil, aby nahlédli, že je to s nimi jako se zvířaty. 19 Vždyť úděl synů lidských a úděl zvířat je stejný: Jedni jako druzí umírají, jejich duch je stejný, člověk nemá žádnou přednost před zvířaty, neboť všechno pomíjí.

20 Vše spěje k jednomu místu, všechno vzniklo z prachu a vše se v prach navrácí. 21 Kdo ví, zda duch lidských synů stoupá vzhůru a duch zvířat sestupuje dolů k zemi? 22 Shledal jsem, že není nic lepšího, než když se člověk raduje z toho, co koná, neboť to je jeho podíl. Kdo mu dá nahlédnout, co se stane po něm?

4:1 Znovu jsem pohleděl na všechnen útisk, který se pod sluncem děje. Hle, slzy utiskovaných, a oni jsou bez utěšitele, jejich utiskovatelé mají v rukou moc, a oni jsou bez utěšitele. 2 Vychvaloval jsem mrtvé, kteří dávno zemřeli, více nežli živé, kteří ještě žijí. 3 Ale nad oboje líp je na tom ten, kdo ještě není a nevidí zlo, které se pod sluncem děje.

4 Viděl jsem též všechno pachtění i vše, co prospěšného se koná, a jak přitom jeden na druhého žárlí. Také to je pomíjivost a honba za větrem. 5 Hlupák skládá ruce v klín a užírá se. 6 Lepší na dlaň odpočinku než hrstě plné pachtění a honby za větrem.

7 A znovu jsem pohleděl, jak všechno pod sluncem je pomíjivé. 8 Někdo je sám a nikoho nemá, ani syna ani bratra, a všechno jeho pachtění nebere konce, jeho oko se bohatství nenasytí. „Pro koho se pachtím a sám se připravuji o pohodlí?“ Také to je pomíjivost a úmorná lopota. 9 Lépe dvěma než jednomu, mají dobrou mzdu ze svého pachtění. 10 Upadne-li jeden, druh jej zvedne. Běda samotnému, který upadne; pak nemá nikoho, kdo by ho zvedl. 11 Také leží-li dva pospolu, je jim teplo; jak se má však zahřát jeden? 12 Přepadnou-li jednoho, postaví se proti nim oba. A nit trojitá se teprv nepřetrhne!

Píseň písní 2,8 – 13

2:8 Hlas mého milého! Hle, právě přichází, hory přeskakuje, přenáší se přes pahorky.

9 Gazele se podobá můj milý nebo kolouškovi. Hle, právě stojí za naší zídou, nahlíží do oken, dívá se mřížovím.

10 Můj milý se ozval, řekl mi: „Vstaň, má přítelkyně, krásko má, a pojd’!“

11 Hle, zima pominula, lijavce přešly, jsou tytam.

12 Po zemi se objevují květy, nadešel čas prořezávat révu, hlas hrdličky je slyšet v naší zemi.

13 Fíkovník nasadil první plody, voní kvítky vinné révy. Vstaň, má přítelkyně, krásko má, a pojd’!“

Izaiáš 11,1 – 12,6; 40,1 – 5; 53,1 – 12; 61,1 – 3

11:1 I vzejde proutek z pařezu Jišajova a výhonek z jeho kořenů vydá ovoce.

2 Na něm spočine duch Hospodinův: duch moudrosti a rozumnosti, duch rady a bohatýrské síly, duch poznání a bázně Hospodinovy.

3 Bázní Hospodinovou bude prodchnut. Nebude soudit podle toho, co vidí oči, nebude rozhodovat podle toho, co slyší uši,

4 nýbrž bude soudit nuzné spravedlivě, o pokorných v zemi bude rozhodovat podle

práva. Žezlem svých úst bude bít zemi, dechem svých rtů usmrtí svévolníka.

5 Jeho bedra budou opásána spravedlností a jeho boky přepásá věrnost.

6 Vlk bude pobývat s beránkem, levhart s kůzlem odpočívát. Tele a lvíče i žírný dobytek budou spolu a malý hoch je bude vodit.

7 Kráva se bude popásat s medvědicí, jejich mláďata budou odpočívát spolu, lev jako dobytče bude žrát slámu.

8 Kojenec si bude hrát nad děrou zmije, bazilišku do doupěte sáhne ručkou odstavené dítě.

9 Nikdo už nebude páchat zlo a šířit zkázu na celé mé svaté hoře, neboť zemi naplní poznání Hospodina, jako vody pokrývají moře.

10 V onen den budou pronárody vyhledávat kořen Jišajův, vztyčený jako korouhev národům, a místo jeho odpočinutí bude slavné.

11 V onen den ještě podruhé vztáhne Panovník ruku, aby získal pozůstatek svého lidu, který zůstal v Asýrii, Egyptě, Patrósu, Kúši, Élamu, Šineáru, Chamátu a na ostrovech mořských.

12 Povznese korouhev k pronárodům a posbírá rozehnané z Izraele a rozptýlené Judejce shromáždí ze čtyř stran země.

13 Ustane žárlivost Efrajimova, budou vyhlazeni Judovi protivníci, Efrajim nebude žárlit na Judu a Juda nebude osočovat Efrajima,

14 nýbrž společně se vrhnou na úbočí Pelištejců k moři, i syny východu oloupí spolu, vztáhnou svoji ruku na Edóm a Moáb, poslouchat je budou i synové Amónovi.

15 Klatbou stihne Hospodin záliv Egyptského moře, zamává rukou proti Řece v prudkém větru, rozštěpí ji v sedm ramen, takže ji bude možno přejít v opáncích.

16 Tak vznikne silnice pro pozůstatek jeho lidu, jenž zůstal v Asýrii, jako tomu bylo v

den, kdy Izrael vystupoval z egyptské země.

12:1 V onen den řekneš: „Vzdávám tobě chválu, Hospodine! Rozhněval ses na mě, tvůj hněv se však odvrátil a potěšils mě.

2 Hle, Bůh je má spása, doufám a jsem beze strachu. Hospodin, jen Hospodin je má záštita a píseň, stal se mou spásou.“

3 S veselím budete čerpat vodu z pramenů spásy.

4 V onen den řeknete: „Chválu vzdejte Hospodinu a vzývejte jeho jméno! Uvádějte národům ve známost jeho skutky. Připomínejte, že jeho jméno je vyvýšené.

5 Zpívejte Hospodinu, neboť vykonal důstojné činy, ať o tom zví celá země!“

6 Jásej a plesej, ty, která bydlíš na Sijónu, neboť Veliký je ve tvém středu – Svatý Izraele.

40:1 „Potěšte, potěšte můj lid,“ praví váš Bůh.

2 Mluvte k srdci Jeruzaléma, provolejte k němu: Čas jeho služby se naplnil, odpykal si své provinění. Vždyť z Hospodinovy ruky přijal dvojnásobně za všechny své hříchy.

3 Hlas volajícího: „Připravte na poušti cestu Hospodinu! Vyrovnajte na pustině silnici pro našeho Boha!

4 Každé údolí ať je vyvýšeno, každá hora a pahorek sníženy. Pahorkatina ať v rovinu se změní a horské hřbety v pláně.

5 I zjeví se Hospodinova sláva a všechno tvorstvo společně spatří, že promluvila Hospodinova ústa.“

53:1 Kdo uvěří naší zprávě? Nad kým se zjeví paže Hospodinova?

2 Vyrostl před ním jako proutek, jak oddenek z vyprahlé země, neměl vzhled ani důstojnost. Viděli jsme ho, ale byl tak nevzhledný, že jsme po něm nedychtili.

3 Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolestí, zkoušený nemocemi, jako

ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili.

4 Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal, ale domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen.

5 Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni.

6 Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech.

7 Byl trápen a pokořil se, ústa neotevřel; jako beránek vedený na porážku, jako ovce před stříhači zůstal němý, ústa neotevřel.

8 Byl zadržen a vzat na soud. Kdopak pomyslí na jeho pokolení? Vždyť byl vyťat ze země živých, raněn pro nevěrnost mého lidu.

9 Byl mu dán hrob se svévolníky, s boháčem smrt našel, ačkoli se nedopustil násilí a v jeho ústech nebylo lsti.

10 Ale Hospodinovou vůlí bylo zkrušit ho nemocí, aby položil svůj život v oběť za vinu. Spatří potomstvo, bude dlouho živ a zdárně vykoná vůli Hospodinovu.

11 Zbaven svého trápení spatří světlo, nasytí se tím, co zakusil. „Můj spravedlivý služebník získá spravedlnost mnohým; jejich nepravosti on na sebe vezme.

12 Proto mu dám podíl mezi mnohými a s četnými bude dělit kořist za to, že vydal sám sebe na smrt a byl počten mezi nevěrníky.“ On nesl hřích mnohých, Bůh jej postihl místo nevěrných.

61:1 Duch Panovníka Hospodina je nade mnou. Hospodin mě pomazal k tomu, abych nesl radostnou zvěst pokorným, poslal mě obvázat rány zkroušených srdcem, vyhlásit zajatcům svobodu a vězňům propuštění,

2 vyhlásit léto Hospodinovy přízně, den pomsty našeho Boha, potěšit všechny truchlící,

3 pozvednout truchlící na Sijónu, dát jim místo popela na hlavu čelenku, olej veselí místo truchlení, závoj chvály místo ducha beznaděje. Nazvou je „Stromy spravedlnosti“ a „Sadba Hospodinova“ k jeho oslavě.

Jeremiáš 11,1 – 17; 31,31 – 34

11:1 Slovo, které se stalo k Jeremjášovi od Hospodina: 2 „Slyšte slova této smlouvy. Vyhlásíš je mužům judským a obyvatelům Jeruzaléma. 3 Řekneš jim: Toto praví Hospodin, Bůh Izraele: Proklet buď každý, kdo neposlouchá slova této smlouvy, 4 jak jsem přikázal vašim otcům v den, kdy jsem je vyvedl z egyptské země, z tavicí pece železné: Poslouchejte mě a plňte má slova, všechno, co vám přikazuji, a budete mým lidem a já vám budu Bohem. 5 Tak splním přísahu, jíž jsem se zapřisáhl vašim otcům, že jim dám zemi oplývající mlékem a medem, jak je tomu dnes.“ Odpověděl jsem a řekl: „Zajisté, Hospodine.“

6 Dále mi Hospodin řekl: „Vyhlas v judských městech a na ulicích Jeruzaléma všechna tato slova: Slyšte slova této smlouvy a plňte je. 7 Důrazně jsem varoval vaše otce ode dne, kdy jsem je vyvedl z egyptské země, až dodnes. Nepřetržitě jsem je varoval slovy: Poslouchejte mě! 8 Ale neposlouchali, ucho nenaklonili; každý žil podle svého zarputilého a zlého srdce. Proto na ně uvedu všechna slova této smlouvy, kterou jsem přikázal plnit, ale oni ji neplnili.“

9 Hospodin mi řekl: „Byla shledána zrada judských mužů a obyvatelů Jeruzaléma: 10 Vrátili se k dřívějším nepravostem svých otců, kteří se vzpírali poslouchat má slova. Chodili za jinými bohy a sloužili jim. Dům izraelský i dům judský zrušily mou smlouvu, kterou jsem uzavřel s jejich otcí.“

11 Proto praví Hospodin toto: „Hle, já na ně uvedu zlé věci, jimž nebudou moci ujít. Budou ke mně úpět, ale já je nevyslyším. 12 Ať si judská města a obyvatelé Jeruzaléma jdou úpět k bohům, jimž pálí

kadidlo; nebudou s to je spasit, až na ně dolehne zlý čas. 13 Vždyť máš tolik bohů, kolik měst, Judo. A kolik je jeruzalémských ulic, tolik oltářů jste zřídili Ohavě, oltářů pro pálení kadidla Baalovi.

14 Nemodli se za tento lid. Nepozvedej svůj hlas k bédování a modlitbě za ně. V čas, kdy budou ke mně pro to zlo volat, nebudu slyšet.“ 15 „Co pohledává Jákob, můj milý, v mém domě? Pletichy tam kují mnozí. Může obětní maso přenést zlo, které tě stihne? Budeš potom jásat? 16 Zelenající se olivou, krásnou a s nádherným ovocem, tě nazval Hospodin. S velikým hukotem zanítí pod ní oheň a ten stráví její ratolesti.“

17 Hospodin zástupů, který tě zasadil, promluvil proti tobě zlé věci pro zlo, jehož se dopustil dům izraelský a dům judský: aby mě uráželi, pálili kadidlo Baalovi.

31:31 „Hle, přicházejí dny, je výrok Hospodinův, kdy uzavřu s domem izraelským i s domem judským novou smlouvu. 32 Ne takovou smlouvu, jakou jsem uzavřel s jejich otcí v den, kdy jsem je uchopil za ruku, abych je vyvedl z egyptské země. Oni mou smlouvu porušili, ale já jsem zůstal jejich manželem, je výrok Hospodinův. 33 Toto je smlouva, kterou uzavřu s domem izraelským po oněch dnech, je výrok Hospodinův: Svůj zákon jim dám do nitra, vepíši jim jej do srdce. Budu jim Bohem a oni budou mým lidem. 34 Už nebude učit každý svého bližního a každý svého bratra: ‚Poznávejte Hospodina!‘ Všichni mě budou znát, od nejmenšího do největšího z nich, je výrok Hospodinův. Odpustím jim jejich nepravost a jejich hřích už nebudu připomínat.“

Ezechiel 36,16 – 37,14

36:16 I stalo se ke mně slovo Hospodinovo: 17 „Lidský synu, když izraelský dům sídlil na své půdě, poskvřnili ji svou cestou a svými skutky. Jejich cesta

přede mnou byla jako ženská nečistota. 18 Vylil jsem na ně své rozhořčení za krev, kterou na zemi prolévali, a za to, že ji poskvrnili svými hnusnými modlami. 19 Rozptýlil jsem je mezi pronárody, jsou roztroušeni po zemích, soudil jsem je podle jejich cest a skutků. 20 Ale když přišli mezi pronárody, znesvěcovali mé svaté jméno, kamkoli přišli. Říkalo se o nich: ‚Je to lid Hospodinův, ale z jeho země museli odejít.‘ 21 I jala mě lítost pro mé svaté jméno, které oni, izraelský dům, znesvětili mezi pronárody, kamkoli přišli. 22 Řekni proto izraelskému domu: Toto praví Panovník Hospodin: Nečiním to kvůli vám, izraelský dome, nýbrž kvůli svému svatému jménu, které jste znesvěcovali mezi pronárody, kamkoli jste přišli. 23 Opět posvětim své veliké jméno, znesvěcené mezi pronárody, jméno, které jste vy uprostřed nich znesvětili. I poznají pronárody, že já jsem Hospodin, je výrok Panovníka Hospodina, až na vás ukáži před jejich očima svou svatost. 24 Vezmu vás z pronárodů, shromáždím vás ze všech zemí a přivedu vás do vaší země. 25 Pokropím vás čistou vodou a budete očištěni; očistím vás ode všech vašich nečistot a ode všech vašich hnusných model. 26 A dám vám nové srdce a do nitra vám vložím nového ducha. Odstráním z vašeho těla srdce kamenné a dám vám srdce z masa. 27 Vložím vám do nitra svého ducha; učiním, že se budete řídit mými nařízeními, zachovávat moje řády a jednat podle nich. 28 Pak budete sídlit v zemi, kterou jsem dal vašim otcům, budete mým lidem a já vám budu Bohem. 29 Zachráním vás ze všech vašich nečistot, přivolám obilí a rozhojním je a nedopustím na vás hlad. 30 Rozhojním ovoce na stromech i polní úrodu, takže už neponesete mezi pronárody potupu kvůli hladu. 31 Až si vzpomenete na své zlé cesty a na své nedobré skutky, budete se sami sobě ošklivit pro své nepravosti a ohavnosti. 32 Nečiním to kvůli vám, je výrok Panovníka

Hospodina, to vám buď známo; styď a hanbi se za své cesty, dome izraelský!“

33 Toto praví Panovník Hospodin: „V den, kdy vás očistím ode všech vašich nepravostí, osidlím města, a co je v troskách, bude vystavěno. 34 Zpustošená země bude obdělána, nebude už ležet zpustošená před zraky všech, kdo jdou kolem. 35 Potom řeknou: ‚Tato zpustošená země je jako zahrada v Edenu: města ležící v troskách, zpustlá a zbořená, jsou nyní opevněna a osídlena.‘ 36 I poznají pronárody, které zůstanou vůkol, že já, Hospodin, jsem vystavěl, co bylo zbořeno, a osázel zpustošený kraj; já, Hospodin, jsem to vyhlásil i vykonal. 37 Toto praví Panovník Hospodin: Opět budu izraelskému domu odpovídat na dotazy a prokážu jim toto: Rozmnožím lidi jako ovce. 38 Bude jich jak ovcí posvěcených k obětem, jak ovcí v Jeruzalémě při slavnostních shromážděních; města obrácená v trosky naplní se lidmi jako ovce. I poznají, že já jsem Hospodin.“

37:1 Spočinula na mně ruka Hospodinova. Hospodin mě svým duchem vyvedl a postavil doprostřed pláně, na níž bylo plno kostí, 2 a provedl mě kolem nich. A hle, na té pláni bylo velice mnoho kostí a byly velice suché. 3 I otázal se mne: „Lidský synu, mohou tyto kosti ožít?“ Odpověděl jsem: „Panovníku Hospodine, ty to víš.“ 4 Tu mi řekl: „Prorokuj nad těmi kostmi a řekni jim: Slyšte, suché kosti, Hospodinovo slovo!“

5 Toto praví Panovník Hospodin těmto kostem: Hle, já do vás uvedu ducha a oživnete. 6 Dám na vás šlachy, pokryji vás svalstvem, potáhnu vás kůží a vložím do vás ducha a oživnete. I poznáte, že já jsem Hospodin.“ 7 Prorokoval jsem tedy, jak mi bylo přikázáno. A zatímco jsem prorokoval, ozval se hluk, nastalo dunění a kosti se přibližovaly jedna ke druhé. 8 Viděl jsem, jak je najednou pokryly šlachy a svaly a navrch se potáhly kůží, avšak

duch v nich ještě nebyl. 9 Tu mi řekl: „Prorokuj o duchu, lidský synu, prorokuj a řekni mu: Toto praví Panovník Hospodin: Půjď, duchu, od čtyř větrů a zaduj na tyto povražděné, ať ožijí!“ 10 Když jsem prorokoval, jak mi přikázal, vešel do nich duch a oni ožili. Postavili se na nohy a bylo to převelmi veliké vojsko.

11 Potom mi řekl: „Lidský synu, tyto kosti, to je všechnen dům izraelský. Hle, říkají: ‚Naše kosti uschly, zanikla naše naděje, jsme ztraceni.‘ 12 Proto prorokuj a řekni jim: Toto praví Panovník Hospodin: Hle, já otevřu vaše hroby a vyvedu vás z vašich hrobů, můj lide, a přivedu vás do izraelské země. 13 I poznáte, že já jsem Hospodin, až otevřu vaše hroby a vyvedu vás z hrobů, můj lide. 14 Vložím do vás svého ducha a oživnete. Dám vám odpočínutí ve vaší zemi. I poznáte, že já, Hospodin, jsem to vyhlásil i vykonal, je výrok Hospodinův.“

Daniel 7,1 – 28; 12,1 – 3

7:1 V prvním roce vlády Belšasara, krále babylónského, viděl Daniel sen, vidění mu prošla hlavou na jeho lůžku. Hned tedy v hlavních rysech ten sen popsal. 2 Daniel řekl: „Viděl jsem v nočním vidění, hle, čtyři nebeské větry rozbouřily Velké moře. 3 A z moře vystoupila čtyři veliká zvířata, odlišná jedno od druhého. 4 První bylo jako lev a mělo orlí křídla. Viděl jsem, že mu byla křídla oškubána, bylo pozvednuto od země a postaveno na nohy jako člověk a dáno mu lidské srdce. 5 Hle, další zvíře, druhé, se podobalo medvědu. Bylo postaveno tváří k jedné straně. Mělo v tlamě mezi zuby tři žebra a bylo mu řečeno: ‚Vstaň a hojně se nažer masa!‘ 6 Potom jsem viděl, hle, další zvíře bylo jako levhart a mělo na hřbetě čtyři ptačí křídla. Bylo to zvíře čtyřhlavé a byla mu dána vladařská moc. 7 Potom jsem v nočním vidění viděl, hle, čtvrté zvíře, strašné, příšerné a mimořádně mocné. Mělo veliké železné zuby, žralo a drtilo a zbytek rozšlapávalo svými nohama. Bylo odlišné

ode všech předešlých zvířat a mělo deset rohů. 8 Prohlížel jsem rohy, a hle, vyrostl mezi nimi další malý roh a tři z dřívějších rohů byly před ním vyvráceny. Hle, na tom rohu byly oči jako oči lidské a ústa, která mluvila troufale. 9 Viděl jsem, že byly postaveny stolce a že usedl Věkovitý. Jeho oblek byl bílý jako sníh, vlasy jeho hlavy jako čistá vlna, jeho stolec – plameny ohně, jeho kola – hořící oheň. 10 Řeka ohnivá proudila a vycházela od něho, tisíce tisíců sloužily jemu a desetitisíce desetitisíců stály před ním. Zasedl soud a byly otevřeny knihy.

11 Tu jsem viděl, že pro ta troufalá slova, která roh mluvil, viděl jsem, že to zvíře bylo zabito, jeho tělo zničeno a dáno k spálení ohněm. 12 Zbylým zvířatům odňali jejich vladařskou moc a byl jim ponechán život do určité doby a času. 13 Viděl jsem v nočním vidění, hle, s nebeskými oblaky přicházel jakoby Syn člověka; došel až k Věkovitému, přivedli ho k němu. 14 A byla mu dána vladařská moc, sláva a království, aby ho uctívali všichni lidé různých národností a jazyků. Jeho vladařská moc je moc věčná, která nepomine, a jeho království nebude zničeno.“

15 Můj duch, můj, Danielův, byl uvnitř své schránky zmatený a vidění, která mi prošla hlavou, mě naplnila hrůzou. 16 Přistoupil jsem k jednomu z těch, kteří tam stáli, a prosil jsem ho o hodnověrný výklad toho všeho. Řekl mi to a oznámil mi výklad té věci: 17 „Ta čtyři veliká zvířata, to čtyři králové povstanou v zemi. 18 Ale království se ujmu svatí Nejvyššího a budou mít království v držení až na věky, totiž až na věky věků.“ 19 Chtěl jsem mít jistotu o tom čtvrtém zvířeti, které bylo odlišné ode všech ostatních a bylo mimořádně strašné: mělo železné zuby, bronzové drápy, žralo a drtilo a zbytek rozšlapávalo svými nohama, 20 i o deseti rozích, které mělo na hlavě, a o dalším, který vyrostl a před nímž tři spadly, totiž o tom rohu, který měl oči a ústa mluvící

troufale a jevil se větší než ostatní. 21 Viděl jsem, že ten roh vedl válku proti svatým a přemáhal je, 22 až přišel Věkovitý a soud byl předán svatým Nejvyššího; nadešla doba a království dostali do držení svatí. 23 Řekl toto: „Čtvrté zvíře – na zemi bude čtvrté království, to se bude ode všech království lišit; pozře celou zemi, podupe ji a rozdrtí. 24 A deset rohů – z toho království povstane deset králů. Po nich povstane jiný, ten se bude od předchozích lišit a sesadí tři krále. 25 Bude mluvit proti Nejvyššímu a bude hubit svaté Nejvyššího. Bude se snažit změnit doby a zákon. Svatí budou vydáni do jeho rukou až do času a časů a poloviny času, 26 avšak zasedne soud a vladařskou moc mu odejmou, a bude úplně vyhlazen a zahuben. 27 Království, vladařská moc a velikost všech království pod celým nebem budou dány lidu svatých Nejvyššího. Jeho království bude království věčné a všechny vladařské moci ho budou uctívat a poslouchat.“ 28 Zde končí to slovo. Já, Daniel, jsem se velice zhrozil těch myšlenek, barva mé tváře se změnila, ale to slovo jsem uchoval ve svém srdci.

12:1 „V oné době povstane Míkael, velký ochránce, a bude stát při synech tvého lidu. Bude to doba soužení, jaké nebylo od vzniku národa až do této doby. V oné době bude vyproštěn tvůj lid, každý, kdo je zapsán v Knize. 2 Mnozí z těch, kteří spí v prachu země, procitnou; jedni k životu věčnému, druzí k pohaně a věčné hrůze. 3 Prozíraví budou zářit jako záře oblohy, a ti, kteří mnohým dopomáhají k spravedlnosti, jako hvězdy, navěky a navždy.

Ozeáš 6,1 – 6

6:1 „Pojďte, vraťme se k Hospodinu, on nás rozsápal a také zhojí, zranil nás a také obváže.

2 Po dvou dnech nám vrátí život, třetího dne nám dá povstat a my před ním budeme žít.

3 Poznávejme Hospodina, usilujme ho poznat. Jako jitřenka, tak jistě on vyjde. Přejde k nám jako přivaly dešťů a jako jarní déšť, jenž svlažuje zemi.“

4 Co mám s tebou dělat, Efrajime? Co mám s tebou dělat, Judo? Vaše zbožnost je jak jitřní obláček, jako rosa, která hned po ránu mizí.

5 Proto jsem je otesával skrze proroky, ubíjel jsem je výroky svých úst; z mých soudů nad tebou ti vzejde světlo.

6 Chci milosrdenství, ne oběť, poznání Boha je nad zápaly.

Jonáš 1,1 – 4,11

1:1 Stalo se slovo Hospodinovo k Jonášovi, synu Amítajovu: 2 „Vstaň, jdi do Ninive, toho velikého města, a volej proti němu, neboť zlo, které páchají, vystoupilo před mou tvář.“ 3 Ale Jonáš vstal, aby uprchl do Taršíše, pryč od Hospodina. Sestoupil do Jafy a vyhledal loď, která plula do Taršíše. Zaplatil za cestu a vstoupil na loď, aby se s nimi plavil do Taršíše, pryč od Hospodina.

4 I uvrhl Hospodin na moře veliký vítr a na moři se rozpoutala veliká bouře. Lodi hrozilo ztroskotání. 5 Lodníci se báli a úpěli každý ke svému bohu a vrhali do moře předměty, které měli na lodi, aby jí odlehčili. Ale Jonáš sestoupil do podpalubí, ulehl a tvrdě usnul. 6 Přišel k němu velitel lodi a řekl mu: „Co je s tebou, ospalče! Vstaň a volej k svému bohu! Snad si nás tvůj bůh povšimne a nezahyneme.“ 7 Zatím se lodníci mezi sebou smluvili: „Pojďte, budeme losovat a poznáme, kvůli komu nás postihlo toto neštěstí.“ Losovali tedy a los padl na Jonáše. 8 Řekli mu: „Pověz nám, kvůli komu nás postihlo toto neštěstí. Čím se zabýváš? Odkud přicházíš? Z které země, z kterého lidu?“ 9 Odpověděl jim: „Jsem Hebrej a bojím se Hospodina, Boha nebes, který učinil moře i pevninu.“ 10 Tu padla na ty muže veliká

bázeň a řekli mu: „Cos to udělal?“ Dozvěděli se totiž, že prchá od Hospodina, sám jim to pověděl. 11 Zeptali se ho: „Co teď s tebou máme udělat, aby nás moře nechalo na pokoji?“ Neboť moře se stále více bouřilo. 12 Odpověděl jim: „Vezměte mě a uvrhněte do moře, a moře vás nechá na pokoji. Víím, že vás tahle veliká bouře přepadla kvůli mně.“ 13 Ti muži však veslovali, aby se vrátili na pevninu, ale marně. Moře se proti nim bouřilo stále víc. 14 Volali tedy k Hospodinu: „Prosíme, Hospodine, ať nezahyneme pro život tohoto muže, nestíhej nás za nevinnou krev. Ty jsi Hospodin, jak si přeješ, tak činíš.“ 15 I vzali Jonáše a uvrhli ho do moře. A moře přestalo běsnit. 16 Na ty muže padla veliká bázeň před Hospodinem. Přinesli Hospodinu oběť a zavázali se sliby.

2:1 Hospodin však nastrojil velikou rybu, aby Jonáše pohltila. Jonáš byl v útrokách ryby tři dny a tři noci. 2 I modlil se v útrokách ryby k Hospodinu, svému Bohu. Řekl:

3 „V soužení jsem volal k Hospodinu, on mi odpověděl. Z lůna podsvětí jsem volal o pomoc a vyslyšels mě. 4 Vhodil jsi mě do hlubin, do srdce moře, obklíčil mě proud, všechny tvé příboje, tvá vlnobití se přese mne převalily. 5 A já jsem si řekl: Jsem zapuzen, nechceš mě už vidět. Tak rád bych však zase hleděl na tvůj svatý chrám! 6 Zachvátily mě vody, propastná tůň mě obklíčila, chaluhy mi ovinuly hlavu. 7 Sestoupil jsem ke kořenům horstev, závory země se za mnou zavřely navěky. Tys však vyvedl můj život z jámy, Hospodine, můj Bože! 8 Když jsem byl v duši tak skleslý, Hospodina jsem si připomínal; má modlitba vešla k tobě ve tvůj svatý chrám. 9 Ti, kdo se šalebných preludů drží, o milosrdenství se připravují. 10 Já ti však s díkůvzdáním přinesu oběť; co jsem slíbil, splním. U Hospodina je spása!“

11 I rozkázal Hospodin rybě, a vyvrhla Jonáše na pevninu.

3:1 I stalo se slovo Hospodinovo k Jonášovi podruhé: 2 „Vstaň, jdi do Ninive, toho velikého města, a svolávej v něm, co ti uložím.“ 3 Jonáš tedy vstal a šel do Ninive, jak mu Hospodin uložil. Ninive bylo velké město před Bohem; muselo se jím procházet tři dny. 4 Jonáš vešel do města, procházel jím jeden den a volal: „Ještě čtyřicet dní, a Ninive bude vyvráceno.“ 5 I uvěřili ninivští muži Bohu, vyhlásili půst a oblékli si žíněné suknice od největšího až po nejmenšího. 6 Když to slovo proniklo k ninivskému králi, vstal ze svého trůnu, odložil svůj plášť, zahalil se do žíněné suknice a sedl si do popela. 7 Potom dal v Ninive rozhlásit: „Podle vůle krále a jeho mocných rádců! Lidé ani zvířata, skot ani brav ať nic neokusí, ať se nepasou a nepijí vodu. 8 Ať se zahalí do žíněné suknice, lidé i zvířata, a naléhavě ať volají k Bohu. Každý ať se odvrátí od své zlé cesty a od násilí, které mu lpí na ruce. 9 Kdo ví, možná že se Bůh v lítosti obrátí a odvrátí od svého planoucího hněvu a nezahyneme.“ 10 I viděl Bůh, jak si počínají, že se odvracejí od své zlé cesty, a litoval, že jim chtěl učinit zlo, které ohlásil. – A neučinil tak.

4:1 Jonáš se velice rozeznil a planul hněvem. 2 Modlil se k Hospodinu a řekl: „Ach, Hospodine, což jsem to neříkal, když jsem byl ještě ve své zemi? Proto jsem dal přednost útěku do Taršíše! Věděl jsem, že jsi Bůh milostivý a plný slitování, shovívavý a nesmírně milosrdný, že tě jímá lítost nad každým zlem. 3 Nyní, Hospodine, vezmi si prosím můj život. Lépe abych umřel, než abych žil.“ 4 Hospodin se však otázal: „Je dobře, že tak planeš?“ 5 Jonáš totiž vyšel z města, usadil se na východ od něho a udělal si tam přístřešek. Seděl v jeho stínu, aby viděl, co se bude ve městě dít. 6 Hospodin Bůh nastrojil skočec, který vyrostl nad Jonášem, aby mu stínil hlavu a

zbavil ho zloby. Jonáš měl ze skočce velikou radost. 7 Příštího dne za svítání nastrojil však Bůh červa, který skočec nahlodal, takže uschl. 8 Když pak vzešlo slunce, nastrojil Bůh žhavý východní vítr a slunce bodalo Jonáše do hlavy, až úplně zemdlel a přál si umřít. Řekl: „Lépe abych umřel, než abych žil.“ 9 Bůh se však Jonáše otázel: „Je dobře, že pro ten skočec tak planeš?“ Odpověděl: „Je to dobře. Planu hněvem až k smrti.“ 10 Hospodin řekl: „Tobě je líto skočce, s kterým jsi neměl žádnou práci, jemuž jsi nedal vzrůst; přes noc vyrostl, přes noc zašel. 11 A mně by nemělo být líto Ninive, toho velikého města, v němž je víc než sto dvacet tisíc lidí, kteří nedovedou rozeznat pravici od levice, a v němž je i tolik dobytka?“

Druhá kniha Makabejská 7,1 – 42

7:1 Stalo se, že bylo zajato sedm bratrů i s matkou, a král, aby je donutil jíst jim zakázané vepřové maso, chtěl toho dosáhnout mučením biči a řemeny. 2 Jeden z nich prohlásil jménem všech: „Co chceš na nás vyzvídat, co se chceš dozvědět? Jsme připraveni raději zemřít než překročit zákony otců.“

3 Král se rozvášnil a poručil rozpálit pánve a kotle. 4 Jakmile byly rozpáleny, nařídil, aby tomu, co mluvil, vyřízli jazyk, stáhli kůži z hlavy, jak to dělají Skythové, a zohavili jej; ostatní bratři a matka museli přihlížet. 5 Potom nařídil, aby ho na celém těle zmrzačeného, ale ještě živého, donesli k ohni a pálili na pánvi. Když se z pánve valil hustý dým, povzbuzovali se navzájem ostatní s matkou, že také čestně zemřou. Řekli si: 6 „Hospodin Bůh se dívá a jistě nás posílí, jak zřetelně před tváří Izraele dosvědčil Mojžíš v písni, kde ujišťuje: ‚Bůh posílí své služebníky!‘“

7 Když první takto skončil, přivedli za surového posměchu druhého. Stáhli mu kůži i s vlasy a ptali se, bude-li jíst nedovolené maso, dřív než bude jeho tělo úd po údu mučeno. 8 Odpověděl ve své

rodné řeči a zvolal: „Nikdy!“ Proto i on musel podstoupit stejné mučení jako první. 9 S posledním výdechem řekl: „Ty, zlosynu, zbavuješ nás přítomného života, ale Král vesmíru nás vzkřísí k životu novému a věčnému, protože jsme zemřeli za jeho Zákon.“

10 Po něm byl terčem výsměchu třetí. Když na něm vynucovali odpověď, rychle vyplázl jazyk, i ruce jim statečně nastavil 11 a mužně řekl: „Dostal jsem je od Nebe, a protože si cením jeho zákony více než své údy, doufám, že je od něho zase dostanu nazpět.“ 12 Sám král i jeho průvodci byli zaraženi nad duševní silou toho mládence, jako by pro něho muka nic neznamenal.

13 Když i on skončil, mučili čtvrtého stejnými mukami. 14 Když se přiblížil jeho konec, řekl toto: „Je radostné skonat lidskou rukou, když máme v Bohu jistou naději, že jím budeme znovu vzkříšeni. Pro tebe ale žádné vzkříšení k životu nebude!“

15 Pak vzali pátého, přitáhli ho a mučili. 16 On pohleděl na krále a řekl: „Máš moc nad lidmi, děláš si, co chceš, ale i ty jsi smrtelný. Nemysli si, že náš rod je Bohem opuštěn. 17 Jen počkej a uvidíš jeho velkolepou sílu, jak tebe a tvé potomstvo zkruší.“

18 Po něm přivedli šestého, a ten umíraje pravil: „Nebuď na omylu, tvá snaha je marná. My sami jsme vinni tímto utrpením a děje se nám po zásluze, protože jsme hřešili proti svému Bohu. 19 Ty si však nemysli, že zůstaneš bez trestu, když ses opovážil bojovat proti Bohu.“

20 Ještě více obdivu a vzácné památky je hodna matka. V jediném dnu viděla záhubu sedmi synů a nesla to srdnatě s nadějí v Hospodina. 21 Každého z nich povzbuzovala v rodné řeči, plna ušlechtilé moudrosti, v níž spojovala ženskou rozvahu s mužnou silou. Říkala jim: 22 „Nevím, jak jste vznikli v mém lůnu, já vám nedarovala ducha a život, ani jsem nikomu z vás nedala dohromady všechny části

těla. 23 Proto tedy Stvořitel světa, který dává vzniknout člověku při zrození a zná původ všech věcí, vám ve své milosti daruje život znovu, když teď dáváte přednost jeho zákonům před sebou samými.“ 24 Antiochos se domníval, že matka jím pohrdá, a podezříval ji, že ho svou řečí tupí.

Ještě zbýval nejmladší; král mu domlouval nejen slovy, nýbrž sliboval mu i skrze přísahu, že ho učiní bohatým a šťastným, odpadne-li od zásad otců, že ho učiní svým přítelem a svěří mu významné úřady. 25 Když však mládenec na to nepřistoupil, král dal přivolat matku a naléhal na ni, aby sama jinochovi radila k záchraně. 26 Po velkém naléhání svolila, že syna přemluví. 27 Sklonila se k němu a s posměchem vůči krutému tyranovi takto promluvila v rodné řeči: „Synu, měj se mnou slitování! Devět měsíců jsem tě nosila v lůnu, tři roky tě kojila, krmila a vychovávala do nynějšího věku. 28 Prosím tě, dítě, pohlédni k nebi i na zemi, na všechno, co je zde vidět, a věz, že to Bůh udělal ne z toho, co bylo, a že i lidský rod takto povstal. 29 Neboj se toho kata, ale buď hoden svých bratrů a přijmi smrt, abych z Božího slitování dostala s tvými bratry zpět i tebe.“ 30 Sotva to dořekla, mládenec pravil: „Nač čekáte? Já neposlouchám nařízení krále, já jsem poslušný Zákona, který dostali naši otcové od Mojžíše. 31 Ale ty, který sis na Hebreje vymyslíl kdekou újmu, neunikneš Božím rukám. 32 My trpíme za své hříchy; 33 ale i když se Hospodin, živý, nakrátko rozhněval, aby nás trestal a tříbil, opět se slituje nad svými služebníky. 34 Ty však, bezbožný a nejničemnější ze všech lidí, zbytečně se nevypínej; zbujnělý nejistými nadějemi jsi vztáhl ruce na děti Nebe! 35 Nikterak jsi neunikl soudu všemohoucího a vševidoucího Boha! 36 Moji bratří strpěli krátká muka, ale nyní podle Boží smlouvy požívají věčný život; ty však na Božím soudu dostaneš spravedlivý trest za svou opovržlivost! 37 Já pak, stejně jako moji

bratří vydávám své tělo i duši za zákony otců a prosím Boha, aby se brzy smiloval nad národem, a tebe aby utrpením a tresty donutil vyznat, že On je jediný Bůh. 38 Kéž by se u mne a mých bratrů zastavil hněv Všemohoucího, který spravedlivě vzplanul proti všemu našemu lidu!“ 39 Král nepřičetný vztekem naložil s ním ještě krutěji než s ostatními, neboť výsměch hořce snášel. 40 A tak i tento poslední skončil a neposkrvnil se, zcela oddán důvěře v Hospodina.

41 Nakonec po svých synech zemřela matka. 42 Tolik bylo třeba říci o obětních slavnostech a nepředstavitelném mučení.

5. Ježíšův původ

Evangelium podle Lukáše 1,1 – 2,52

1:1 I když se již mnozí pokusili sepsat vypravování o událostech, které se mezi námi naplnily, 2 jak nám je předali ti, kteří byli od počátku očitými svědky a služebníky slova, 3 rozhodl jsem se také já, když jsem vše znovu důkladně prošel, že ti to v pravém sledu vypíšeš, vznešený Theofile, 4 abys poznal hodnověrnost toho, v čem jsi byl vyučován.

5 Za dnů judského krále Heroda žil kněz, jménem Zachariáš, z oddílu Abiova; měl manželku z dcer Áronových a ta se jmenovala Alžběta. 6 Oba byli spravedliví před Bohem a žili bezúhonně podle všech Hospodinových příkazů a ustanovení. 7 Neměli však děti, neboť Alžběta byla neplodná a oba již byli pokročilého věku.

8 Když jednou přišla řada na Zachariášův oddíl a on konal před Bohem kněžskou službu, 9 připadlo na něj losem podle kněžského řádu, aby vešel do svatyně Hospodinovy a obětoval kadidlo. 10 Venku se v hodinu té oběti modlilo veliké množství lidu. 11 Tu se mu ukázal anděl Páně stojící po pravé straně oltáře, kde se obětovalo kadidlo. 12 Když ho Zachariáš uviděl, zděsil se a padla na něho bázeň. 13 Anděl mu řekl: „Neboj se, Zachariáši, neboť tvá prosba byla vyslyšena; tvá manželka Alžběta ti porodí syna a dáš mu jméno Jan. 14 Budeš mít radost a veselí a mnozí se budou radovat z jeho narození. 15 Bude veliký před Pánem, víno a opojný nápoj nebude pít, už od mateřského klína bude naplněn Duchem svatým. 16 A mnohé ze synů izraelských obrátí k Pánu, jejich Bohu; 17 sám půjde před ním v duchu a moci Eliášově, aby obrátil srdce otců k synům a vzpurné k moudrosti spravedlivých a připravil Pánu lid pohotový.“ 18 Zachariáš řekl andělovi: „Podle čeho to poznám? Vždyť já jsem stařec a moje žena je pokročilého věku.“

19 Anděl mu odpověděl: „Já jsem Gabriel, který stojí před Bohem; byl jsem poslán, abych k tobě promluvil a oznámil ti tuto radostnou zvěst. 20 Hle, oněmíš a nepromluvíš až do dne, kdy se to stane, poněvadž jsi neuvěřil mým slovům, která se svým časem naplní.“

21 Lid čekal na Zachariáše a divil se, že tak dlouho prodlévá v chrámě. 22 Když vyšel, nemohl k nim promluvit, a tak poznali, že měl v chrámě vidění; dával jim jen znamení a zůstal němý. 23 Jakmile skončily dny jeho služby, odešel domů.

24 Po těch dnech jeho manželka Alžběta počala, ale tajila se po pět měsíců a říkala si: 25 „Toto mi učinil Pán; sklonil se ke mně v těchto dnech, aby mne zbavil mého pohanění mezi lidmi.“

26 Když byla Alžběta v šestém měsíci, byl anděl Gabriel poslán od Boha do galilejského města, které se jmenuje Nazaret, 27 k panně zasnoubené muži jménem Josef, z rodu Davidova; jméno té panny bylo Maria. 28 Přistoupil k ní a řekl: „Buď zdráva, milostí zahrnutá, Pán s tebou.“ 29 Ona se nad těmi slovy velmi zarazila a uvažovala, co ten pozdrav znamená. 30 Anděl jí řekl: „Neboj se, Maria, vždyť jsi našla milost u Boha. 31 Hle, počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš. 32 Ten bude veliký a bude nazván synem Nejvyššího a Pán Bůh mu dá trůn jeho otce Davida. 33 Na věky bude kralovat nad rodem Jákobovým a jeho království nebude konce.“ 34 Maria řekla andělovi: „Jak se to může stát, vždyť nežiji s mužem?“ 35 Anděl jí odpověděl: „Sestoupí na tebe Duch svatý a moc Nejvyššího tě zastíní; proto i tvé dítě bude svaté a bude nazváno Syn Boží. 36 Hle, i tvá příbuzná Alžběta počala ve svém stáří syna a již je v šestém měsíci, ač se o ní říkalo, že je neplodná. 37 Neboť ‚u Boha není nic nemožného‘.“ 38 Maria řekla: „Hle, jsem služebnice Páně; staň se mi podle tvého slova.“ Anděl pak od ní odešel.

39 V těch dnech se Maria vydala na cestu a spěchala do hor do města Judova. 40 Vešla do domu Zachariášova a pozdravila Alžbětu. 41 Když Alžběta uslyšela Mariin pozdrav, pohnulo se dítě v jejím těle; byla naplněna Duchem svatým 42 a zvolala velikým hlasem: „Požehnaná jsi nade všechny ženy a požehnaný plod tvého těla. 43 Jak to, že ke mně přichází matka mého Pána? 44 Hle, jakmile se zvuk tvého pozdravu dotkl mých uší, pohnulo se radostí dítě v mém těle. 45 A blahoslavená, která uvěřila, že se splní to, co jí bylo řečeno od Pána.“

46 Maria řekla: „Duše má velebí Pána 47 a můj duch jásá v Bohu, mém spasiteli, 48 že se sklonil ke své služebnici v jejím ponížení. Hle, od této chvíle budou mne blahoslavít všechna pokolení, 49 že se mnou učinil veliké věci ten, který je mocný. Svaté jest jeho jméno 50 a milosrdenství jeho od pokolení do pokolení k těm, kdo se ho bojí. 51 Prokázal sílu svým ramenem, rozptýlil ty, kdo v srdci smýšlejí pyšně; 52 vladaře svrhl z trůnu a ponížené povýšil, 53 hladové nasýtil dobrými věcmi a bohaté poslal pryč s prázdnou. 54 Ujal se svého služebníka Izraele, pamětliv svého milosrdenství, 55 jež slíbil našim otcům, Abrahamovi a jeho potomkům navěky.“

56 Maria zůstala s Alžbětou asi tři měsíce a pak se vrátila domů.

57 Alžbětě se naplnil čas a přišla její hodina: narodil se jí syn. 58 A když uslyšeli její sousedé a příbuzní, že jí Pán prokázal tak veliké milosrdenství, radovali se spolu s ní. 59 Osmého dne se sešli k obřízce dítěte a chtěli mu dát po jeho otci jméno Zachariáš. 60 Jeho matka na to řekla: „Nikoli, bude se jmenovat Jan.“ 61 Řekli jí: „Nikdo z tvého příbuzenstva se tak nejmenuje!“ 62 Obrátili se na otce, jaké mu chce dát jméno. 63 On požádal o tabulku a napsal na ni: Jeho jméno je Jan. A všichni se tomu divili. 64 Ihned se uvolnila jeho ústa i jazyk a on mluvil a

chválil Boha. 65 Tu padla bázeň na všechny sousedy a všude po judských horách se mluvilo o těchto událostech. 66 Všichni, kteří to uslyšeli, uchovávali to v mysli a říkali: „Čím toto dítě bude?“ A ruka Hospodinova byla s ním.

67 Jeho otec Zachariáš byl naplněn Duchem svatým a takto prorocky promluvil: 68 „Pochválen buď Hospodin, Bůh Izraele, protože navštívil a vykoupil svůj lid 69 a vzbudil nám mocného spasitele z rodu Davida, svého služebníka, 70 jak mluvil ústy svatých proroků od pradávna; 71 zachránil nás od našich nepřátel a z rukou všech, kteří nás nenávidí, 72 slitoval se nad našimi otcí a rozpomenul se na svou svatou smlouvu, 73 na přísahu, kterou učinil našemu otci Abrahamovi, že nám dá, 74 abychom vysobozeni z rukou nepřátel a prosti strachu 75 jej zbožně a spravedlivě ctili po všechny dny svého života. 76 A ty, synu, budeš nazván prorokem Nejvyššího, neboť půjdeš před Pánem, abys mu připravil cestu 77 a dal jeho lidu poznat spásu v odpuštění hříchů, 78 pro slitování a milosrdenství našeho Boha, jímž nás navštíví Vycházející z výsosti, 79 aby se zjevil těm, kdo jsou ve tmě a stínu smrti, a uvedl naše kroky na cestu pokoje.“

80 Chlapec rostl a sílil na duchu; a žil na poušti až do dne, kdy vystoupil před Izrael.

2:1 1Stalo se v oněch dnech, že vyšlo nařízení od císaře Augusta, aby byl po celém světě proveden soupis lidu. 2 Tento první majetkový soupis se konal, když Sýrii spravoval Quirinius. 3 Všichni se šli dát zapsat, každý do svého města. 4 Také Josef se vydal z Galileje, z města Nazareta, do Judska, do města Davidova, které se nazývá Betlém, poněvadž byl z domu a rodu Davidova, 5 aby se dal zapsat s Marií, která mu byla zasnoubena a čekala dítě. 6 Když tam byli, naplnily se dny a přišla její hodina. 7 I porodila svého prvorozeného syna, zavinula jej do plenek a položila do

jeslí, protože se pro ně nenašlo místo pod střechou. 8 A v té krajině byli pastýři pod širým nebem a v noci se střídali v hlídkách u svého stáda. 9 Náhle při nich stál anděl Páně a sláva Páně se rozzářila kolem nich. Zmocnila se jich veliká bázeň. 10 Anděl jim řekl: „Nebojte se, hle, zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechny lid. 11 Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově. 12 Toto vám bude znamením: Naleznete děťátko v plenkách, položené do jeslí.“ 13 A hned tu bylo s andělem množství nebeských zástupů a takto chválili Boha: 14 „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení.“

15 Jakmile andělé od nich odešli do nebe, řekli si pastýři: „Pojďme až do Betléma a podívejme se na to, co se tam stalo, jak nám Pán oznámil.“ 16 Spěchali tam a našli Marii a Josefa i to děťátko položené do jeslí. 17 Když je spatřili, pověděli, co jim bylo řečeno o tom dítěti. 18 Všichni, kdo to uslyšeli, užasli nad tím, co jim pastýři vyprávěli. 19 Ale Maria to všechno v mysli zachovávala a rozvažovala o tom. 20 Pastýři se pak navrátili, oslavující a chválíce Boha za všechno, co slyšeli a viděli, jak jim to bylo řečeno.

21 Když uplynulo osm dní a nastal čas k jeho obřízce, dali mu jméno Ježíš, které dostal od anděla dříve, než jej matka počala.

22 Když uplynuly dny jejich očišťování podle zákona Mojžíšova, přinesli Ježíše do Jeruzaléma, aby s ním předstoupili před Hospodina – 23 jak je psáno v zákoně Páně: ‚vše, co je mužského rodu a otvírá život matky, bude zasvěceno Hospodinu‘ – 24 a aby podle ustanovení Zákona obětovali dvě hrdličky nebo dvě holoubata.

25 V Jeruzalémě žil muž jménem Simeon; byl to člověk spravedlivý a zbožný, očekával potěšení Izraele a Duch svatý byl s ním. 26 Jemu bylo Duchem svatým předpověděno, že neužije smrti, dokud

nespatří Hospodinova Mesiáše. 27 A tehdy veden Duchem přišel do chrámu. Když pak rodiče přinášeli Ježíše, aby splnili, co o dítěti předpisoval Zákon, 28 vzal ho Simeon do náručí a takto chválil Boha: 29 „Nyní propouštíš v pokoji svého služebníka, Pane, podle svého slova, 30 neboť mé oči viděly tvé spasení, 31 které jsi připravil přede všemi národy – 32 světlo, jež bude zjevením pohanům, slávu pro tvůj lid Izrael.“ 33 Ježíšův otec a matka byli plni údivu nad slovy, která o něm slyšeli. 34 A Simeon jim požehnal a řekl jeho matce Marii: „Hle, on jest dán k pádu i k povstání mnohých v Izraeli a jako znamení, kterému se budou vzpírat 35 – i tvou vlastní duší pronikne meč – aby vyšlo najevo myšlení mnohých srdcí.“

36 Žila tu i prorokyně Anna, dcera Fanuelova, z pokolení Ašerova. Byla již pokročilého věku; když se jako dívka provdala, žila se svým mužem sedm let 37 a pak byla vdovou až do svého osmdesátého čtvrtého roku. Nevycházela z chrámu, ale dnem i nocí sloužila Bohu posty i modlitbami. 38 A v tu chvíli k nim přistoupila, chválila Boha a mluvila o tom dítěti všem, kteří očekávali vykoupění Jeruzaléma. 39 Když Josef a Maria vše řádně vykonali podle zákona Páně, vrátili se do Galileje do svého města Nazareta. 40 Dítě rostlo v síle a moudrosti a milost Boží byla s ním.

41 Každý rok chodívali jeho rodiče o velikonočních svátcích do Jeruzaléma. 42 Také když mu bylo dvanáct let, šli tam, jak bylo o svátcích obyčejem. 43 A když v těch dnech všechno vykonali a vraceli se domů, zůstal chlapec Ježíš v Jeruzalémě, aniž to jeho rodiče věděli. 44 Protože se domnívali, že je někde s ostatními poutníky, ušli den cesty a pak jej hledali mezi svými příbuznými a známými. 45 Když ho nenalezli, vrátili se a hledali ho v Jeruzalémě. 46 Po třech dnech jej našli v chrámě, jak sedí mezi učiteli, naslouchá a dává jim otázky. 47 Všichni, kteří ho slyšeli,

divili se rozumnosti jeho odpovědí. 48 Když ho rodiče spatřili, užasli a jeho matka mu řekla: „Synu, co jsi nám to udělal? Hle, tvůj otec a já jsme tě s úzkostí hledali.“ 49 On jim řekl: „Jak to, že jste mě hledali? Což jste nevěděli, že musím být tam, kde jde o věc mého Otce?“ 50 Ale oni jeho slovu neporozuměli. 51 Pak se s nimi vrátil do Nazareta a poslouchal je. Jeho matka uchovávala to vše ve svém srdci. 52 A Ježíš prospíval na duchu i na těle a byl milý Bohu i lidem.

Evangelium podle Matouše 1,1 – 2,23

1:1 Listina rodu Ježíše Krista, syna Davidova, syna Abrahamova.

2 Abraham měl syna Izáka, Izák Jákoba, Jákob Judu a jeho bratry, 3 Juda Farese a Záru z Támary, Fares měl syna Chesróma, Chesróm Arama. 4 Aram měl syna Amínadaba, Amínadab Naasona, Naason Salmóna, 5 Salmón měl syna Bóaza z Rachaby, Bóaz Obéda z Rút, Obéd Isaje 6 a Isaj Davida krále. David měl syna Šalomouna z ženy Uriášovy, 7 Šalomoun Roboáma, Roboám Abiu, Abia Asafa, 8 Asaf Jóšafata, Jóšafat Jórama, Jóram Uziáše. 9 Uziáš měl syna Jótama, Jótam Achaza, Achaz Ezechiáše, 10 Ezechiáš Manase, Manase měl syna Amose, Amos Joziáše, 11 Joziáš Jechoniáše a jeho bratry za babylónského zajetí. 12 Po babylónském zajetí Jechoniáš měl syna Salatiela, Salatiel Zorobabela, 13 Zorobabel Abiuda, Abiud Eliakima, Eliakim Azóra, 14 Azór Sádoka, Sádok Achima. Achim měl syna Eliuda, 15 Eliud Eleazara, Eleazar Mattana, Mattan Jákoba, 16 Jákob pak měl syna Josefa, muže Marie, z níž se narodil Ježíš, řečený Kristus.

17 Všech pokolení od Abrahama do Davida bylo tedy čtrnáct, od Davida po babylónské zajetí čtrnáct a od babylónského zajetí až po Krista čtrnáct.

18 Narození Ježíše Krista se událo takto: Jeho matka Maria byla zasnoubena Josefovi, ale dříve než se sešli, shledalo se,

že počala z Ducha svatého. 19 Její muž Josef byl spravedlivý a nechtěl ji vystavit hanbě; proto se rozhodl propustit ji potají. 20 Ale když pojal ten úmysl, hle, anděl Páně se mu zjevil ve snu a řekl: „Josefe, synu Davidův, neboj se přijmout Marii, svou manželku; neboť co v ní bylo počato, je z Ducha svatého. 21 Porodí syna a dáš mu jméno Ježíš; neboť on vysvobodí svůj lid z jeho hříchů.“ 22 To všechno se stalo, aby se splnilo, co řekl Hospodin ústy proroka: 23 ‚Hle, panna počne a porodí syna a dají mu jméno Immanuel,‘ to jest přeloženo ‚Bůh s námi‘. 24 Když se Josef probudil ze spánku, učinil, jak mu přikázal anděl Hospodinův, a přijal svou manželku k sobě. 25 Ale nežili spolu, dokud neporodila syna; a dal mu jméno Ježíš.

2:1 Když se narodil Ježíš v judském Betlémě za dnů krále Heroda, hle, mudrci od východu se objevili v Jeruzalémě a ptali se: 2 „Kde je ten právě narozený král Židů? Viděli jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit.“ 3 Když to uslyšel Herodes, znepokojil se a s ním celý Jeruzalém; 4 svolal proto všechny velekněze a zákoníky lidu a vyptával se jich, kde se má Mesiáš narodit. 5 Oni mu odpověděli: „V judském Betlémě; neboť tak je psáno u proroka: 6 ‚A ty, Betléme, v zemi judské, zdaleka nejsi nejmenší mezi knížaty judskými, neboť z tebe vyjde vévoda, který bude pastýřem mého lidu, Izraele.‘“

7 Tehdy Herodes tajně povolal mudrce a podrobně se jich vyptal na čas, kdy se hvězda ukázala. Potom je poslal do Betléma a řekl: 8 „Jděte a pátrejte důkladně po tom dítěti; a jakmile je naleznete, oznamte mi, abych se mu i já šel poklonit.“ 9 Oni krále vyslechli a dali se na cestu. A hle, hvězda, kterou viděli na východě, šla před nimi, až se zastavila nad místem, kde bylo to dítě. 10 Když spatřili hvězdu, zaradovali se velikou radostí. 11 Vešli do domu a uviděli dítě s Marií, jeho

matkou; padli na zem, klaněli se mu a obětovali mu přinesené dary – zlato, kadidlo a myrhu. 12 Potom, na pokyn ve snu, aby se nevraceli k Herodovi, jinudy odcestovali do své země.

13 Když odešli, hle, anděl Hospodinův se ukázal Josefovi ve snu a řekl: „Vstaň, vezmi dítě i jeho matku, uprchni do Egypta a buď tam, dokud ti neřeknu; neboť Herodes bude hledat dítě, aby je zahubil.“ 14 On tedy vstal, vzal v noci dítě i jeho matku, odešel do Egypta 15 a byl tam až do smrti Herodovy. Tak se splnilo, co řekl Pán ústy proroka: „Z Egypta jsem povolal svého syna.“

16 Když Herodes poznal, že ho mudrci oklamali, rozlítil se a dal povraždit všechny chlapce v Betlémě a v celém okolí ve stáří do dvou let, podle času, který vyzvěděl od mudrců. 17 Tehdy se splnilo, co je řečeno ústy proroka Jeremiáše: 18 „Hlas v Ráma je slyšet, pláč a veliký nářek; Ráchel oplakává své děti a nedá se utěšit, protože jich není.“

19 Ale když Herodes umřel, hle, anděl Hospodinův se ukázal ve snu Josefovi v Egyptě 20 a řekl: „Vstaň, vezmi dítě i jeho matku a jdi do země izraelské; neboť již zemřeli ti, kteří ukládali dítěti o život.“

21 On tedy vstal, vzal dítě i jeho matku a vrátil se do izraelské země. 22 Když však uslyšel, že Archelaos kraluje v Judsku po svém otci Herodovi, bál se tam jít; ale na pokyn ve snu se obrátil do končin galilejských 23 a usadil se v městě zvaném Nazaret – aby se splnilo, co je řečeno ústy proroků, že bude nazván Nazaretský.

Evangelium podle Jana 1,1 – 18

1:1 Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh.

2 To bylo na počátku u Boha.

3 Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest.

4 V něm byl život a život byl světlo lidí.

5 To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila.

6 Od Boha byl poslán člověk, jménem Jan.

7 Ten přišel proto, aby vydal svědectví o tom světle, aby všichni uvěřili skrze něho.

8 Jan sám nebyl tím světlem, ale přišel, aby o tom světle vydal svědectví.

9 Bylo tu pravé světlo, které osvětluje každého člověka; to přicházelo do světa.

10 Na světě byl, svět skrze něj povstal, ale svět ho nepoznal.

11 Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali.

12 Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi.

13 Ti se nenarodili, jen jako se rodí lidé, jako děti pozemských otců, nýbrž narodili se z Boha.

14 A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy.

15 Jan o něm vydával svědectví a volal: „To je ten, o němž jsem řekl: Přichází za mnou, ale je větší, protože tu byl dříve než já.“

16 Z jeho plnosti jsme byli obdarováni my všichni milostí za milostí.

17 Neboť Zákon byl dán skrze Mojžíše, milost a pravda se stala skrze Ježíše Krista.

18 Boha nikdy nikdo neviděl; jednorozený Syn, který je v náručí Otcově, nám o něm řekl.

6. Ježíšovo veřejné působení

Doporučujeme přečíst souvisle jedno celé evangelium, např. nejkratší Markovo.

Evangelium podle Marka 1,1 – 20

1:1 Počátek evangelia Ježíše Krista, Syna Božího.

2 Je psáno u proroka Izaiáše: „Hle, já posílám posla před tvou tváří, aby ti připravil cestu. 3 Hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Páně, vyrovnejte mu stezky!“ 4 To se stalo, když Jan Křtitel vystoupil na poušti a kázal: „Čiňte pokání a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů.“ 5 Celá judská krajina i všichni z Jeruzaléma vycházeli k němu, vyznávali své hříchy a dávali se od něho křtít v řece Jordánu. 6 Jan byl oděn velbloudí srstí, měl kožený pás kolem boků a jedl kobylky a med divokých včel. 7 A kázal: „Za mnou přichází někdo silnější, než jsem já; nejsem hoden, abych se sklonil a rozvázal řemínek jeho obuvi. 8 Já jsem vás křtil vodou, on vás bude křtít Duchem svatým.“

9 V těch dnech přišel Ježíš z Nazareta v Galileji a byl v Jordánu od Jana pokřtěn. 10 Vtom, jak vystupoval z vody, uviděl nebesa rozevřená a Ducha, který jako holubice sestupuje na něj. 11 A z nebe se ozval hlas: „Ty jsi můj milovaný Syn, tebe jsem si vyvolil.“

12 A hned ho Duch vyvedl na poušť. 13 Byl na poušti čtyřicet dní a satan ho pokoušel; byl mezi dravou zvěří a andělé ho obsluhovali.

14 Když byl Jan uvězněn, přišel Ježíš do Galileje a kázal Boží evangelium: 15 „Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangeliu.“

16 Když šel podél Galilejského moře, uviděl Šimona a jeho bratra Ondřeje, jak vrhají síť do moře; byli totiž rybáři. 17 Ježíš jim řekl: „Pojďte za mnou a učiním z vás rybáře lidí.“ 18 Ihned opustili síť a šli za ním. 19 O něco dále uviděl Jakuba Zebedeova a jeho bratra Jana; ti byli na

lodi a spravovali síť. 20 Hned je povolal. A zanechali na lodi svého otce Zebedea s pomocníky a šli za ním.

Evangelium podle Matouše 5,1 – 7,29; 20,1 – 16; 25,31 – 46

5:1 Když spatřil zástupy, vystoupil na horu; a když se posadil, přistoupili k němu jeho učedníci. 2 Tu otevřel ústa a učil je:

3 „Blaze chudým v duchu, neboť jejich je království nebeské.

4 Blaze těm, kdo pláčou, neboť oni budou potěšeni.

5 Blaze tichým, neboť oni dostanou zemi za dědictví.

6 Blaze těm, kdo hladovějí a žízní po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni.

7 Blaze milosrdným, neboť oni dojdou milosrdenství.

8 Blaze těm, kdo mají čisté srdce, neboť oni uzří Boha.

9 Blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni syny Božími.

10 Blaze těm, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost, neboť jejich je království nebeské.

11 Blaze vám, když vás budou tupit a pronásledovat a lživě mluvit proti vám všechno zlé kvůli mně. 12 Radujte se a jásejte, protože máte hojnou odměnu v nebesích; stejně pronásledovali i proroky, kteří byli před vámi.

13 Vy jste sůl země; jestliže však sůl pozbude chuti, čím bude osolena? K ničemu již není, než aby se vyhodila ven a lidé po ní šlapali. 14 Vy jste světlo světa. Nemůže zůstat skryto město ležící na hoře. 15 A když rozsvítí lampu, nestaví ji pod nádobu, ale na svícen; a svítí všem v domě. 16 Tak ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích.

17 Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit. 18 Amen, pravím vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine jediné písmenko ani jediná čárka ze

Zákona, dokud se všechno nestane. 19 Kdo by tedy zrušil jediné z těchto nejmenších přikázání a tak učil lidi, bude v království nebeském vyhlášen za nejmenšího; kdo by je však zachovával a učil, ten bude v království nebeském vyhlášen velkým. 20 Neboť vám pravím: Nebude-li vaše spravedlnost o mnoho přesahovat spravedlnost zákoníků a farizeů, jistě nevejdete do království nebeského.

21 Slyšeli jste, že bylo řečeno otcům: ‚Nezabiješ! Kdo by zabil, bude vydán soudu.‘ 22 Já však vám pravím, že již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soudu; kdo snižuje svého bratra, bude vydán radě; a kdo svého bratra zatracuje, propadne ohnivému peklu. 23 Přinášíš-li tedy svůj dar na oltář a tam se rozpomeneš, že tvůj bratr má něco proti tobě, 24 nech svůj dar před oltářem a jdi se nejprve smířit se svým bratrem; potom teprve přijď a přines svůj dar. 25 Dohodni se se svým protivníkem včas, dokud jsi s ním na cestě k soudu, aby tě neodevzdal soudci a soudce žalárníkovi, a byl bys uvržen do vězení. 26 Amen, pravím ti, že odtud nevyjdeš, dokud nezaplatiš do posledního haléře.

27 Slyšeli jste, že bylo řečeno: ‚Nezcizoložíš.‘ 28 Já však vám pravím, že každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní zcizoložil ve svém srdci. 29 Jestliže tě svádí tvé pravé oko, vyrví je a odhod' pryč, neboť je pro tebe lépe, aby zahynul jeden z tvých údů, než aby celé tvé tělo bylo uvrženo do pekla. 30 A jestliže tě svádí tvá pravá ruka, utni ji a odhod' pryč, neboť je pro tebe lépe, aby zahynul jeden z tvých údů, než aby se celé tvé tělo dostalo do pekla.

31 Také bylo řečeno: ‚Kdo propustí svou manželku, ať jí dá rozlukový lístek!‘ 32 Já však vám pravím, že každý, kdo propouští svou manželku, mimo případ smilstva, uvádí ji do cizoložství; a kdo by se s propuštěnou oženil, cizoloží.

33 Dále jste slyšeli, že bylo řečeno otcům: ‚Nebudeš přísahat křivě, ale splníš

Hospodinu přísahy své.‘ 34 Já však vám pravím, abyste nepřísahali vůbec; ani při nebi, protože nebe je trůn Boží; 35 ani při zemi, protože země je podnož jeho nohou; ani při Jeruzalému, protože je to město velikého krále; 36 ani při své hlavě nepřísahej, protože nemůžeš způsobit, aby ti jediný vlas zbělel nebo zčernal. 37 Vaše slovo buď ‚ano, ano – ne, ne‘; co je nad to, je ze zlého.

38 Slyšeli jste, že bylo řečeno: ‚Oko za oko a zub za zub.‘ 39 Já však vám pravím, abyste se zlým nejednali jako on s vámi; ale kdo tě uhodí do pravé tváře, nastav mu i druhou; 40 a tomu, kdo by se s tebou chtěl soudit o košili, nech i svůj plášť. 41 Kdo tě donutí k službě na jednu míli, jdi s ním dvě. 42 Kdo tě prosí, tomu dej, a kdo si chce od tebe vypůjčit, od toho se neodvracej.

43 Slyšeli jste, že bylo řečeno: ‚Milovati budeš bližního svého a nenávidět nepřítele svého.‘ 44 Já však vám pravím: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, 45 abyste byli syny nebeského Otce; protože on dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé. 46 Budete-li milovat ty, kdo milují vás, jaká vás čeká odměna? Což i celníci nečiní totéž? 47 A jestliže zdravíte jenom své bratry, co činíte zvláštního? Což i pohané nečiní totéž? 48 Buďte tedy dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec.

6:1 Varujte se konat skutky spravedlnosti před lidmi, jim na odiv; jinak nemáte odměnu u svého Otce v nebesích. 2 Když prokazuješ dobrodiní, nechtěj budit pozornost, jako činí pokrytci v synagógách a na ulicích, aby došli slávy u lidí; amen, pravím vám, už mají svou odměnu. 3 Když ty prokazuješ dobrodiní, ať neví tvá levice, co činí pravice, 4 aby tvé dobrodiní zůstalo skryto, a tvůj Otec, který vidí, co je skryto, ti odplatí.

5 A když se modlíte, nebuďte jako pokrytci: ti se s oblibou modlí v synagógách a na nárožích, aby byli lidem na očích; amen, pravím vám, už mají svou odměnu. 6 Když ty se modlíš, vejdi do svého pokojíku, zavři za sebou dveře a modli se k svému Otci, který zůstává skryt; a tvůj Otec, který vidí, co je skryto, ti odplatí. 7 Při modlitbě pak nemluvte naprázdno jako pohané; oni si myslí, že budou vyslyšeni pro množství svých slov. 8 Nebuďte jako oni; vždyť váš Otec ví, co potřebujete, dříve než ho prosíte.

9 Vy se modlete takto: Otče náš, jenž jsi v nebesích, buď posvěceno tvé jméno.

10 Přijď tvé království. Staň se tvá vůle jako v nebi, tak i na zemi.

11 Náš denní chléb dej nám dnes.

12 A odpusť nám naše viny, jako i my jsme odpustili těm, kdo se provinili proti nám.

13 A nevydej nás v pokušení, ale vysvobod' nás od zlého.

14 Neboť jestliže odpustíte lidem jejich přestoupení, i vám odpustí váš nebeský Otec; 15 jestliže však neodpustíte lidem, ani váš Otec vám neodpustí vaše přestoupení.

16 A když se postíte, netvařte se utrápeně jako pokrytci; ti zanedbávají svůj vzhled, aby lidem ukazovali, že se postí; amen, pravím vám, už mají svou odměnu. 17 Když ty se postíš, potří svou hlavu olejem a tvář svou umyj, 18 abys neukazoval lidem, že se postíš, ale svému Otci, který zůstává skryt; a tvůj Otec, který vidí, co je skryto, ti odplatí.

19 Neukládejte si poklady na zemi, kde je ničící mol a rez a kde je zloději vykopávají a kradou. 20 Ukládejte si poklady v nebi, kde je ničící mol ani rez a kde je zloději nevykopávají a nekradou. 21 Neboť kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce.

22 Světlem těla je oko. Je-li tedy tvé oko čisté, celé tvé tělo bude mít světlo. 23 Je-li však tvé oko špatné, celé tvé tělo bude ve tmě. Jestliže i světlo v tobě je temné, jak velká bude potom tma?

24 Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Neboť jednoho bude nenávidět a druhého milovat, k jednomu se přidá a druhým pohrdne. Nemůžete sloužit Bohu i majetku.

25 Proto vám pravím: Nemějte starost o svůj život, co budete jíst, ani o tělo, co budete mít na sebe. Což není život víc než pokrm a tělo víc než oděv? 26 Pohleďte na nebeské ptactvo: neseje, nežne, nesklízí do stodol, a přece je váš nebeský Otec živí. Což vy nejste o mnoho cennější? 27 Kdo z vás může o jedinou píd' prodloužit svůj život, bude-li se znepokojovat?

28 A o oděv proč si děláte starosti? Podívejte se na polní lilie, jak rostou: nepracují, nepředou – 29 a pravím vám, že ani Šalomoun v celé své nádheře nebyl tak oděn jako jedna z nich. 30 Jestliže tedy Bůh tak obléká polní travu, která tu dnes je a zítra bude hozena do pece, neobleče tím spíše vás, malověrní?

31 Nemějte tedy starost a neříkejte: Co budeme jíst? Co budeme pít? Co si budeme oblékat? 32 Po tom všem se shánějí pohané. Váš nebeský Otec přece ví, že to všechno potřebujete. 33 Hleďte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno. 34 Nedělejte si tedy starost o zítřek; zítřek bude mít své starosti. Každý den má dost vlastního trápení.

7:1 Nesudte, abyste nebyli souzeni. 2 Neboť jakým soudem soudíte, takovým budete souzeni, a jakou měrou měříte, takovou Bůh naměří vám. 3 Jak to, že vidíš třísku v oku svého bratra, ale trám ve vlastním oku nepozoruješ? 4 Anebo jak to, že říkáš svému bratru: ‚Dovol, ať ti vyjmu třísku z oka‘ – a hle, trám ve tvém vlastním oku! 5 Pokrytče, nejprve vyjmi ze svého oka trám, a pak teprve prohlédneš, abys mohl vyjmout třísku z oka svého bratra.

6 Nedávejte psům, co je svaté. Neházejte perly před svině, nebo je nohama zašlapou, otočí se a roztrhají vás.

7 Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlučte, a bude vám otevřeno. 8 Neboť každý, kdo prosí, dostává, a kdo hledá, nalézá, a kdo tluče, tomu bude otevřeno. 9 Což by někdo z vás dal svému synu kámen, když ho prosí o chléb? 10 Nebo by mu dal hada, když ho poprosí o rybu? 11 Jestliže tedy vy, ač jste zlí, umíte svým dětem dávat dobré dary, čím spíše váš Otec v nebesích dá dobré těm, kdo ho prosí!

12 Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy ve všem jedněte s nimi; v tom je celý Zákon i Proroci.

13 Vejděte těsnou branou; prostorná je brána a široká cesta, která vede do záhuby; a mnoho je těch, kdo tudy vcházejí. 14 Těsná je brána a úzká cesta, která vede k životu, a málokdo ji nalézá.

15 Střeďte se lživých proroků, kteří k vám přicházejí v rouchu ovčím, ale uvnitř jsou draví vlci. 16 Po jejich ovoci je poznáte. Což sklízají z trní hrozny nebo z bodláčí fíky? 17 Tak každý dobrý strom dává dobré ovoce, ale špatný strom dává špatné ovoce. 18 Dobrý strom nemůže nést špatné ovoce a špatný strom nemůže nést dobré ovoce. 19 Každý strom, který nedává dobré ovoce, bude vyřazen a hozen do ohně. 20 A tak je poznáte po jejich ovoci.

21 Ne každý, kdo mi říká ‚Pane, Pane‘, vejde do království nebeského; ale ten, kdo činí vůli mého Otce v nebesích. 22 Mnozí mi řeknou v onen den: ‚Pane, Pane, což jsme ve tvém jménu neprorokovali a ve tvém jménu nevyvítili zlé duchy a ve tvém jménu neučinili mnoho mocných činů?‘ 23 A tehdy jim prohlásím: ‚Nikdy jsem vás neznal; jděte ode mne, kdo se dopouštíte nepravosti.‘

24 A tak každý, kdo slyší tato má slova a plní je, bude podoben rozvážnému muži, který postavil svůj dům na skále. 25 Tu spadl příval, přihnaly se vody, zvedla se vichřice, a vrhly se na ten dům; ale nepadl, neboť měl základy na skále. 26 Ale každý,

kdo slyší tato má slova a neplní je, bude podoben muži bláznivému, který postavil svůj dům na písku. 27 A spadl příval, přihnaly se vody, zvedla se vichřice, a obořily se na ten dům; a padl, a jeho pád byl veliký.“

28 Když Ježíš dokončil tato slova, zástupy žasly nad jeho učením; 29 neboť je učil jako ten, kdo má moc, a ne jako jejich zákoníci.

20:1 „Neboť s královstvím nebeským je to tak, jako když jeden hospodář hned ráno vyšel najmout dělníky na svou vinici. 2 Smluvil s dělníky denár na den a poslal je na vinici. 3 Když znovu vyšel o deváté hodině, viděl, jak jiní stojí nečinně na trhu, 4 a řekl jim: ‚Jděte i vy na mou vinici, a já vám dám, co bude spravedlivé.‘ 5 Oni šli. Vyšel opět kolem poledne i kolem třetí hodiny odpoledne a učinil právě tak. 6 Když vyšel kolem páté hodiny odpoledne, našel tam další, jak tam stojí, a řekl jim: ‚Co tu stojíte celý den nečinně?‘ 7 Odpovědí mu: ‚Nikdo nás nenajal.‘ On jim řekne: ‚Jděte i vy na mou vinici.‘ 8 Když byl večer, řekl pán vinice svému správci: ‚Zavolej dělníky a vyplať jim mzdu, a to od posledních k prvním!‘ 9 Tak přišli ti, kteří pracovali od pěti odpoledne, a každý dostal denár. 10 Když přišli ti první, měli za to, že dostanou víc; ale i oni dostali po denáru. 11 Vzali ho a reptali proti hospodáři: 12 ‚Tihle poslední dělali jedinou hodinu, a tys jim dal stejně jako nám, kteří jsme nesli tíhu dne a vedro!‘ 13 On však odpověděl jednomu z nich: ‚Příteli, nekřivdím ti! Nesmluvil jsi se mnou denár za den? 14 Vezmi si, co ti patří, a jdi! Já chci tomu poslednímu dát jako tobě; 15 nemohu si se svým majetkem udělat, co chci? Nebo snad tvé oko závidí, že jsem dobrý?‘ 16 Tak budou poslední první a první poslední.“

25:31 Až přijde Syn člověka ve své slávě a všichni andělé s ním, posadí se na trůnu své slávy;

32a budou před něho shromážděny všechny národy. I oddělí jedny od druhých, jako pastýř odděluje ovce od kozlů, 33 ovce postaví po pravici a kozly po levici. 34 Tehdy řekne král těm po pravici: ‚Pojďte, požehnaní mého Otce, ujměte se království, které je vám připraveno od založení světa. 35 Neboť jsem hladověl, a dali jste mi jíst, žíznil jsem, a dali jste mi pít, byl jsem na cestách, a ujali jste se mne, 36 byl jsem nahý, a oblékli jste mě, byl jsem nemocen, a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste za mnou.‘ 37 Tu mu ti spravedliví odpovědí: ‚Pane, kdy jsme tě viděli hladového, a nasýtli jsme tě, nebo žíznivého, a dali jsme ti pít? 38 Kdy jsme tě viděli jako pocestného, a ujali jsme se tě, nebo nahého, a oblékli jsme tě? 39 Kdy jsme tě viděli nemocného nebo ve vězení, a přišli jsme za tebou?‘ 40 Král odpoví a řekne jim: ‚Amen, pravím vám, cokoli jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili.‘ 41 Potom řekne těm na levici: ‚Jděte ode mne, prokletí, do věčného ohně, připraveného ďáblu a jeho andělům! 42 Hladověl jsem, a nedali jste mi jíst, žíznil jsem, a nedali jste mi pít, 43 byl jsem na cestách, a neujali jste se mne, byl jsem nahý, a neoblékli jste mě, byl jsem nemocen a ve vězení, a nenavštívili jste mě.‘ 44 Tehdy odpovědí i oni: ‚Pane, kdy jsme tě viděli hladového, žíznivého, pocestného, nahého, nemocného nebo ve vězení, a neposloužili jsme ti?‘ 45 On jim odpoví: ‚Amen, pravím vám, cokoli jste neučinili jednomu z těchto nepatrných, ani mně jste neučinili.‘ 46 A půjdou do věčných muk, ale spravedliví do věčného života.“

Evangelium podle Lukáše 4,14 – 21; 6,17 – 7,1; 9,28 – 36; 10,25 – 37; 14,15 – 24; 15,11 – 32; 16,19 – 31; 19,1 – 10

4:14 Ježíš se vrátil v moci Ducha do Galileje a pověst o něm se rozšířila po celém okolí. 15 Učil v jejich synagógách a všichni ho velmi chválili. 16 Přišel do Nazareta, kde vyrostl. Podle svého obyčeje vešel v sobotní den do synagógy a povstal, aby četl z Písma. 17 Podali mu knihu proroka Izaiáše; otevřel ji a našel místo, kde je psáno:

18 ‚Duch Hospodinův jest nade mnou; proto mne pomazal, abych přinesl chudým radostnou zvěst; poslal mne, abych vyhlásil zajatcům propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, 19 abych vyhlásil léto milosti Hospodinovy.‘

20 Pak zavřel knihu, dal ji sluhovi a posadil se; a oči všech v synagóze byly na něj upřeny. 21 Promluvil k nim: „Dnes se splnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli.“

6:17 Sešel s nimi dolů a na rovině zůstal stát; a s ním veliký zástup jeho učedníků a veliké množství lidu z celého Judska i z Jeruzaléma, z pobřeží týrského a sidónského; 18 ti všichni přišli, aby ho slyšeli a byli uzdraveni ze svých nemocí. Uzdravovali se i ti, kteří byli sužováni nečistými duchy. 19 A každý ze zástupu se ho snažil dotknout, poněvadž z něho vycházela moc a uzdravovala všechny.

20 Ježíš pohlédl na učedníky a řekl: „Blaze vám, chudí, neboť vaše je království Boží. 21 Blaze vám, kdo nyní hladovíte, neboť budete nasyceni. Blaze vám, kdo nyní pláčete, neboť se budete smát. 22 Blaze vám, když vás lidé budou nenávidět a když vás vyloučí, potupí a vymažou vaše jméno jako proklaté pro Syna člověka. 23 Veselte se v ten den a jásejte radostí; hle, máte hojnou odměnu v nebi. Vždyť právě tak jednali jejich otcové s proroky.

24 Ale běda vám bohatým, vždyť vám se už potěšení dostalo. 25 Běda vám, kdo jste nyní nasyceni, neboť budete hladovět. Běda, kdo se nyní smějete, neboť budete

plakat a naříkat. 26 Běda, když vás budou všichni lidé chválit; vždyť stejně se chovali jejich otcové k falešným prorokům.

27 Ale vám, kteří mě slyšíte, pravím: Milujte své nepřátele. Dobře čiňte těm, kteří vás nenávidí. 28 Žehnejte těm, kteří vás proklínají, modlete se za ty, kteří vám ubližují. 29 Tomu, kdo tě udeří do tváře, nastav i druhou, a bude-li ti brát plášť, nech mu i košili! 30 Každému, kdo tě prosí, dávej, a co ti někdo vezme, nepožaduj zpět. 31 Jak chcete, aby lidé jednali s vámi, tak jedněte vy s nimi.

32 Jestliže milujete jen ty, kdo vás milují, můžete za to očekávat Boží uznání? Vždyť i hříšníci milují ty, kdo je milují. 33 Číníte-li dobře těm, kteří dobře činí vám, můžete za to očekávat Boží uznání? Vždyť totéž činí i hříšníci. 34 Půjčujete-li těm, u nichž je naděje, že vám to vrátí, můžete za to čekat Boží uznání? Vždyť i hříšníci půjčují hříšníkům, aby to zase dostali nazpátek. 35 Ale milujte své nepřátele; čiňte dobře, půjčujte a nic nečekejte zpět. A vaše odměna bude hojná: budete syny Nejvyššího, neboť on je dobrý k nevděčným i zlým. 36 Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.

37 Nesuďte, a nebudete souzeni; nezavrhuje, a nebudete zavrženi; odpouštějte, a bude vám odpuštěno. 38 Dávejte, a bude vám dáno; dobrá míra, natlačená, natřesená, vrchovatá vám bude dána do klína. Neboť jakou měrou měříte, takovou Bůh naměří vám.“

39 Řekl jim také podobenství: „Může vést slepý slepého? Nepadnou oba do jámy? 40 Žák není nad učitele. Je-li zcela vyučen, bude jako jeho učitel.

41 Jak to, že vidíš třísku v oku svého bratra, ale trám ve svém vlastním oku nepozoruješ? 42 Jak můžeš říci svému bratru: ‚Bratře, dovol, ať ti vyjmu třísku, kterou máš v oku,‘ a sám ve svém oku trám nevidíš? Pokrytče, nejprve vyjmi trám ze svého oka, a pak teprve

prohlédneš, abys mohl vyjmout třísku z oka svého bratra.

43 Dobrý strom nedává špatné ovoce a špatný strom nedává dobré ovoce. 44 Každý strom se pozná po svém ovoci. Vždyť z trní nesklízejí fíky a z hloží hrozny. 45 Dobrý člověk z dobrého pokladu svého srdce vydává dobré a zlý ze zlého vydává zlé. Jeho ústa mluví, čím srdce přetéká. 46 Proč mne oslovujete ‚Pane, Pane‘, a nečiníte, co říkám?

47 Víte, komu se podobá ten, kdo slyší tato má slova a plní je? 48 Je jako člověk, který stavěl dům: kopal, hloubil, až položil základy na skálu. Když přišla povodeň, přivalil se proud na ten dům, ale nemohl jím pohnout, protože byl dobře postaven. 49 Kdo však uslyšel má slova a nejednal podle nich, je jako člověk, který vystavěl dům na zemi bez základů. Když se na něj proud přivalil, hned se zřítíl; a zkáza toho domu byla veliká.“

7:1 Když to všechno svým posluchačům pověděl, odešel do Kafarnaum.

9:28 Za týden po této rozmluvě vzal Ježíš s sebou Petra, Jana a Jakuba a vystoupil na horu, aby se modlil. 29 A když se modlil, nabyla jeho tvář nového vzhledu a jeho roucho bělostně zářilo. 30 A hle, rozmlouvali s ním dva muži – byli to Mojžíš a Eliáš; 31 zjevili se v slávě a mluvili o jeho cestě, kterou měl dokonat v Jeruzalémě. 32 Petra a jeho druhy obestřel těžký spánek. Když se probrali, spatřili jeho slávu i ty dva muže, kteří byli s ním. 33 Vtom se ti muži od něho začali vzdalovat; Petr mu řekl: „Mistře, je dobré, že jsme zde; udělejme tři stany, jeden tobě, jeden Mojžíšovi a jeden Eliášovi.“ Nevěděl, co mluví. 34 Než to dopověděl, přišel oblak a zastínil je. Když se ocitli v oblaku, zmocnila se jich bázeň. 35 A z oblaku se ozval hlas: „Toto jest můj vyvolený Syn, toho poslouchajte.“ 36 Když se hlas ozval, byl už Ježíš sám. Oni umklkli a nikomu tehdy neřekli nic o tom, co viděli.

10:25 Tu vystoupil jeden zákoník a zkoušel ho: „Mistře, co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?“ 26 Ježíš mu odpověděl: „Co je psáno v Zákoně? Jak to tam čteš?“ 27 On mu řekl: „Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí“ a „miluj svého bližního jako sám sebe.““ 28 Ježíš mu řekl: „Správně jsi odpověděl. To čin a budeš živ.“

29 Zákoník se však chtěl ospravedlnit, a proto Ježíšovi řekl: „A kdo je můj bližní?“

30 Ježíš mu odpověděl: „Jeden člověk šel z Jeruzaléma do Jericha a padl do rukou lupičů; ti jej obrali, zbili a nechali tam ležet polomrtvého. 31 Náhodou šel tou cestou jeden kněz, ale když ho uviděl, vyhnul se mu. 32 A stejně se mu vyhnul i levita, když přišel k tomu místu a uviděl ho. 33 Ale když jeden Samařan na své cestě přišel k tomu místu a uviděl ho, byl pohnut soucitem; 34 přistoupil k němu, ošetřil jeho rány olejem a vínem a obvázal mu je, posadil jej na svého mezka, zavezl do hostince a tam se o něj staral. 35 Druhého dne dal hostinskému dva denáry a řekl: ‚Postarej se o něj, a bude-li tě to stát víc, já ti to zaplatím, až se budu vracet.‘ 36 Kdo z těch tří, myslíš, byl bližním tomu, který upadl mezi lupiče?“ 37 Zákoník odpověděl: „Ten, který mu prokázal milosrdenství.“ Ježíš mu řekl: „Jdi a jednej také tak.“

14:15 Když to uslyšel jeden z hostů, řekl mu: „Blaze tomu, kdo bude jíst chléb v království Božím.“ 16 Ježíš mu řekl: „Jeden člověk chystal velikou večeři a pozval mnoho lidí. 17 Když měla hostina začít, poslal svého služebníka, aby řekl pozvaným: ‚Pojďte, vše už je připraveno.‘ 18 A začali se jeden jako druhý vymlouvat. První mu řekl: ‚Koupil jsem pole a musím se na ně jít podívat. Prosím tě, přijmi mou omluvu.‘ 19 Druhý řekl: ‚Koupil jsem pět párů volů a jdu je vyzkoušet. Prosím tě,

přijmi mou omluvu!‘ 20 Další řekl: ‚Oženil jsem se, a proto nemohu přijít.‘ 21 Služebník se vrátil a oznámil to svému pánu. Tu se pán domu rozhněval a řekl svému služebníku: ‚Vyjdi rychle na náměstí a do ulic města a přiveď sem chudé, zmrzačené, slepé a chromé.‘ 22 A služebník řekl: ‚Pane, stalo se, jak jsi rozkázal, a ještě je místo.‘ 23 Pán řekl služebníku: ‚Vyjdi za lidmi na cesty a k ohradám a přinuť je, ať přijdou, aby se můj dům naplnil. 24 Neboť vám pravím: Nikdo z těch mužů, kteří byli pozváni, neokusí mé večeře.‘“

15:11 Řekl také: „Jeden člověk měl dva syny. 12 Ten mladší řekl otci: ‚Otče, dej mi díl majetku, který na mne připadá.‘ On jim rozdělil své jmění. 13 Po nemnoha dnech mladší syn všechno zpeněžil, odešel do daleké země a tam rozmařilým životem svůj majetek rozházel. 14 A když už všechno utratil, nastal v té zemi veliký hlad a on začal mít nouzi. 15 Šel a uchytil se u jednoho občana té země; ten ho poslal na pole pást vepře. 16 A byl by si chtěl naplnit žaludek slupkami, které žrali vepři, ale ani ty nedostával. 17 Tu šel do sebe a řekl: ‚Jak mnoho nádeníků u mého otce má chleba nazbyt, a já tu hynu hladem! 18 Vstanu, půjdu k svému otci a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti nebi i vůči tobě. 19 Nejsem už hoden nazývat se tvým synem; přijmi mne jako jednoho ze svých nádeníků.‘ 20 I vstal a šel k svému otci. Když ještě byl daleko, otec ho spatřil a hnut lítostí běžel k němu, objal ho a políbil. 21 Syn mu řekl: ‚Otče, zhřešil jsem proti nebi i vůči tobě. Nejsem už hoden nazývat se tvým synem.‘ 22 Ale otec rozkázal svým služebníkům: ‚Přineste ihned nejlepší oděv a oblečte ho; dejte mu na ruku prsten a obuv na nohy. 23 Přiveďte vykrmené tele, zabijte je, hodujme a budme veselí, 24 protože tento můj syn byl mrtev, a zase žije, ztratil se, a je nalezen.‘ A začali se veselit.

25 Starší syn byl právě na poli. Když se vracel a byl už blízko domu, uslyšel hudbu a tanec. 26 Zavolal si jednoho ze služebníků a ptal se ho, co to má znamenat. 27 On mu odpověděl: ‚Vrátil se tvůj bratr, a tvůj otec dal zabít vykrmené tele, že ho zase má doma živého a zdravého.‘ 28 I rozhněval se a nechtěl jít dovnitř. Otec vyšel a domlouval mu. 29 Ale on mu odpověděl: ‚Tolik let už ti sloužím a nikdy jsem neporušil žádný tvůj příkaz; a mně jsi nikdy nedal ani kůzle, abych se poveselil se svými přáteli. 30 Ale když přišel tenhle tvůj syn, který s děvkami prohýřil tvé jmění, dal jsi pro něho zabít vykrmené tele.‘ 31 On mu řekl: ‚Synu, ty jsi stále se mnou a všechno, co mám, je tvé. 32 Ale máme proč se veselit a radovat, poněvadž tento tvůj bratr byl mrtev, a zase žije, ztratil se, a je nalezen.‘“

16:19 Byl jeden bohatý člověk, nádherně a vybraně se strojíval a den co den skvěle hodoval. 20 U vrat jeho domu lehával nějaký chudák, jménem Lazar, plný vředů, 21 a toužil nasytit se aspoň tím, co spadlo ze stolu toho boháče; dokonce přibíhali psi a olizovali jeho vředy. 22 I umřel ten chudák a andělé ho přenesli k Abrahamovi; zemřel i ten boháč a byl pohřben. 23 A když v pekle pozdvihl v mukách oči, uviděl v dáli Abrahama a u něho Lazara. 24 Tu zvolal: ‚Otče Abrahame, smiluj se nade mnou a pošli Lazara, ať omočí aspoň špičku prstu ve vodě a svaží mé rty, neboť se trápím v tomto plameni.‘ 25 Abraham řekl: ‚Synu, vzpomeň si, že se ti dostalo všeho dobrého už za tvého života, a Lazarovi naopak všeho zlého. Nyní on se tu raduje, a ty trpíš. 26 A nad to vše jest mezi námi a vámi veliká propast, takže nikdo – i kdyby chtěl – nemůže přejít odtud k vám ani překročit od vás k nám.‘ 27 Řekl: ‚Prosím tě tedy, otče, pošli jej do mého rodného domu, 28 neboť mám pět bratrů, ať je varuje, aby také oni nepřišli do tohoto

místa muk.‘ 29 Ale Abraham mu odpověděl: ‚Mají Mojžíše a Proroky, ať je poslouchají!‘ 30 On řekl: ‚Ne tak, otče Abrahame, ale přijde-li k nim někdo z mrtvých, budou činit pokání.‘ 31 Řekl mu: ‚Neposlouchají-li Mojžíše a Proroky, nedají se přesvědčit, ani kdyby někdo vstal z mrtvých.‘“

19:1 Ježíš vešel do Jericha a procházel jím. 2 Tam byl muž jménem Zacheus, vrchní celník a veliký boháč; 3 toužil uvidět Ježíše, aby poznal, kdo to je, ale poněvadž byl malé postavy, nemohl ho pro zástup spatřit. 4 Běžel proto napřed a vylezl na moruši, aby ho uviděl, neboť tudy měl jít. 5 Když Ježíš přišel k tomu místu, pohlédl vzhůru a řekl: ‚Zachee, pojď rychle dolů, neboť dnes musím zůstat v tvém domě.‘ 6 On rychle slezl a s radostí jej přijal. 7 Všichni, kdo to viděli, reptali: ‚On je hostem u hříšného člověka!‘ 8 Zacheus se zastavil a řekl Pánu: ‚Polovinu svého jmění, Pane, dávám chudým, a jestliže jsem někoho ošidil, nahradím mu to čtyřnásobně.‘ 9 Ježíš mu řekl: ‚Dnes přišlo spasení do tohoto domu; vždyť je to také syn Abrahamův. 10 Neboť Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo.‘

Evangelium podle Jana 2,1 – 11; 3,1 – 21; 6,1 – 15; 8,1 – 11; 9,1 – 41; 11,1 – 45

2:1 Třetího dne byla svatba v Káně Galilejské. Byla tam Ježíšova matka; 2 na svatbu byl pozván také Ježíš a jeho učedníci. 3 Když se nedostávalo vína, řekla Ježíšovi jeho matka: ‚Už nemají víno.‘ 4 Ježíš jí řekl: ‚Co to ode mne žádáš! Ještě nepřišla má hodina.‘ 5 Matka řekla služebníkům: ‚Udělejte, cokoli vám nařídí.‘ 6 Bylo tam šest kamenných nádob, určených k židovskému očišťování, každá na dvě až tři vědra. 7 Ježíš řekl služebníkům: ‚Naplňte ty nádoby vodou!‘ I naplnili je až po okraj. 8 Pak jim přikázal: ‚Teď z nich naberte a doneste správci

hostiny!“ Učinili tak. 9 Jakmile správce hostiny ochutnal vodu proměněnou ve víno – nevěděl, odkud je, ale služebníci, kteří vodu nabírali, to věděli – zavolal si ženicha 10 a řekl mu: „Každý člověk podává nejprve dobré víno, a teprve když už se hosté napijí, víno horší. Ty jsi však uchoval dobré víno až pro tuto chvíli.“ 11 Tak učinil Ježíš v Káně Galilejské počátek svých znamení a zjevil svou slávu. A jeho učedníci v něho uvěřili.

3:1 Mezi farizeji byl člověk jménem Nikodém, člen židovské rady. 2 Ten přišel k Ježíšovi v noci a řekl mu: „Mistře, víme, že jsi učitel, který přišel od Boha. Neboť nikdo nemůže činit ta znamení, která činíš ty, není-li Bůh s ním.“ 3 Ježíš mu odpověděl: „Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží.“ 4 Nikodém mu řekl: „Jak se může člověk narodit, když je už starý? Nemůže přece vstoupit do těla své matky a podruhé se narodit.“ 5 Ježíš odpověděl: „Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího. 6 Co se narodilo z těla, je tělo, co se narodilo z Ducha, je duch. 7 Nediv se, že jsem ti řekl: Musíte se narodit znovu. 8 Vítr vane, kam chce, jeho zvuk slyšíš, ale nevíš, odkud přichází a kam směřuje. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha.“ 9 Nikodém se ho otázel: „Jak se to může stát?“ 10 Ježíš mu řekl: „Ty jsi učitel Izraele, a tohle nevíš? 11 Amen, amen, pravím tobě, že mluvíme o tom, co známe, a svědčíme o tom, co jsme viděli, ale vy naše svědectví nepřijímáte. 12 Jestliže nevěříte, když jsem k vám mluvil o pozemských věcech, jak uvěříte, budu-li mluvit o nebeských? 13 Nikdo nevstoupil na nebesa, leč ten, který sestoupil z nebes, Syn člověka. 14 Jako Mojžíš vyvýšil hada na poušti, tak musí být vyvýšen Syn člověka, 15 aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný.“

16 Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. 17 Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen. 18 Kdo v něho věří, není souzen. Kdo nevěří, již je odsouzen, neboť neuvěřil ve jméno jednorozeného Syna Božího. 19 Soud pak je v tom, že světlo přišlo na svět, ale lidé si zamilovali více tmu než světlo, protože jejich skutky byly zlé. 20 Neboť každý, kdo dělá něco špatného, nenávidí světlo a nepřichází k světlu, aby jeho skutky nevyšly najevo. 21 Kdo však činí pravdu, přichází k světlu, aby se ukázalo, že jeho skutky jsou vykonány v Bohu.“

6:1 Potom odešel Ježíš na druhý břeh Tiberiadského jezera v Galileji. 2 Šel za ním velký zástup, poněvadž viděli znamení, která činil na nemocných. 3 Ježíš vystoupil na horu a tam se posadil se svými učedníky. 4 Byly blízko židovské svátky velikonoční. 5 Když se Ježíš rozhlédl a viděl, že k němu přichází četný zástup, řekl Filipovi: „Kde nakoupíme chleba, aby se všichni najedli?“ 6 To však řekl, aby ho zkoušel; sám totiž věděl, co chce učinit. 7 Filip mu odpověděl: „Ani za dvě stě denárů chleba nepostačí, aby se na každého aspoň něco dostalo.“ 8 Řekne mu jeden z jeho učedníků, Ondřej, bratr Šimona Petra: 9 „Je tu jeden chlapec, který má pět ječných chlebů a dvě ryby; ale co je to pro tolik lidí!“ 10 Ježíš řekl: „Ať se všichni posadí!“ Na tom místě bylo mnoho trávy. Posadili se tedy, mužů bylo asi pět tisíc. 11 Pak vzal Ježíš chleby, vzdal díky a rozdíl ječícím; stejně i ryby, kolik kdo chtěl. 12 Když se nasytili, řekl svým učedníkům: „Seberte zbylé nalámané chleby, aby nic nepřišlo nazmar!“ 13 Sebrali je tedy a naplnili dvanáct košů nalámanými díly, které z těch pěti ječných chlebů po jídle zbyly. 14 Když lidé viděli znamení, které Ježíš učinil, říkali: „Opravdu je to ten Prorok, který má přijít na svět!“ 15 Když Ježíš poznal, že

chtějí přijít a zmocnit se ho, aby ho provolali králem, odešel opět na horu, zcela sám.

8:1 Ježíš však odešel na Olivovou horu. 2 Na úsvitě přišel opět do chrámu a všechen lid se k němu shromažďoval. On se posadil a učil je. 3 Tu k němu zákoníci a farizeové přivedou ženu, přistiženou při cizoložství; postaví ji doprostřed 4 a řeknou mu: „Mistře, tato žena byla přistižena při činu jako cizoložnice. 5 V zákoně nám Mojžíš přikázal takové kamenovat. Co říkáš ty?“ 6 Tou otázkou ho zkoušeli, aby ho mohli obžalovat. Ježíš se sklonil a psal prstem po zemi. 7 Když však na něj nepřestávali naléhat, zvedl se a řekl: „Kdo z vás je bez hříchu, první hoď na ni kamenem!“ 8 A opět se sklonil a psal po zemi. 9 Když to uslyšeli, vytráceli se jeden po druhém, starší nejprve, až zůstal sám s tou ženou, která stála před ním. 10 Ježíš se zvedl a řekl jí: „Ženo, kde jsou ti, kdo na tebe žalovali? Nikdo tě neodsoudil?“ 11 Ona řekla: „Nikdo, Pane.“ Ježíš řekl: „Ani já tě neodsuzuji. Jdi a už nehřeš!“

9:1 Cestou uviděl člověka, který byl od narození slepý. 2 Jeho učedníci se ho zeptali: „Mistře, kdo se prohřešil, že se ten člověk narodil slepý? On sám, nebo jeho rodiče?“ 3 Ježíš odpověděl: „Nezhřešil ani on ani jeho rodiče; je slepý, aby se na něm zjevily skutky Boží. 4 Musíme konat skutky toho, který mě poslal, dokud je den. Přichází noc, kdy nikdo nebude moci pracovat. 5 Pokud jsem na světě, jsem světlo světa.“ 6 Když to řekl, plivl na zem, udělal ze sliny bláto, potřel slepému tím blátem oči 7 a řekl mu: „Jdi, umyj se v rybníce Siloe.“ (To jméno znamená ‚Poslaný‘.) On tedy šel, umyl se, a když se vrátil, viděl.

8 Sousedé a ti, kteří jej dříve vídali žebrat, se ptali: „Není to ten, kdo tu sedával a žebral?“ 9 Jedni říkali: „Je to on.“ Jiní pak: „Není, ale je mu podoben.“ On sám řekl:

„Jsem to já.“ 10 I řekli mu: „Jak to, že se ti otevřely oči?“ 11 Odpověděl: „Člověk jménem Ježíš udělal bláto, potřel mi oči a řekl mi: Jdi k Siloe a umyj se! Šel jsem tedy, umyl jsem se a vidím.“ 12 Řekli mu: „Kde je ten člověk?“ Odpověděl: „To nevím.“

13 Přivedou toho, který byl dříve slepý, k farizeům; 14 toho dne, kdy Ježíš udělal bláto a otevřel mu oči, byla totiž sobota. 15 Proto se ho farizeové znovu dotazovali, jak nabyl zraku. A on jim řekl: „Položil mi bláto na oči, umyl jsem se a vidím.“ 16 Někteří z farizeů říkali: „Ten člověk není od Boha, protože nezachovává sobotu.“ Jiní naopak říkali: „Jak by mohl hříšný člověk činit taková znamení?“ A došlo mezi nimi k roztržce. 17 Řekli tedy znovu tomu slepému: „Za koho ty jej pokládáš, když ti otevřel oči?“ On odpověděl: „Je to prorok.“

18 Židé nevěřili, že byl slepý a že prohlédl, dokud si nezavolali jeho rodiče 19 a nezeptali se jich: „Je to váš syn, o němž říkáte, že se narodil slepý? Jak to, že nyní vidí?“ 20 Rodiče odpověděli: „Víme, že je to náš syn a že se narodil slepý. 21 Jak to, že nyní vidí, to nevíme, a kdo mu otevřel oči, také nevíme. Jeho se zeptejte, je dospělý, ať mluví sám za sebe!“ 22 To řekli jeho rodiče, protože se báli Židů, neboť Židé se již usnesli, aby ten, kdo Ježíše vyzná jako Mesiáše, byl vyloučen ze synagogy. 23 Proto řekli jeho rodiče: Je dospělý, zeptejte se ho!

24 Zavolali tedy ještě jednou toho člověka, který byl dříve slepý, a řekli mu: „Vyznej před Bohem pravdu! My víme, že ten člověk je hříšník.“ 25 Odpověděl: „Je-li hříšník, nevím; jedno však vím, že jsem byl slepý a nyní vidím.“ 26 Řekli mu: „Co s tebou učinil? Jak ti otevřel oči?“ 27 Odpověděl jim: „Již jsem vám to řekl, ale vy jste to nevzali na vědomí. Proč to chcete slyšet znovu? Chcete se snad i vy stát jeho učedníky?“ 28 Osopili se na něho: „Ty jsi jeho učedník, ale my jsme

učedníci Mojžíšovi. 29 My víme, že k Mojžíšovi mluvil Bůh, o tomhle však nevíme, odkud je.“ 30 Ten člověk jim odpověděl: „To je právě divné: Vy nevíte, odkud je – a otevřel mi oči! 31 Víme, že hříšníky Bůh neslyší; slyší však toho, kdo ho ctí a činí jeho vůli. 32 Co je svět světem, nebylo slyšáno, že by někdo otevřel oči slepého od narození. 33 Kdyby tento člověk nebyl od Boha, nemohl by nic takového učinit.“ 34 Odpověděli mu: „Celý ses narodil v hříchu, a nás chceš poučovat?“ A vyhnali ho.

35 Ježíš se dověděl, že ho vyhnali; vyhledal ho a řekl mu: „Věříš v Syna člověka?“ 36 Odpověděl: „A kdo je to, pane, abych v něho uvěřil?“ 37 Ježíš mu řekl: „Vidíš ho; je to ten, kdo s tebou mluví.“ 38 On na to řekl: „Věřím, Pane,“ a padl před ním na kolena. 39 Ježíš řekl: „Přišel jsem na tento svět k soudu: aby ti, kdo nevidí, viděli, a ti, kdo vidí, byli slepí.“

40 Farizeové, kteří tam byli, to slyšeli a řekli mu: „Jsme snad i my slepí?“ 41 Ježíš jim odpověděl: „Kdybyste byli slepí, hřích byste neměli. Vy však říkáte: Vidíme. A tak zůstáváte v hříchu.“

11:1 Byl nemocen jeden člověk, Lazar z Betanie, z vesnice, kde bydlela Marie a její sestra Marta. 2 To byla ta Marie, která pomazala Pána vzácným olejem a nohy mu otřela svými vlasy; a její bratr Lazar byl nemocen. 3 Sestry mu vzkázaly: „Pane, ten, kterého máš rád, je nemocen.“ 4 Když to Ježíš uslyšel, řekl: „Ta nemoc není k smrti, ale k slávě Boží, aby Syn Boží byl skrze ni oslaven.“ 5 Ježíš Martu, její sestru i Lazara miloval.

6 Když uslyšel, že je Lazar nemocen, zůstal ještě dva dny na tom místě, kde byl. 7 Teprve potom řekl svým učedníkům: „Pojďme opět do Judska!“ 8 Učedníci mu řekli: „Mistře, není to dávno, co tě chtěli Židé kamenovat, a zase tam chceš jít?“ 9 Ježíš odpověděl: „Což nemá den dvanáct hodin? Kdo chodí ve dne, neklopýtne,

neboť vidí světlo tohoto světa. 10 Kdo však chodí v noci, klopýtá, poněvadž v něm není světla.“ 11 To pověděl a dodal: „Náš přítel Lazar usnul. Ale jdu ho probudit.“ 12 Učedníci mu řekli: „Pane, spí-li, uzdraví se.“ 13 Ježíš mluvil o jeho smrti, ale oni mysleli, že mluví o pouhém spánku. 14 Tehdy jim Ježíš řekl přímo: „Lazar umřel. 15 A jsem rád, že jsem tam nebyl, kvůli vám, abyste uvěřili. Pojďme k němu!“ 16 Tomáš, jinak Didymos, řekl ostatním učedníkům: „Pojďme i my, ať zemřeme spolu s ním!“

17 Když Ježíš přišel, shledal, že Lazar je již čtyři dny v hrobě. 18 Betanie byla blízko Jeruzaléma, necelou hodinu cesty, 19 a mnozí z Židů přišli k Martě a Marii, aby je potěšili v zármutku nad jejich bratrem. 20 Když Marta uslyšela, že Ježíš přichází, šla mu naproti. Marie zůstala doma. 21 Marta řekla Ježíšovi: „Pane, kdybys byl zde, nebyl by můj bratr umřel. 22 Ale i tak vím, že začkoli požádáš Boha, Bůh ti dá.“ 23 Ježíš jí řekl: „Tvůj bratr vstane.“ 24 Řekla mu Marta: „Vím, že vstane při vzkříšení v poslední den.“ 25 Ježíš jí řekl: „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. 26 A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky. Věříš tomu?“ 27 Řekla mu: „Ano, Pane. Já jsem uvěřila, že ty jsi Mesiáš, Syn Boží, který má přijít na svět.“ 28 S těmi slovy odešla, zavolala svou sestru Marii stranou a řekla jí: „Je tu Mistr a volá tě.“ 29 Jak to Marie uslyšela, rychle vstala a šla k němu. 30 Ježíš totiž dosud nedošel do vesnice, ale byl ještě na tom místě, kde se s ním Marta setkala. 31 Když viděli Židé, kteří byli s Marií v domě a těšili ji, že rychle vstala a vyšla, šli za ní; domnívali se, že jde k hrobu, aby se tam vyplakala. 32 Jakmile Marie přišla tam, kde byl Ježíš, a spatřila ho, padla mu k nohám a řekla: „Pane, kdybys byl zde, nebyl by můj bratr umřel.“ 33 Když Ježíš viděl, jak pláče a jak pláčou i Židé, kteří přišli s ní, v Duchu se rozhorlil a vzrušen 34 řekl: „Kam jste ho položili?“ Řekli mu: „Pane, pojď se

podívat!“ 35 Ježíšovi vstoupily do očí slzy. 36 Židé říkali: „Hle, jak jej miloval!“ 37 Někteří z nich však řekli: „Když otevřel oči slepému, nemohl způsobit, aby tento člověk neumřel?“

38 Ježíš, znovu rozhorlen, přichází k hrobu. Byla to jeskyně a na ní ležel kámen. 39 Ježíš řekl: „Zvedněte ten kámen!“ Sestra zemřelého Marta mu řekla: „Pane, už je v rozkladu, vždyť je to čtvrtý den.“ 40 Ježíš jí odpověděl: „Neřekl jsem ti, že uvidíš slávu Boží, budeš-li věřit?“ 41 Zvedli tedy kámen. Ježíš pohlédl vzhůru a řekl: „Otče, děkuji ti, žes mě vyslyšel. 42 Věděl jsem sice, že mě vždycky slyšíš, ale řekl jsem to kvůli zástupu, který stojí kolem, aby uvěřili, že ty jsi mě poslal.“ 43 Když to řekl, zvolal mocným hlasem: „Lazare, pojď ven!“ 44 Zemřelý vyšel, měl plátnem svázaný ruce i nohy a tvář zahalenu šátkem. Ježíš jim řekl: „Rozvažte ho a nechte odejít!“ 45 Mnozí z Židů, kteří přišli k Marii a viděli, co Ježíš učinil, uvěřili v něho.

7. Ukřižování a zmrtvýchvstání

Evangelium podle Marka 14,1 – 16,20

14:1 Bylo dva dny před velikonoce, svátkem nekvašených chlebů. Velekněží a zákoníci přemýšleli, jak by se Ježíše Istí zmocnili a zabili ho. 2 Říkali: „Jen ne při svátečním shromáždění, aby se lid nezbouřil.“

3 Když byl v Betanii v domě Šimona Malomocného a seděl u stolu, přišla žena, která měla alabastrovou nádobku pravého vzácného oleje z nardu. Rozbila ji a olej vylila na jeho hlavu. 4 Někteří se hněvali: „Nač ta ztráta oleje? 5 Mohl se prodat za víc než tři sta denárů a ty se mohly dát chudým.“ A osopili se na ni. 6 Ježíš však řekl: „Nechte ji! Proč ji trápíte? Vykonal na mně dobrý skutek. 7 Vždyť chudé máte stále kolem sebe, a kdykoli chcete, můžete jim činit dobře; mne však nemáte stále. 8 Ona učinila, co měla; už napřed pomazala mé tělo k pohřbu. 9 Amen, pravím vám, všude po celém světě, kde bude kázáno evangelium, bude se mluvit na její památku také o tom, co ona učinila.“

10 Jidáš Iškariotský, jeden z Dvanácti, odešel k velekněžím, aby jim ho zradil. 11 Ti se zaradovali, když to slyšeli, a slíbili mu peníze. I hledal vhodnou příležitost, jak by jim ho vydal.

12 Prvního dne nekvašených chlebů, když se zabíjel velikonoční beránek, řekli Ježíšovi jeho učedníci: „Kde chceš, abychom ti připravili velikonoční večeři?“

13 Poslal dva ze svých učedníků a řekl jim: „Jděte do města a potká vás člověk, který nese džbán vody. Jděte za ním, 14 a kam vejde, řekněte hospodáři: ‚Mistr vzkazuje: Kde je pro mne světnice, v níž bych jedl se svými učedníky velikonočního beránka?‘

15 A on vám ukáže velkou horní místnost, zařízenou a připravenou; tam pro nás připravte večeři!“ 16 Učedníci šli, a když přišli do města, našli všecko, jak jim to řekl; a připravili velikonočního beránka.

17 Večer přišel Ježíš s Dvanácti. 18 A když byli u stolu a jedli, řekl: „Amen, pravím vám, že jeden z vás mě zradí, ten, který se mnou jí.“ 19 Zarmoutilo je to a začali se ho jeden po druhém ptát: „Snad ne já?“ 20 Řekl jim: „Jeden ze Dvanácti, který se mnou namáčí chléb v téže míse. 21 Syn člověka odchází, jak je o něm psáno, ale běda tomu, který Syna člověka zrazuje. Pro toho by bylo lépe, kdyby se byl vůbec nenarodil.“

22 Když jedli, vzal chléb, požehnal, lámal a dával jim se slovy: „Vezměte, toto jest mé tělo.“ 23 Pak vzal kalich, vzdal díky, podal jim ho a pili z něho všichni. 24 A řekl jim: „Toto jest má krev, která zpečetuje smlouvu a prolévá se za mnohé. 25 Amen, pravím vám, že nebudu již pít z plodu vinné révy až do toho dne, kdy budu pít nový kalich v Božím království.“

26 Když zaspívali chvalozpěv, šli na Olivovou horu. 27 Ježíš jim řekl: „Všichni ode mne odpadnete, neboť je psáno: ‚Budu bít pastýře a ovce se rozprchnou.‘ 28 Ale po mém vzkříšení vás předejdu do Galileje.“ 29 Tu mu Petr řekl: „I kdyby všichni odpadli, já ne.“ 30 Ježíš mu odpověděl: „Amen, pravím tobě, že dnes, této noci, dřív než kohout dvakrát zakokrhá, právě ty mě třikrát zapřeš.“ 31 On však ještě horlivěji prohlašoval: „I kdybych měl spolu s tebou umřít, nezapřu tě.“ Tak mluvili všichni.

32 Přišli na místo zvané Getsemane. Ježíš řekl svým učedníkům: „Počkejte tu, než se pomodlím.“ 33 Pak vzal s sebou Petra, Jakuba a Jana. Přepadla ho hrůza a úzkost.

34 A řekl jim: „Má duše je smutná až k smrti. Zůstaňte zde a bděte!“ 35 Poodešel od nich, padl na zem a modlil se, aby ho, je-li možné, minula tato hodina. 36 Řekl: „Abba, Otče, tobě je všecko možné; odejmi ode mne tento kalich, ale ne, co já chci, nýbrž co ty chceš.“ 37 Přišel k učedníkům a zastihl je ve spánku. Řekl Petrovi: „Šimone, ty spíš? Nedokázal jsi jedinou hodinu bdít? 38 Bděte a modlete

se, abyste neupadli do pokušení. Duch je odhodlán, ale tělo slabé.“ 39 Znovu odešel a modlil se stejnými slovy. 40 A když se vrátil, opět je zastihl spící; oči se jim zavíraly a nevěděli, co by mu odpověděli. 41 Přišel potřetí a řekl jim: „Ještě spíte a odpočíváte? Už dost! Přišla hodina, hle, Syn člověka je vydáván do rukou hříšníků. 42 Vstaňte, pojďme! Hle, přiblížil se ten, který mě zrazuje.“

43 Ještě ani nedomluvil a přišel Jidáš, jeden z Dvanácti. Velekněží, zákoníci a starší s ním poslali zástup, ozbrojený meči a holemi. 44 Jeho zrádce s nimi domluvil znamení. Řekl: „Kterého políbím, ten to je; toho zatkněte a pod dozorem odvedte.“ 45 Když Jidáš přišel, hned k Ježíšovi přistoupil a řekl: „Mistře!“ a políbil ho. 46 Oni pak na něho vztáhli ruce a zmocnili se ho. 47 Tu jeden z těch, kdo stáli kolem, tasil meč, zasáhl veleknězova sluhu a uťal mu ucho. 48 Ale Ježíš jim řekl: „Vyšli jste na mne jako na povstalce s meči a holemi, abyste mě zajali. 49 Denně jsem učíval u vás v chrámě a nezmocnili jste se mne. Ale je třeba, aby se naplnila Písma!“

50 Všichni ho opustili a utekli. 51 Šel za ním nějaký mladík, který měl na sobě jen kus plátna přes nahé tělo; toho chytili. 52 On jim však nechal plátno v rukou a utekl.

53 Ježíše odvedli k veleknězi, kde se shromáždili nejvyšší kněží, starší a zákoníci. 54 Petr šel zpovzdálí za Ježíšem až dovnitř do veleknězova dvora; seděl tam spolu se sluhy a ohříval se u ohně. 55 Velekněží a celá rada hledali proti Ježíšovi svědectví, aby ho mohli odsoudit k smrti, ale nenalezali. 56 Mnozí sice proti němu křivě svědčili, ale jejich svědectví se neshodovala. 57 Někteří pak vystoupili a křivě proti němu svědčili: 58 „Slyšeli jsme ho říkat: Já zbořím tento chrám udělaný rukama a ve třech dnech vystavím jiný, ne rukama udělaný.“ 59 Ale ani zde se jejich svědectví neshodovala. 60 Tu velekněz vstal, postavil se uprostřed a otázal se Ježíše: „Nic neodpovídáš na to, co tihle

proti tobě svědčí?“ 61 On však mlčel a nic neodpověděl. Opět se ho velekněz zeptal: „Jsi ty Mesiáš, Syn Požehnaného?“ 62 Ježíš řekl: „Já jsem. A uzříte Syna člověka sedět po pravici Všemohoucího a přicházet s oblaky nebeskými.“ 63 Tu velekněz roztrhl svá roucha a řekl: „Nač ještě potřebujeme svědky? 64 Slyšeli jste rouhání. Co o tom soudíte?“ Oni pak všichni rozhodli, že je hoden smrti. 65 Někteří na něj počali plivat, zakrývali mu obličej, bili ho po hlavě a říkali mu: „Prorokuj!“ A sluhové ho tloukli do tváře.

66 Když byl Petr dole v nádvoří, přišla jedna z veleknězových služek, 67 a když uviděla Petra, jak se ohřívá, pohlédla na něj a řekla: „I ty jsi byl s tím Nazaretským Ježíšem!“ 68 On však zapřel: „O ničem nevím a vůbec nechápu, co říkáš.“ A vyšel ven do předního dvora. Vtom zakokrhál kohout. 69 Ale služka ho uviděla a zase začala říkat těm, kdo stáli poblíž: „Ten člověk je z nich!“ 70 On však opět zapíral. A zakrátko zase ti, kdo stáli kolem, řekli Petrovi: „Jistě jsi z nich, vždyť jsi z Galileje!“ 71 On se však začal zaklínat a zapřísahat: „Neznám toho člověka, o němž mluvíte.“ 72 Vtom kohout zakokrhál podruhé. Tu se Petr rozpomněl na slova, která mu Ježíš řekl: „Dřív než kohout dvakrát zakokrhá, třikrát mě zapřeš.“ A dal se do pláče.

15:1 A hned zrána se poradili velekněží, starší a zákoníci, celá rada; spoutali Ježíše, odvedli jej a vydali Pilátovi. 2 Pilát se ho otázal: „Ty jsi král Židů?“ On mu odpověděl: „Ty sám to říkáš.“ 3 Velekněží na něj mnoho žalovali. 4 Tu se ho Pilát znovu otázal: „Nic neodpovídáš? Pohléd, co všechno na tebe žalují!“ 5 Ježíš však už nic neodpověděl, takže se Pilát divil.

6 O svátcích jim propouštěval jednoho vězně, o kterého žádali. 7 Ve vězení byl mezi vzbouřenci, kteří se při vzpouře dopustili vraždy, muž jménem Barabáš. 8 Zástup přišel Piláta požádat o to, v čem jim

obvykle vyhověl. 9 Pilát jim nato řekl: „Chcete, abych vám propustil židovského krále?“ 10 Věděl totiž, že mu ho velekněží vydali ze zášti. 11 Velekněží však podnítli zástup, ať jim raději propustí Barabáše. 12 Pilát se jich znovu zeptal: „Co tedy mám učinit s tím, kterému říkáte židovský král?“ 13 Tu se znovu dali do křiku: „Ukřižuj ho!“ 14 Pilát jim řekl: „A čeho se vlastně dopustil?“ Oni však ještě víc křičeli: „Ukřižuj ho!“ 15 Tu Pilát, aby vyhověl zástupu, propustil jim Barabáše; Ježíše dal zbičovat a vydal ho, aby byl ukřižován.

16 Vojáci ho odvedli do místodržitelského dvora a svolali celou setninu. 17 Navlékli mu purpurový plášť, upletli trnovou korunu, vsadili mu ji na hlavu 18 a začali ho zdravit: „Buď zdrav, židovský králi!“ 19 Bili ho po hlavě holí, plivali na něj, klekali na kolena a padali před ním na zem. 20 Když se mu dost naposmívali, svlékli mu purpurový plášť a oblékli ho zase do jeho šatů.

Pak ho vedli ven, aby ho ukřižovali. 21 Cestou přinutli nějakého Šimona z Kyrény, otce Alexandrova a Rufova, který šel z venkova, aby mu nesl kříž. 22 A přivedli ho na místo zvané Golgota, což v překladu znamená ‚Lebka‘. 23 Dávali mu víno okořeněné myrhou; on je však nepřijal.

24 Ukřižovali ho a rozdělili si jeho šaty; losovali o ně, co si kdo vezme. 25 Bylo devět hodin, když ho ukřižovali. 26 Jeho provinění oznamoval nápis: „Král Židů.“ 27 S ním ukřižovali dva povstalce, jednoho po jeho pravici a druhého po levici. 28 Tak se naplnilo Písmo: ‚Byl započten mezi zločince.‘ 29 Kolemjdoucí ho uráželi: potřásali hlavou a říkali: „Ty, který chceš zbořit chrám a ve třech dnech jej postavit, 30 zachraň sám sebe a sestup z kříže!“ 31 Podobně se mu mezi sebou posmívali velekněží spolu se zákoníky. Říkali: „Jiné zachránil, sám sebe zachránit nemůže. 32 Ať nyní sestoupí z kříže, ten Mesiáš, král izraelský, abychom to viděli a uvěřili!“

Tupili ho i ti, kteří byli ukřižováni spolu s ním.

33 Když bylo poledne, nastala tma po celé zemi až do tří hodin. 34 O třetí hodině zvolal Ježíš mocným hlasem: „Eloi, Eloi, lema sabachtani?“, což přeloženo znamená: ‚Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?‘ 35 Když to uslyšeli, říkali někteří z těch, kdo stáli okolo: „Hle, volá Eliáše.“ 36 Kdosi pak odběhl, namočil houbu v octě, nabodl ji na prut a dával mu pít se slovy: „Počkejte, uvidíme, přijde-li ho Eliáš sejmout.“ 37 Ale Ježíš vydal mocný hlas a skončil. 38 Tu se chrámová opona roztrhla vpůli odshora až dolů. 39 A když uviděl setník, který stál před ním, že takto skončil, řekl: „Ten člověk byl opravdu Syn Boží.“ 40 Zpozvdálí se dívaly také ženy, mezi nimi i Marie z Magdaly, Marie, matka Jakuba mladšího a Josefa, a Salome, 41 které ho provázely a staraly se o něj, když byl v Galileji, a mnohé jiné, které se spolu s ním vydaly do Jeruzaléma.

42 A když už nastal večer – byl totiž den přípravy, předvečer soboty – 43 přišel Josef z Arimatie, vážený člen rady, který také očekával království Boží, dodal si odvahy, vešel k Pilátovi a požádal o Ježíšovo tělo. 44 Pilát se podivil, že Ježíš už zemřel; zavolal si setníka a zeptal se ho, je-li už dlouho mrtev. 45 A když mu to setník potvrdil, daroval mrtvé tělo Josefovi. 46 Ten koupil plátno, sňal Ježíše z kříže, zavinul ho do plátna a položil do hrobu, který byl vytesán ve skále, a ke vchodu do hrobu přivalil kámen. 47 Marie z Magdaly a Marie, matka Josefova, se dívaly, kam byl uložen.

16:1 Když uplynula sobota, Marie z Magdaly, Marie, matka Jakubova, a Salome nakoupily vonné masti, aby ho šly pomazat. 2 Brzy ráno prvního dne po sobotě, sotva vyšlo slunce, šly k hrobu. 3 Říkaly si mezi sebou: „Kdo nám odvalí kámen od vchodu do hrobu?“ 4 Ale když vzhledly, viděly, že kámen je odvalen; a byl

velmi veliký. 5 Vstoupily do hrobu a uviděly mládence, který seděl po pravé straně a měl na sobě bílé roucho; i zděsily se. 6 Řekl jim: „Neděste se! Hledáte Ježíše, toho Nazaretského, který byl ukřižován. Byl vzkříšen, není zde. Hle, místo, kam ho položili. 7 Ale jděte, řekněte jeho učedníkům, zvláště Petrovi: „Jde před vámi do Galileje; tam ho spatříte, jak vám řekl.““ 8 Ženy vyšly a utíkaly od hrobu, protože na ně padla hrůza a úžas. A nikomu nic neřekly, neboť se bály. 9 Když Ježíš ráno prvního dne po sobotě vstal, zjevil se nejprve Marii z Magdaly, z níž kdysi vyhnal sedm démonů. 10 Ona to šla oznámit těm, kteří bývali s ním a nyní truchlili a plakali. 11 Ti, když uslyšeli, že žije a že se jí ukázal, nevěřili. 12 Potom se zjevil v jiné podobě dvěma z nich cestou, když šli na venkov. 13 Ti to šli oznámit ostatním; ale ani těm nevěřili. 14 Konečně se zjevil samým jedenácti, když byli u stolu; káral jejich nevěru a tvrdost srdce, poněvadž nevěřili těm, kteří ho viděli vzkříšeného. 15 A řekl jim: „Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření. 16 Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen; kdo však neuvěří, bude odsouzen. 17 Ty, kdo uvěří, budou provázet tato znamení: Ve jménu mém budou vyhánět demony a mluvit novými jazyky; 18 budou brát hady do ruky, a vypijí-li něco smrtícího, nic se jim nestane; na choré budou vzkládat ruce a uzdraví je.“ 19 Když jim to Pán řekl, byl vzat vzhůru do nebe a usedl po pravici Boží. 20 Oni pak vyšli, všude kázali; a Pán s nimi působil a jejich slovo potvrzoval znameními.

Evangelium podle Lukáše 24,13 – 35

24:13 Téhož dne se dva z nich ubírali do vsi jménem Emaus, která je od Jeruzaléma vzdálena asi tři hodiny cesty, 14 a rozmlouvali spolu o tom všem, co se událo. 15 A jak to v řeči probírali, připojil se k nim sám Ježíš a šel s nimi. 16 Ale něco jako by bránilo jejich očím, aby ho poznali.

17 Řekl jim: „O čem to spolu cestou rozmlouváte?“ Oni zůstali stát plni zármutku. 18 Jeden z nich, jménem Kleofáš, mu odpověděl: „Ty jsi asi jediný z Jeruzaléma, kdo neví, co se tam v těchto dnech stalo!“ 19 On se jich zeptal: „A co to bylo?“ Oni mu odpověděli: „Jak Ježíše Nazaretského, který byl prorok mocný slovem i skutkem před Bohem i přede vším lidem, 20 naši velekněží a členové rady vydali, aby byl odsouzen na smrt, a ukřižovali ho. 21 A my jsme doufali, že on je ten, který má vykoupit Izrael. Ale už je to dnes třetí den, co se to stalo. 22 Ovšem některé z našich žen nás ohromily: Byly totiž zrána u hrobu 23 a nenalezly jeho tělo; přišly a vyprávěly, že měly i vidění andělů, kteří říkali, že je živ. 24 Někteří z nás pak odešli k hrobu a shledali, že je to tak, jak ženy vypravovaly, jeho však neviděli.“ 25 A on jim řekl: „Jak jste nechápaví! To je vám tak těžké uvěřit všemu, co mluvili proroci! 26 Což neměl Mesiáš to vše vytrpět a tak vejít do své slávy?“ 27 Potom začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma. 28 Když už byli blízko vesnice, do které šli, on jako by chtěl jít dál. 29 Oni však ho začali přemlouvat: „Zůstaň s námi, vždyť už je k večeru a den se schyluje.“ Vešel tedy a zůstal s nimi. 30 Když byl spolu s nimi u stolu, vzal chléb, vzdal díky, lámal a rozdával jim. 31 Tu se jim otevřely oči a poznali ho; ale on zmizel jejich zrakům. 32 Řekli si spolu: „Což nám srdce nehořelo, když s námi na cestě mluvil a otvíral nám Písma?“ 33 A v tu hodinu vstali a vrátili se do Jeruzaléma; našli jedenáct učedníků a jejich druhy pohromadě. 34 Ti jim řekli: „Pán byl opravdu vzkříšen a zjevil se Šimonovi.“ 35 Oni pak vypravovali, co se jim stalo na cestě a jak se jim dal poznat, když lámal chléb.

Evangelium podle Jana 13,1 – 20; 16,7 – 13; 20,1 – 21,25

13:1 Bylo před velikonočními svátky. Ježíš věděl, že přišla jeho hodina, aby z tohoto světa šel k Otcí; miloval své, kteří jsou ve světě, a prokázal svou lásku k nim až do konce. 2 Když byli u večeře a ďábel již vložil do srdce Jidáše Iškariotského, syna Šimonova, aby ho zradil, 3 Ježíš vstal od stolu a vědom si toho, že mu Otec dal všecko do rukou a že od Boha vyšel a k Bohu odchází, 4 odložil svrchní šat, vzal lněné plátno a přepásal se; 5 pak nalil vodu do umyvadla a začal učedníkům umývat nohy a utírat je plátnem, jímž byl přepásán. 6 Přišel k Šimonu Petrovi a ten mu řekl: „Pane, ty mi chceš mýt nohy?“ 7 Ježíš mu odpověděl: „Co já činím, nyní nechápeš, potom však to pochopíš.“ 8 Petr mu řekl: „Nikdy mi nebudeš mýt nohy!“ Ježíš odpověděl: „Jestliže tě neumyji, nebudeš mít se mnou podíl.“ 9 Řekl mu Šimon Petr: „Pane, pak tedy nejenom nohy, ale i ruce a hlavu!“ 10 Ježíš mu řekl: „Kdo je vykoupán, nepotřebuje než nohy umýt, neboť je celý čistý. I vy jste čisti, ale ne všichni.“ 11 Věděl, kdo ho zradí, a proto řekl: Ne všichni jste čisti.

12 Když jim umyl nohy a oblékl si svůj šat, opět se posadil a řekl jim: „Chápete, co jsem vám učinil? 13 Nazýváte mě Mistrem a Pánem, a máte pravdu: Skutečně jsem. 14 Jestliže tedy já, Pán a Mistr, jsem vám umyl nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývat. 15 Dal jsem vám příklad, abyste i vy jednali, jako jsem jednal já. 16 Amen, amen, pravím vám, sluha není větší než jeho pán a posel není větší než ten, kdo ho poslal. 17 Když to víte, blaže vám, jestliže to také činíte. 18 Nemluvím o vás všech. Já vím, které jsem vyvolil. Ale má se naplnit slovo Písma: ‚Ten, který se mnou jí chléb, zvedl proti mně patu.‘ 19 Říkám vám to již nyní předem, abyste potom, až se to stane, uvěřili, že já jsem to. 20 Amen, amen, pravím vám, kdo přijímá toho, koho pošlu, mne přijímá. A kdo přijímá mne, přijímá toho, který mě poslal.“

16:7 Říkám vám však pravdu: Prospěje vám, abych odešel. Když neodejdu, Přímluvce k vám nepřijde. Odejdu-li, pošlu ho k vám. 8 On přijde a ukáže světu, v čem je hřích, spravedlnost a soud: 9 Hřích v tom, že ve mne nevěří; 10 spravedlnost v tom, že odcházím k Otcí a již mne nespátříte; 11 soud v tom, že vládce tohoto světa je již odsouzen. 12 Ještě mnoho jiného bych vám měl povědět, ale nyní byste to nesnesli. 13 Jakmile však přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy, neboť nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit, co uslyší. A oznámí vám, co má přijít.

20:1 První den po sobotě, když ještě byla tma, šla Marie Magdalská k hrobu a spatřila, že kámen je od hrobu odvalen. 2 Běžela k Šimonu Petrovi a k tomu učedníkovi, kterého Ježíš miloval, a řekla jim: „Vzali Pána z hrobu, a nevíme, kam ho položili.“ 3 Petr a ten druhý učedník vstali a šli k hrobu. 4 Oba dva běželi, ale ten druhý učedník předběhl Petra a byl u hrobu první. 5 Sehnul se a viděl tam ležet lněná plátna, ale dovnitř nevešel. 6 Po něm přišel Šimon Petr a vešel do hrobu. Uviděl tam ležet lněná plátna, 7 ale šátek, jímž ovázali Ježíšovu hlavu, neležel mezi plátny, nýbrž byl svinut na jiném místě. 8 Potom vešel dovnitř i ten druhý učedník, který přišel k hrobu dřív; spatřil vše a uvěřil. 9 Dosud totiž nevěděli, že podle Písma musí vstát z mrtvých. 10 Oba učedníci se pak vrátili domů.

11 Ale Marie stála venku před hrobem a plakala. Přitom se naklonila do hrobu 12 a spatřila dva anděly v bílém rouchu, sedící na místě, kde předtím leželo Ježíšovo tělo, jednoho u hlavy a druhého u nohou. 13 Otázali se Marie: „Proč pláčeš?“ Odpověděla jim: „Odnegli mého Pána a nevím, kam ho položili.“ 14 Po těch slovech se obrátila a spatřila za sebou Ježíše; ale nepoznala, že je to on. 15 Ježíš jí řekl: „Proč pláčeš? Koho hledáš?“ V

domnění, že je to zahradník, mu odpověděla: „Jestliže tys jej, pane, odnesl, řekni mi, kam jsi ho položil, a já pro něj půjdu.“ 16 Ježíš jí řekl: „Marie!“ Obrátila se a zvolala hebrejsky „Rabbuni“, to znamená ‚Mistře‘. 17 Ježíš jí řekl: „Nedotýkej se mne, dosud jsem nevystoupil k Otci. Ale jdi k mým bratřím a pověz jim, že vystupuji k Otci svému i Otci vašemu a k Bohu svému i Bohu vašemu.“ 18 Marie Magdalská šla k učedníkům a oznámila jim: „Viděla jsem Pána a toto mi řekl.“

19 Téhož dne večer – prvního dne po sobotě – když byli učedníci ze strachu před Židy shromážděni za zavřenými dveřmi, přišel Ježíš, postavil se uprostřed nich a řekl: „Pokoj vám.“ 20 Když to řekl, ukázal jim ruce a bok. Učedníci se zaradovali, když spatřili Pána. 21 Ježíš jim znovu řekl: „Pokoj vám. Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás.“ 22 Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého. 23 Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou.“

24 Tomáš, jinak Didymos, jeden z dvanácti učedníků, nebyl s nimi, když Ježíš přišel. 25 Ostatní učedníci mu řekli: „Viděli jsme Pána.“ Odpověděl jim: „Dokud nevidím na jeho ruku stopy po hřebech a dokud nevložím do nich svůj prst a svou ruku do rány v jeho boku, neuvěřím.“ 26 Osmého dne potom byli učedníci opět uvnitř a Tomáš s nimi. Ač byly dveře zavřeny, Ježíš přišel, postavil se doprostřed a řekl: „Pokoj vám.“ 27 Potom řekl Tomášovi: „Polož svůj prst sem, pohleď na mé ruce a vlož svou ruku do rány v mém boku. Nepochybuji a věř!“ 28 Tomáš mu odpověděl: „Můj Pán a můj Bůh.“ 29 Ježíš mu řekl: „Že jsi mě viděl, věříš. Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili.“ 30 Ještě mnoho jiných znamení učinil Ježíš před očima učedníků, a ta nejsou zapsána v této knize. 31 Tato však zapsána jsou, abyste věřili, že Ježíš je

Kristus, Syn Boží, a abyste věřice měli život v jeho jménu.

21:1 Potom se Ježíš opět zjevil učedníkům u jezera Tiberiadského. 2 Stalo se to takto: Byli spolu Šimon Petr, Tomáš, jinak Didymos, Natanael z Kány Galilejské, synové Zebedeovi a ještě dva z jeho učedníků. 3 Šimon Petr jim řekl: „Jdu lovit ryby.“ Odpověděli mu: „I my půjdeme s tebou.“ Šli a vstoupili na loď. Té noci však nic neulovili. 4 Když začalo svítat, stál Ježíš na břehu, ale učedníci nevěděli, že je to on. 5 Ježíš jim řekl: „Děti, nemáte něco k jídlu?“ Odpověděli: „Nemáme.“ 6 Řekl jim: „Hodte síť na pravou stranu lodi, tam ryby najdete.“ Hodili síť a nemohli ji ani utáhnout pro množství ryb. 7 Onen učedník, kterého Ježíš miloval, řekl Petrovi: „To je Pán!“ Jakmile Šimon Petr uslyšel, že je to Pán, přehodil si plášť – byl totiž svlečen – a brodil se k němu vodou. 8 Ostatní učedníci přijeli na lodi – nebyli daleko od břehu, jen asi dvě stě loket – a táhli za sebou síť s rybami.

9 Když vstoupili na břeh, spatřili ohniště a na něm rybu a chléb. 10 Ježíš jim řekl: „Přineste několik ryb z toho, co jste nalovili!“ 11 Šimon Petr šel a vytáhl na břeh síť plnou velkých ryb, bylo jich sto padesát tři; a ač jich bylo tolik, síť se neprotrhla. 12 Ježíš jim řekl: „Pojďte jíst!“ A nikdo z učedníků se ho neodvážil zeptat: „Kdo jsi?“ Věděli, že je to Pán. 13 Ježíš šel, vzal chléb a dával jim; stejně i rybu. 14 To se již potřetí zjevil učedníkům po svém vzkříšení.

15 Když pojedli, zeptal se Ježíš Šimona Petra: „Šimone, synu Janův, miluješ mne víc než ti zde?“ Odpověděl mu: „Ano, Pane, ty víš, že tě mám rád.“ Řekl mu: „Pas mé beránky!“ 16 Zeptal se ho podruhé: „Šimone, synu Janův, miluješ mne?“ Odpověděl: „Ano, Pane, ty víš, že tě mám rád.“ Řekl mu: „Buď pastýřem mých ovcí!“ 17 Zeptal se ho potřetí: „Šimone, synu Janův, máš mne rád?“ Petr se zarmoutil

nad tím, že se ho potřetí zeptal, má-li ho rád. Odpověděl mu: „Pane, ty víš všechno, ty víš také, že tě mám rád.“ Ježíš mu řekl: „Pas mé ovce! 18 Amen, amen, pravím tobě: Když jsi byl mladší, sám ses přepásával a chodil jsi, kam jsi chtěl; ale až zestárneš, vztáhneš ruce a jiný tě přepáše a povede, kam nechceš.“ 19 To řekl, aby mu naznačil, jakou smrtí oslaví Boha. A po těch slovech dodal: „Následuj mne!“

20 Petr se obrátil a spatřil, že za nimi jde učedník, kterého Ježíš miloval, ten, který byl při večeři po jeho boku a který se ho tehdy otázel: „Pane, kdo tě zrazuje?“ 21 Když ho Petr spatřil, řekl Ježíšovi: „Pane, co bude s ním?“ 22 Ježíš mu řekl: „Jestliže chci, aby tu zůstal, dokud nepřijdu, není to tvá věc. Ty mne následuj!“ 23 Mezi bratřími se to slovo rozšířilo a říkalo se, že onen učedník nezemře. Ježíš však neřekl, že nezemře, nýbrž: „Jestliže chci, aby tu zůstal, dokud nepřijdu, není to tvá věc.“

24 To je ten učedník, který vydává svědectví o těchto věcech a který je zapsal; a my víme, že jeho svědectví je pravdivé. 25 Je ještě mnoho jiného, co Ježíš učinil; kdyby se mělo všechno dopodrobna vypsát, myslím, že by celý svět neměl dost místa pro knihy o tom napsané.

8. Prvotní křesťanská církev

Skutky apoštolů 1,1 – 2,47; 6,1 – 6; 9,1 – 20; 15,1 – 35

1:1 První knihu, Theofile, jsem napsal o všem, co Ježíš činil a učil od samého počátku 2 až do dne, kdy v Duchu svatém přikázal svým vyvoleným apoštolům, jak si mají počínat, a byl přijat k Bohu; 3 jim také po svém umučení mnoha způsoby prokázal, že žije, po čtyřicet dní se jim dával spatřit a učil je o království Božím. 4 Když s nimi byl u stolu, nařídil jim, aby neodcházeli z Jeruzaléma: „Čekejte, až se splní Otcovo zaslíbení, o němž jste ode mne slyšeli. 5 Jan křtil vodou, vy však budete pokřtěni Duchem svatým, až uplyne těchto několik dní.“ 6 Ti, kteří byli s ním, se ho ptali: „Pane, už v tomto čase chceš obnovit království pro Izrael?“ 7 Řekl jim: „Není vaše věc znát čas a lhůtu, kterou si Otec ponechal ve své moci; 8 ale dostanete sílu Ducha svatého, který na vás sestoupí, a budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země.“

9 Po těch slovech byl před jejich zraky vzat vzhůru a oblak jim ho zastřel. 10 A když upřeně hleděli k nebi za ním, jak odchází, hle, stáli vedle nich dva muži v bílém rouchu 11 a řekli: „Muži z Galileje, co tu stojíte a hledíte k nebi? Tento Ježíš, který byl od vás vzat do nebe, znovu přijde právě tak, jak jste ho viděli odcházet.“

12 Potom se z hory, které se říká Olivová, vrátili do Jeruzaléma; není to daleko, jen asi kolik je dovoleno ujít v sobotu. 13 Když přišli do města, vystoupili do horní místnosti domu, kde pobývali. Byli to Petr, Jan, Jakub, Ondřej, Filip a Tomáš, Bartoloměj a Matouš, Jakub Alfeův, Šimon Zélóta a Juda Jakubův. 14 Ti všichni se svorně a vytrvale modlili spolu se ženami, s Marií, matkou Ježíšovou, a s jeho bratry.

15 V těch dnech vstal Petr ve shromáždění bratří – bylo tam pohromadě asi sto

dvacet lidí – a řekl: 16 „Bratří, muselo se splnit slovo Písma, kde Duch svatý už ústy Davidovými mluvil o Jidášovi, o tom, který na Ježíše přivedl strážce, 17 ačkoliv patřil do počtu nás Dvanácti a byl vyvolen ke stejné službě. 18 Z odměny za svůj zlý čin si koupil pole, ale pak se střemhlav zřítíl, jeho tělo se roztrhlo a všechny vnitřnosti vyhrězly. 19 Všichni obyvatelé Jeruzaléma se o tom dověděli a začali tomu poli říkat ve svém jazyce Hakeldama, to znamená Krvavé pole. 20 Neboť je psáno v Knize žalmů: ‚Jeho obydlí ať zpusťne, ať není nikoho, kdo by v něm bydlel;‘ a jinde je psáno: ‚Jeho pověření ať převezme jiný.‘ 21 Proto jeden z těch mužů, kteří s námi chodili po celý čas, kdy Pán Ježíš byl mezi námi, 22 od křtu Janova až do dne, kdy byl od nás vzat, musí se spolu s námi stát svědkem jeho zmrtvýchvstání.“ 23 Vybrali tedy dva, Josefa, jménem Barsabas, zvaného Justus, a Matěje; 24 pak se modlili: „Ty, Pane, znáš srdce všech lidí; ukaž, koho z těch dvou sis vyvolil, 25 aby převzal místo v této apoštolské službě, kterou Jidáš opustil a odešel tam, kam patří.“ 26 Potom jim dali losy a los padl na Matěje; tak byl připojen k jedenácti apoštolům.

2:1 Když nastal den Letnic, byli všichni shromážděni na jednom místě. 2 Náhle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký víchř, a naplnil celý dům, kde byli. 3 A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden; 4 všichni byli naplněni Duchem svatým a začali ve vytržení mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat.

5 V Jeruzalémě byli zbožní židé ze všech národů na světě, 6 a když se ozval ten zvuk, sešlo se jich mnoho a užasli, protože každý z nich je slyšel mluvit svou vlastní řečí. 7 Byli ohromeni a divili se: „Což nejsou všichni, kteří tu mluví, z Galileje? 8 Jak to, že je slyšíme každý ve své rodné řeči: 9 Parthové, Médové a Elamité,

obyvatelé Mezopotámie, Judeje a Kappadokie, Pontu a Asie, 10 Frygie a Pamfylie, Egypta a krajů Libye u Kyrény a přistěhovalí Římané, 11 židé i obrázení pohané, Kréťané i Arabové; všichni je slyšíme mluvit v našich jazycích o velikých skutcích Božích!“ 12 Žasli a v rozpacích říkali jeden druhému: „Co to má znamenat?“ 13 Ale jiní říkali s posměškem: „Jsou opilí!“

14 Tu vystoupil Petr spolu s jedenácti, pozvedl hlas a oslovil je: „Muži judští a všichni, kdo bydlíte v Jeruzalémě, toto vám chci oznámit, poslouvejte mě pozorně: 15 Tito lidé nejsou, jak se domníváte, opilí – vždyť je teprve devět hodin ráno. 16 Ale děje se, co bylo řečeno ústy proroka Jóele:

17 ‚A stane se v posledních dnech, praví Bůh, sešlu svého Ducha na všechny lidi, synové vaši a vaše dcery budou mluvit v prorockém vytržení, vaši mládenci budou mít vidění a vaši starci budou mít sny. 18 I na své služebníky a na své služebnice v oněch dnech sešlu svého Ducha, a budou prorokovat. 19 A učiním divy nahoře na nebi a znamení dole na zemi: krev a oheň a oblaka dýmu. 20 Slunce se obrátí v temnotu a měsíc se změní v krev, než přijde den Páně, velký a slavný; 21 a každý, kdo vyzývá jméno Páně, bude zachráněn.‘

22 Muži izraelští, slyšte tato slova: Ježíše Nazaretského Bůh potvrdil před vašimi zraky mocnými činy, divy a znameními, která mezi vámi skrze něho činil, jak sami víte. 23 Bůh předem rozhodl, aby byl vydán, a vy jste ho rukou bezbožných přibili na kříž a zabili. 24 Ale Bůh ho vzkřísil; vytrhl jej z bolestí smrti, a smrt ho nemohla udržet ve své moci. 25 David o něm praví:

‚Viděl jsem Pána stále před sebou, je mi po pravici, abych nezakolísal; 26 proto se mé srdce zaradovalo a jazyk můj se rozjásal, nadto i tělo mé odpočine v naději, 27 neboť mě nezanecháš v říši smrti a nedopustíš, aby se tvůj Svatý rozpadl v

prach. 28 Dal jsi mi poznat cesty života a blízkost tvé tváře mne naplní radostí.‘

29 Bratří, o praotci Davidovi vám mohu směle říci, že zemřel a byl pohřben; jeho hrob tu máme až dodnes. 30 Byl to však prorok a věděl o přísaze, kterou se mu Bůh zavázal, že jeho potomka nastolí na jeho trůn; 31 viděl do budoucnosti, a mluvil tedy o vzkříšení Kristově, když řekl, že nezůstane v říši smrti a jeho tělo se nerozpadne v prach. 32 Tohoto Ježíše Bůh vzkřísil a my všichni to můžeme dosvědčit. 33 Byl vyvýšen na pravici Boží a přijal Ducha svatého, kterého Otec slíbil; nyní jej seslal na nás, jak to vidíte a slyšíte. 34 David nevstoupil na nebe, ale sám říká: ‚Řekl Hospodin mému Pánu: Usedni po mé pravici, 35 dokud ti nepoložím nepřátele pod nohy.‘ 36 Ať tedy všechen Izrael s jistotou ví, že toho Ježíše, kterého vy jste ukřižovali, učinil Bůh Pánem a Mesiášem.“

37 Když to slyšeli, byli zasaženi v srdci a řekli Petrovi i ostatním apoštolům: „Co máme dělat, bratří?“ 38 Petr jim odpověděl: „Obrátte se a každý z vás ať přijme křest ve jménu Ježíše Krista na odpuštění svých hříchů, a dostanete dar Ducha svatého. 39 Neboť to zaslíbení platí vám a vašim dětem i všem daleko široko, které si povolá Pán, náš Bůh.“ 40 A ještě mnoha jinými slovy je Petr zapřisahal a napomínal: „Zachraňte se z tohoto zvráceného pokolení!“

41 Ti, kteří přijali jeho slovo, byli pokřtěni a přidalo se k nim toho dne na tři tisíce lidí. 42 Vytrvale poslouchali učení apoštolů, byli spolu, lámali chléb a modlili se. 43 Všech se zmocnila bázeň, neboť skrze apoštoly se stalo mnoho zázraků a znamení. 44 Všichni, kteří uvěřili, byli pospolu a měli všechno společné. 45 Prodávali svůj majetek a rozdělovali všem podle toho, jak kdo potřeboval. 46 Každého dne pobývali svorně v chrámu, po domech lámali chléb a dělili se o jídlo s radostí a s upřímným srdcem. 47 Chválili Boha a byli všemu lidu milí. A Pán denně

přidával k jejich společenství ty, které povolával ke spáse.

6:1 V té době, kdy učedníků stále přibývalo, začali si ti z nich, kteří vyrostli mezi Řeky, stěžovat na bratry z židovského prostředí, že se jejich vdovám nedává každodenně spravedlivý díl. 2 A tak apoštolové svolali všechny učedníky a řekli: „Bohu se nebude líbit, jestliže my přestaneme kázat Boží slovo a budeme sloužit při stolech. 3 Bratří, vyberte si proto mezi sebou sedm mužů, o nichž se ví, že jsou plni Ducha a moudrosti, a pověříme je touto službou. 4 My pak budeme i nadále věnovat všechen svůj čas modlitbě a kázání slova.“ 5 Celé shromáždění s tímto návrhem rádo souhlasilo, a tak zvolili Štěpána, který byl plný víry a Ducha svatého, dále Filipa, Prochora, Nikánora, Timóna, Parména a Mikuláše z Antiochie, původem pohana, který přistoupil k židovství. 6 Přivedli je před apoštolu, ti se pomodlili a vložili na ně ruce.

9:1 Saul nepřestával vyhrožovat učedníkům Páně a chtěl je vyhladit. Šel proto k veleknězi 2 a vyžádal si od něho doporučující listy pro synagogy v Damašku, aby tam mohl vyhledávat muže i ženy, kteří se hlásí k tomu směru, a přivést je v poutech do Jeruzaléma. 3 Na cestě, když už byl blízko Damašku, zazářilo kolem něho náhle světlo z nebe. 4 Padl na zem a uslyšel hlas: „Saule, Saule, proč mne pronásleduješ?“ 5 Saul řekl: „Kdo jsi, Pane?“ On odpověděl: „Já jsem Ježíš, kterého ty pronásleduješ. 6 Vstaň, jdi do města a tam se dovíš, co máš dělat.“ 7 Muži, kteří ho doprovázeli, zůstali stát a nebyli schopni slova; slyšeli sice hlas, ale nespatriili nikoho. 8 Saul vstal ze země, otevřel oči, ale nic neviděl. Museli ho vzít za ruce a dovést do Damašku. 9 Po tři dny neviděl, nic nejedl a nepil.

10 V Damašku žil jeden učedník, jménem Ananiáš. Toho Pán ve vidění zavolal: „Ananiáši!“ On odpověděl: „Zde jsem, Pane.“ 11 Pán mu řekl: „Jdi hned do ulice, která se jmenuje Přímá, a v domě Judově vyhledej Saula z Tarsu. Právě se modlí 12 a dostalo se mu vidění, jak k němu vchází muž jménem Ananiáš a vkládá na něj ruce, aby opět viděl.“ 13 Ananiáš odpověděl: „Pane, mnoho lidí mi vyprávělo o tom člověku, kolik zla způsobil bratřím v Jeruzalémě. 14 Také zde má od velekněží plnou moc zatknout každého, kdo vyzývá tvé jméno.“ 15 Pán mu však řekl: „Jdi, neboť on je mým nástrojem, který jsem si zvolil, aby nesl mé jméno národům i králům a synům izraelským. 16 Ukáži mu, co všechno musí podstoupit pro mé jméno.“ 17 Ananiáš šel, vstoupil do toho domu, vložil na Saula ruce a řekl: „Saule, můj bratře, posílá mě k tobě Pán – ten Ježíš, který se ti zjevil na tvé cestě; chce, abys opět viděl a byl naplněn Duchem svatým.“ 18 Tu jako by mu z očí spadly šupiny, zase viděl a hned se dal pokřtít. 19 Pak přijal pokrm a síla se mu vrátila. S damašskými učedníky zůstal Saul několik dní 20 a hned začal v synagógách kázat, že Ježíš je Syn Boží.

15:1 Tu přišli do Antiochie někteří lidé z Judska a začali bratry učit: „Nepřijmete-li obřízku, jak to předpisuje Mojžíšův zákon, nemůžete být spaseni.“ 2 Pavel a Barnabáš s tím nesouhlasili a dostali se s nimi do sporu; proto bylo rozhodnuto, aby ti dva a ještě někteří jiní z Antiochie šli do Jeruzaléma a předložili tuto otázku apoštolům a starším. 3 Církev je tedy vyslala na cestu a oni šli přes Fénicii a Samařsko a všude k veliké radosti bratří vyprávěli, jak se i pohané obracejí k víře.

4 Když přišli do Jeruzaléma, byli přijati církví, apoštolu a staršími a vypravovali jim, jak je Bůh ve všem vedl. 5 Tu povstali někteří bratří z farizeů a prohlásili: „Pohané musí přijmout obřízku a musí se

jim nařídít, aby zachovávali Mojžíšův zákon.“ 6 Apoštolové a starší se tedy sešli, aby celou tu věc uvážili. 7 Když došlo k velké rozepři, povstal Petr a promluvil k nim: „Dobře víte, bratří, že si mě Bůh hned na začátku mezi vámi vyvolil, aby ode mne pohané uslyšeli slovo evangelia a uvěřili. 8 A sám Bůh, jenž zná lidská srdce, se za ně postavil: Dal jim Ducha svatého tak jako nám 9 a neučinil žádného rozdílu mezi námi a jimi, protože jejich srdce očistil vírou. 10 Proč tedy nyní pokoušíte Boha a chcete vložit na učedníky břemeno, které nemohli unést ani naši otcové ani my! 11 Věříme přece, že jsme stejně jako oni spaseni milostí Pána Ježíše.“ 12 A když Barnabáš a Pavel začali vypravovat, jaká znamení a divy činil Bůh skrze ně mezi pohaný, všichni ve shromáždění zmlkli a poslouchali.

13 Když domluvili, ujal se slova Jakub a řekl: „Bratří, slyšte mne! 14 Šimon vypravoval, jak Bůh poprvé projevil pohanům svou milost a povolal si z nich svůj lid. 15 S tím se shodují slova proroků, neboť je psáno: 16 ‚Navrátím se zase a znovu postavím Davidův zbořený dům, z jeho trosek jej opět vystavím a zbuduji, jako byl dřív, 17 aby také ostatní lidé hledali Pána, všechny národy, nad nimiž bylo vysloveno mé jméno. To praví Pán, 18 který to oznámil už před věky.‘

19 Proto já soudím, abychom nedělali potíže pohanům, kteří se obracejí k Bohu, 20 ale jen jim napsali, aby se vyhýbali všemu, co přišlo do styku s pohanskou bohoslužbou, aby nežili ve smilstvu, aby nejedli maso zvířat, která nebyla zbavena krve, a aby nepožívali krev. 21 Vždyť Mojžíš má odedávna po městech své kazatele, kteří čtou jeho Zákon v synagógách každou sobotu.“

22 Tu se apoštolové a starší za souhlasu celé církve rozhodli, že ze svého středu vyvolí dva muže a pošlou je s Pavlem a Barnabášem do Antiochie. Byli to Juda, kterému říkali Barsabáš, a Silas, přední

muži mezi bratřími. 23 Po nich poslali tento dopis: „My, apoštolové a starší, vaši bratří, posíláme pozdrav vám, svým bratřím v Antiochii, Sýrii a Kilikii, kteří jste dříve byli pohaný. 24 Dověděli jsme se, že vás někteří lidé od nás zneklidnili a zmátli svými slovy, ačkoliv jsme jim k tomu nedali žádný pokyn. 25 Proto jsme se jednomyslně rozhodli, že zvolíme dva muže a pošleme je k vám s našimi milými bratry Barnabášem a Pavlem, 26 kteří ve službě našeho Pána Ježíše Krista nasadili svůj život. 27 Posíláme k vám tedy Judu a Silase, kteří vám to vše sami potvrdí. 28 Toto jest rozhodnutí Ducha svatého i naše: Nikdo ať vás nezatěžuje jinými povinnostmi než těmi, které jsou naprosto nutné: 29 Zdržujte se všeho, co bylo obětováno modlám, také krve, pak masa zvířat, která nebyla zbavena krve, a konečně smilstva. Jestliže se toho všeho vyvarujete, budete jednat správně. Buďte zdraví.“

30 Pak se pověření bratří odebrali do Antiochie. Tam všechny shromáždili a odevzdali jim dopis. 31 Když jej bratří přečetli, velmi se zaradovali, protože je uklidnil. 32 Také Juda a Silas bratry velmi povzbudili a posílili svými slovy; vždyť i oni byli proroci. 33 Zůstali tam nějakou dobu; pak je bratří s přáním pokoje propustili a oni se vrátili zpět. 34 Silas se však rozhodl, že tam zůstane, a tak šel Juda do Jeruzaléma sám. 35 Pavel a Barnabáš zůstali ještě v Antiochii a s mnoha jinými tam učili a zvěštovali slovo Páně.

První list Korintským 1,18 – 31; 12,1 – 13,13; 15,1 – 28

1:18 Slovo o kříži je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě; nám, kteří jdeme ke spáse, je mocí Boží. 19 Je psáno: ‚Zahubím moudrost moudrých a rozumnost rozumných zavrhnou.‘ 20 Kde jsou učenci, kde znalci, kde řečníci tohoto věku? Neučinil Bůh moudrost světa bláznovstvím? 21 Protože svět svou

moudrostí nepoznal Boha v jeho moudrém díle, zalíbilo se Bohu spasit ty, kdo věří, bláznovskou zvěstí. 22 Židé žádají zázračná znamení, Řekové vyhledávají moudrost, 23 ale my kážeme Krista ukřižovaného. Pro Židy je to kámen úrazu, pro ostatní bláznovství, 24 ale pro povolání, jak pro Židy, tak pro Řeky, je Kristus Boží moc a Boží moudrost. 25 Neboť bláznovství Boží je moudřejší než lidé a slabost Boží je silnější než lidé.

26 Pohledte, bratří, koho si Bůh povolává: Není mezi vámi mnoho moudrých podle lidského soudu, ani mnoho mocných, ani mnoho urozených; 27 ale co je světu bláznovstvím, to vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré, a co je slabé, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné; 28 neurozené v očích světa a opovržené Bůh vyvolil, ano, vyvolil to, co není, aby to, co jest, obrátil v nic – 29 aby se tak žádný člověk nemohl vychloubat před Bohem. 30 Vy však jste z Boží moci v Kristu Ježíši; on se nám stal moudrostí od Boha, spravedlností, posvěcením a vykopením, 31 jak je psáno: ‚Kdo se chlubí, ať se chlubí v Pánu.‘

12:1 Pokud jde o duchovní dary, bratří, nechtěl bych vás nechat v nevědomosti. 2 Pamatujte se, že když jste byli pohané, táhlo vás to neodolatelně k němým modlám. 3 Proto vám zdůrazňuji, že žádný, kdo mluví z Ducha Božího, neřekne: „Ježíš buď proklet,“ a že nikdo nemůže říci: „Ježíš je Pán,“ leč v Duchu svatém.

4 Jsou rozdílná obdarování, ale tentýž Duch; 5 rozdílné služby, ale tentýž Pán; 6 a rozdílná působení moci, ale tentýž Bůh, který působí všechno ve všech. 7 Každému je dán zvláštní projev Ducha ke společnému prospěchu. 8 Jednomu je skrze Ducha dáno slovo moudrosti, druhému slovo poznání podle téhož Ducha, 9 někomu zase víra v témž Duchu, někomu dar uzdravování v jednom a témž Duchu, 10 někomu působení mocných činů, dalšímu zase prorocství, jinému

rozlišování duchů, někomu dar mluvit ve vytržení, jinému dar vykládat, co to znamená. 11 To všechno působí jeden a týž Duch, který uděluje každému zvláštní dar, jak sám chce.

12 Tak jako tělo je jedno, ale má mnoho údů, a jako všechny údy těla jsou jedno tělo, ač je jich mnoho, tak je to i s Kristem. 13 Neboť my všichni, ať Židé či Řekové, ať otroci či svobodní, byli jsme jedním Duchem pokřtěni v jedno tělo a všichni jsme byli napojeni týmž Duchem. 14 Tělo není jeden úd, nýbrž mnoho údů. 15 Kdyby řekla noha: „Protože nejsem ruka, nepatřím k tělu,“ tím by ještě nepřestala být částí těla. 16 A kdyby řeklo ucho: „Protože nejsem oko, nepatřím k tělu,“ tím by ještě nepřestalo být částí těla. 17 Kdyby celé tělo nebylo než oko, kde by byl sluch? A kdyby celé tělo nebylo než sluch, kde by byl čich? 18 Ale Bůh dal tělu údy a každému z nich určil úkol, jak sám chtěl. 19 Kdyby všechno bylo jen jedním údem, kam by se podělo tělo? 20 Ve skutečnosti však je mnoho údů, ale jedno tělo. 21 Oko nemůže říci ruce: „Nepotřebuji tě!“ Ani hlava nemůže říci nohám: „Nepotřebuji vás!“ 22 A právě ty údy těla, které se zdají méně významné, jsou nezbytné, 23 a které pokládáme za méně čestné, těm prokazujeme zvláštní čest, a neslušné slušněji zahalujeme, 24 jak to naše slušné údy nepotřebují. Bůh zařídil tělo tak, že přehlíženým údům dal hojnější čest, 25 aby v těle nedošlo k roztržce, ale aby údy shodně pečovaly jeden o druhý. 26 Trpí-li jeden úd, trpí spolu s ním všechny. A dochází-li slávy jeden úd, všechny se radují spolu s ním.

27 Vy jste tělo Kristovo, a každý z vás je jedním z jeho údů. 28 A v církvi ustanovil Bůh jedny za apoštoly, druhé za proroky, třetí za učitele; potom jsou mocné činy, pak dary uzdravování, služba potřebným, řízení církve, řeč ve vytržení. 29 Jsou snad všichni apoštoly? Jsou všichni proroky? Jsou všichni učiteli? Mají všichni moc činit

divy? 30 Mají všichni dar uzdravovat? Mají všichni schopnost mluvit ve vytržení rozličnými jazyky? Dovedou je všichni vykládat? 31 Usilujte o vyšší dary! A ukážu vám ještě mnohem vzácnější cestu:

13:1 Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, ale lásku bych neměl, jsem jenom dunící kov a zvučící zvon. 2 Kdybych měl dar prorocství, rozuměl všem tajemstvím a obsáhl všechno poznání, ano, kdybych měl tak velikou víru, že bych hory přenášel, ale lásku bych neměl, nic nejsem. 3 A kdybych rozdal všechno, co mám, ano, kdybych vydal sám sebe k upálení, ale lásku bych neměl, nic mi to neprospěje.

4 Lásku je trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá. 5 Lásku nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy. 6 Nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy. 7 Ať se děje cokoli, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá.

8 Lásku nikdy nezanikne. Prorocství – to pomine; jazyky – ty ustanou; poznání – to bude překonáno. 9 Vždyť naše poznání je jen částečné, i naše prorokování je jen částečné; 10 až přijde plnost, tehdy to, co je částečné, bude překonáno. 11 Dokud jsem byl dítě, mluvil jsem jako dítě, smýšlel jsem jako dítě, usuzoval jsem jako dítě; když jsem se stal mužem, překonal jsem to, co je dětinské. 12 Nyní vidíme jako v zrcadle, jen v hádance, potom však uzříme tvář v tvář. Nyní poznávám částečně, ale potom poznám plně, jako Bůh zná mne.

13 A tak zůstává víra, naděje, láska – ale největší z té trojice je láska.

15,1 Chci vám připomenout, bratři, evangelium, které jsem vám zvěstoval, které jste přijali, které je základem, na němž stojíte, 2 a skrze něž docházíte spásy, držíte-li se ho tak, jak jsem vám je

zvěstoval – vždyť jste přece neuvěřili nadarmo.

3 Odevzdal jsem vám především, co jsem sám přijal, že Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem 4 a byl pohřben; byl vzkříšen třetího dne podle Písem, 5 ukázal se Petrovi, potom Dvanácti. 6 Poté se ukázal více než pěti stům bratřím najednou; většina z nich je posud na živu, někteří však již zesnuli. 7 Pak se ukázal Jakobovi, potom všem apoštolům. 8 Naposledy ze všech se jako nedochůdčeti ukázal i mně. 9 Vždyť já jsem nejmenší z apoštolů a nejsem ani hoden jména apoštol, protože jsem pronásledoval církev Boží. 10 Milostí Boží jsem to, co jsem, a milost, kterou mi prokázal, nebyla nadarmo; více než oni všichni jsem se napracoval – nikoli já, nýbrž milost Boží, která byla se mnou. 11 Ať už tedy já, nebo oni – tak zvěstujeme a tak jste uvěřili.

12 Když se tedy zvěstuje o Kristu, že byl vzkříšen, jak mohou někteří mezi vámi říkat, že není zmrtvýchvstání? 13 Není-li zmrtvýchvstání, pak nebyl vzkříšen ani Kristus. 14 A jestliže Kristus nebyl vzkříšen, pak je naše zvěst klamná, a klamná je i vaše víra, 15 a my jsme odhaleni jako lživí svědkové o Bohu: dosvědčili jsme, že Bůh vzkřísil Krista, ale on jej nevzkřísil, není-li vzkříšení z mrtvých. 16 Neboť není-li vzkříšení z mrtvých, nebyl vzkříšen ani Kristus. 17 Nebyl-li však Kristus vzkříšen, je vaše víra marná, ještě jste ve svých hříších, 18 a jsou ztraceni i ti, kteří zesnuli v Kristu. 19 Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí!

20 Avšak Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kdo zesnuli. 21 A jako vešla do světa smrt skrze člověka, tak i zmrtvýchvstání: 22 jako v Adamovi všichni umírají, tak v Kristu všichni dojdou života. 23 Každý v daném pořadí: první vstal Kristus, potom při Kristově příchodu vstanou ti, kdo jsou jeho. 24 Tu nastane konec, až Kristus zruší vládu všech mocností a sil a odevzdá království Bohu a Otci. 25 Musí totiž

kralovat, „dokud Bůh nepodmaní všechny nepřátele pod jeho nohy“. 26 Jako poslední nepřítel bude přemožena smrt, 27 vždyť „pod nohy jeho podřídil všecko“. Je-li řečeno, že je mu podřízeno všecko, je jasné, že s výjimkou toho, kdo mu všecko podřídil. 28 Až mu bude podřízeno všecko, pak i sám Syn se podřídí tomu, kdo mu všecko podřídil, a tak bude Bůh všecko ve všem.

List Jakubův 2,1 – 26

2:1 Bratří moji, jestliže věříte v Ježíše Krista, našeho Pána slávy, nesmíte dělat rozdíly mezi lidmi. 2 Do vašeho shromáždění přijde třeba muž se zlatým prstenem a v nádherném oděvu. Přijde také chudák v ošumělých šatech. 3 A vy věnujete svou pozornost tomu v nádherném oděvu a řeknete mu: „Posaď se na tomto čestném místě,“ kdežto chudému řeknete: „Ty postůj tamhle, nebo si sedni tady na zem.“ 4 Neděláte tím mezi sebou rozdíly a nestali se z vás soudci, kteří posuzují nesprávně?

5 Poslyšte, moji milovaní bratří: Cožpak Bůh nevyvolil chudáky tohoto světa, aby byli bohatí ve víře a stali se dědici království, jež zaslíbil těm, kdo ho milují? 6 Vy jste však ponížili chudého. Cožpak vás bohatí neutiskují? Nevláčejí vás před soudy? 7 Nemluví právě oni s pohrdáním o slavném jménu, které bylo nad vámi vysloveno?

8 Jestliže tedy zachováváte královský zákon, jak je napsán v Písmu: „Milovati budeš bližního svého jako sám sebe,“ dobře činíte. 9 Jestliže však někomu straníte, dopouštíte se hříchu a zákon vás usvědčuje z přestoupení. 10 Kdo by totiž zachoval celý zákon, a jen v jednom přikázání klopýtl, provinil se proti všem. 11 Vždyť ten, kdo řekl: „Nezcižolžíš,“ řekl také: „Nezabiješ.“ Jestliže necižolžíš, ale zabiješ, přestupuješ zákon. 12 Mluvte a jednejte jako ti, kteří mají být souzeni zákonem svobody. 13 Na Božím soudu

není milosrdenství pro toho, kdo neprokázal milosrdenství. Ale milosrdenství vítězí nad soudem.

14 Co je platné, moji bratří, když někdo říká, že má víru, ale přitom nemá skutky? Může ho snad ta víra spasit? 15 Kdyby některý bratr nebo sestra byli bez šatů a neměli jídlo ani na den, 16 a někdo z vás by jim řekl: „Buďte s Bohem – ať vám není zima a nemáte hlad,“ ale nedali byste jim, co potřebují pro své tělo, co by to bylo platné? 17 Stejně tak i víra, není-li spojena se skutky, je sama o sobě mrtvá.

18 Někdo však řekne: „Jeden má víru a druhý má skutky.“ Tomu odpovím: Ukaž mi tu svou víru bez skutků a já ti ukážu svou víru na skutcích. 19 Ty věříš, že je jeden Bůh. To je správné. I démoni tomu věří, ale hrozí se toho. 20 Neuznáš, ty nechápavý člověče, že víra bez skutků není k ničemu? 21 Což nebyl náš otec Abraham ospravedlněn ze skutků, když položil na oltář svého syna Izáka? 22 Nevidíš, že víra působila spolu s jeho skutky a že ve skutcích došla víra dokonalosti? 23 Tak se naplnilo Písmo: „Uvěřil Abraham Bohu, a bylo mu to počítáno za spravedlnost“ a byl nazván „přítelem Božím“. 24 Vidíte, že ze skutků je člověk ospravedlněn, a ne pouze z víry! 25 Což nebyla i nevěstka Rachab podobně ospravedlněna ze skutků, když přijala posly a propustila je jinou cestou? – 26 Jako je tělo bez ducha mrtvé, tak je mrtvá i víra bez skutků.

Zjevení Janovo 21,1 – 7

21:1 A viděl jsem nové nebe a novou zemi, neboť první nebe a první země pominuly a moře již vůbec nebylo. 2 A viděl jsem od Boha z nebe sestupovat svaté město, nový Jeruzalém, krásný jako nevěsta ozdobená pro svého ženicha. 3 A slyšel jsem veliký hlas od trůnu: „Hle, příbytek Boží uprostřed lidí, Bůh bude přebývat mezi nimi a oni budou jeho lid; on sám, jejich Bůh, bude s nimi, 4 a setře jim každou slzu z očí. A smrti již nebude, ani žalu ani nářku

ani bolesti už nebude – neboť co bylo, pominulo.“

5 Ten, který seděl na trůnu, řekl: „Hle, všechno tvořím nové.“ A řekl: „Napiš: Tato slova jsou věrná a pravá.“ 6 A dodal: „Již se vyplnila. Já jsem Alfa i Omega, počátek i konec. Tomu, kdo žízní, dám napít zadarmo z pramene vody živé. 7 Kdo zvítězí, dostane toto vše; já mu budu Bohem a on mi bude synem.“